

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА НА ОБЩИНА КРЕСНА ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 г.**

Съдържание

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	3
I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА.....	11
II. 1. Кратък природо - географски анализ	11
II. 2. Социално-икономически анализ в контекста на въпросите по опазване на околната среда.	23
II. 3. Климатични изменения	27
РАЗДЕЛ III АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ДИНАМИКАТА НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.....	29
III. 1. Въздух.....	29
III. 2. Води	36
III. 2. 2. Повърхностни води.	42
III. 2. 3. Подземни води.	46
III. 2. 4. Замърсяване на водите.	49
III. 2. 5. Водоснабдителна система.....	50
III. 3. Почви и нарушени терени	53
<i>Деградационни почвени процеси на територията на община Кресна</i>	<i>62</i>
III. 4. Защитени територии, Защитени зони, Биоразнообразие, Лечебни растения.	64
III. 4. 1. Биоразнообразие	64
III. 4. 1.1 Флора	64
III. 4. 1. 2. Фауната.....	68
III. 4. 2. Защитени територии:.....	68
III. 4. 3. Защитени зони:.....	71
III. 4. 4. Лечебни растения:.....	81
III. 5. Отпадъци:.....	87
III. 6. Шум	94
III. 7. Радиационен контрол	95
I.V. УПРАВЛЕНСКА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА КРЕСНА В СВЪРЗАНА С ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	96
I.V.2. УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ ОБЩИНАТА И НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	97
IV.3. ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА ОБЩИНА КРЕСНА.....	99
V. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/	100

РАЗДЕЛ VI. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА.....	104
РАЗДЕЛ VII. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	105
РАЗДЕЛ VIII: ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА КРЕСНА 2021 Г. – 2027 Г.	108
РАЗДЕЛ IX. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.....	120
РАЗДЕЛ X. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ.....	121
РАЗДЕЛ XI. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА.....	123

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БК	Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция)
БоК	Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция)
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ГКПП	Граничен контролен пропускателен пункт
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ГСККЕ	Глобално споразумение на кметовете за климат и енергия
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ДМ	Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7) (Директива за местообитанията)
ЕЕО	Електрическо и електронно оборудване
ЕМП	Електромагнитни полета
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГ	Закон за горите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗШОС	Закон за защита от шума в околната среда
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИЙЛ	Източници на йонизиращи лъчения
ИСПА	Инструмент за структурни политики за присъединяване

ИТ	Информационни технологии
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства

КАВ	Качество на атмосферния въздух
КПД	Коефициент на полезно действие
МВР	Министерство на вътрешните работи
МДК	Максимално допустима концентрация
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци
НЕМ	Национална екологична мрежа
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НЦОЗА	Национален център по общественото здраве и анализи
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ООС	Опазване на околната среда
ОП	Общинско предприятие
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПАВ	Полициклически ароматни въглеводороди
ПДУЕК	План за действие за устойчива енергия и климат
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПП	Природен парк
ПС	Помпени станции
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води

ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
РАО	Радиоактивни отпадъци
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СКШ	Стратегическа карта за шум
ССЦ	Специфична стратегическа цел
ФПЧ10	Фини прахови частици с размери между 10 и 2,5 микрона
ФПЧ2.5	Фини прахови частици с размери под 2,5 микрона
ШЗЕ	Шумозащитен екран
CITES	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora /Конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора /

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) се разработва на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима, за да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на община Кресна, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общината за ефективно и целесъобразно използване на наличните ресурси. Настоящата Програма е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на община Кресна.

ПООС е координирана с национални и регионални документи, сред които:

- Общински план за развитие 2016 – 2020 год.
- Регионален план за развитие на Югоизточен район от ниво 2 за периода 2014-2020 г..
- Национална стратегия за регионално развитие за периода 2012 - 2022 г.;
- Национална стратегия за околна среда за периода 2009 - 2018 г.;
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г.)s
- Национален план за управление на отпадъците за периода 2021 - 2028 г.;
- Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Общия устройствен план на община Кресна за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на средата, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка. Едновременно се цели постигане на траен ефект за обществото, за да се елиминира вземането на евентуални „компромисни решения“ в условията на бюджетен дефицит в общината.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- Сравняване и привеждане в унисон с националните и европейски приоритети;
 - Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и дейностите в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
 - Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;
 - Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).

Програмата обхваща седем годишен период – 2021 – 2027 г., като по този начин отговаря на изискванията за минимум три години, съгласно чл. 79, ал. 2 от ЗООС. По смисъла на същия закон, както Националната стратегия за околна среда, така и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на Закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3 от ЗООС

Програмата се основава на следните **основни принципи**:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди”. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират

тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им. Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите – да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в тези на национално, регионално и местно равнище.

Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и

местното управление са по-близко до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии” и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники” в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики” в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

Основанието за правомощията на органите на местната власт по отношение на процесите на управление на околната среда се съдържа в Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), в който е посочено, че местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност, включително в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси (чл.17).

Специалният Закон за опазване на околната среда вменява на кметовете на общини функцията на компетентен орган по опазване на околната среда (чл.10, ал.1, т.6). Като такива, на тях са възложени редица задължения за управление на компонентите и факторите на околната среда на територията на общината (чл.15, ал.1).

В тази връзка, ПООС на община Кресна съдържа раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони по околна среда, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори, като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;

- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на община Кресна 2021-2027 г. е **документ с отворен статут**, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на Община Кресна, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

Избраният подход за разработването на Програмата съответства на одобрените от Висшия експертен съвет на МОСВ методически указания. Основният използван инструментариум в разработката е стратегическото планиране, почиващо на социалноикономически, целеви, проблемен и SWOT анализи. ПООС поставя началото за решаване на екологичните проблеми, натрупани през последните години, чрез привличане на всички заинтересовани страни за участие с цел предприемане на действия за отстраняването им.

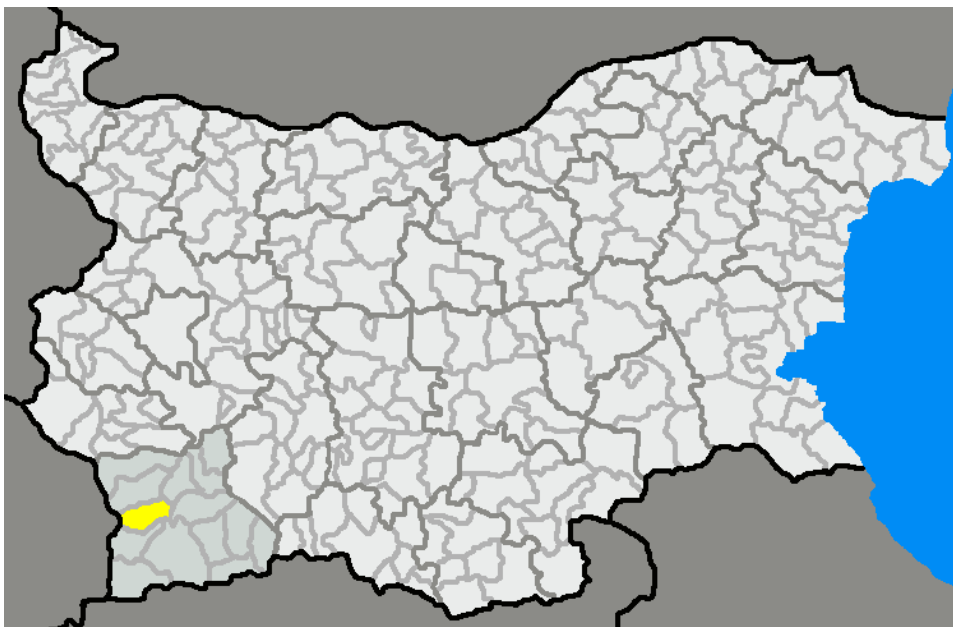
РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

В този раздел са представени изводите и препоръките от направените подробни анализ на средата и анализ на състоянието и динамиката на компонентите и факторите на околната среда, които са в основата на формулирането на мерките за постигане на целите на Програмата за опазване на околната среда.

II. 1. Кратък природо - географски анализ

Община Кресна се намира в Югозападна България и е една от съставните общини на област Благоевград. Общината се намира в западната част на област Благоевград и с площта си от 344,549 км² заема 9-то сред 14-те общини на областта и 5,34 % от територията на областта. От тук минава най-краткият път от столицата за съседна Гърция-първокласното международно шосе Е-79 и жп линията София-Кулата Атина. Границите ѝ са следните:

- на север – община Симитли;
- на североизток – община Разлог;
- на изток – община Банско;
- на юг – община Струмяни;
- на запад – Северна Македония.

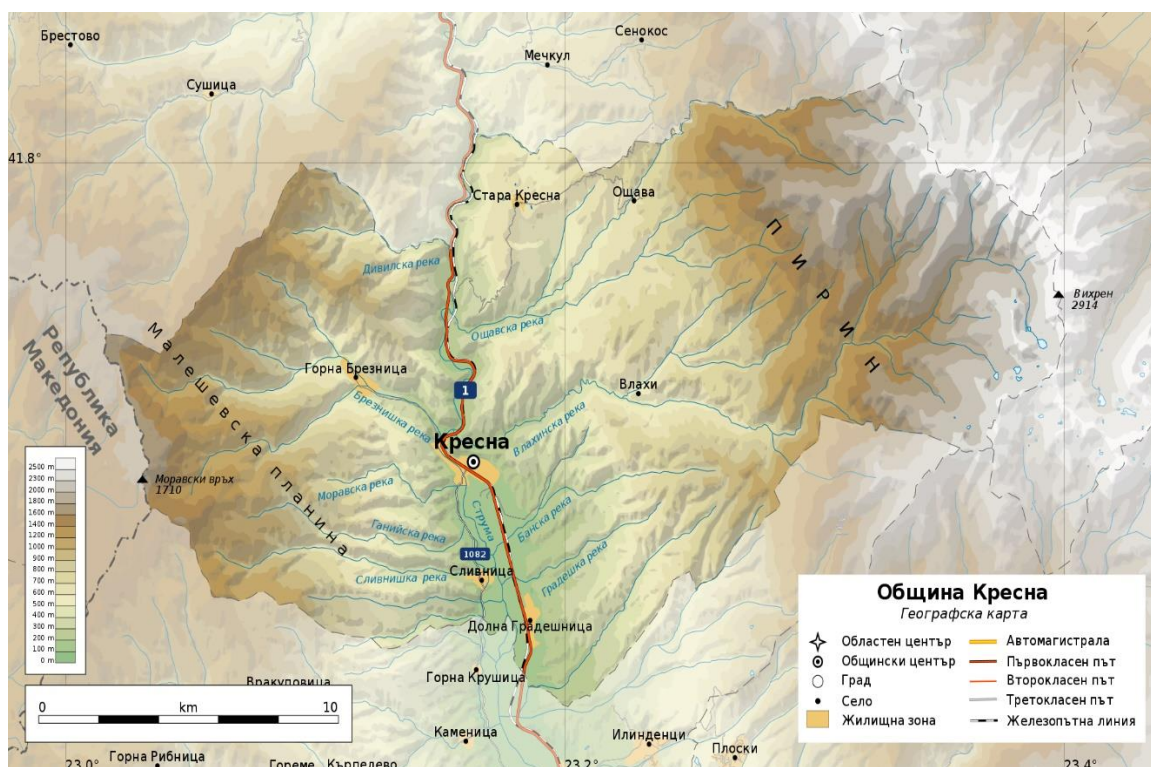
Долината на Средна Струма разделя територията на общината на две части-Пиринска и Малешевска.

Община Кресна обхваща гр. Кресна и още 6 села /Долна Градешница, Горна Брезница, Сливница, Ощава, Стара Кресна и Влахи/.

Гр. Кресна е главен административен център на общината и отстои на 144км южно от София. В близост до града са разположени природният резерват “Тисата” и защитената местност “Моравска”, а градът е основен изходен пункт и за Народен парк “Пирин”.

Община Кресна се отличава с благоприятното туристическо-географско положение, като най-големият български балнеоклиматичен курорт с международно значение-Сандански е отдалечен само на 26км от общинския център Кресна. Близостта до Гърция е фактор с потенциални възможности, макар че понастоящем туристическото търсене на гръцкия турист по принцип и в частност в България има друга ориентация.

Географска карта на община Кресна

Територията на община Кресна представлява една изключително интересна мозайка от различни типове релеф-котловинно долинен, ниско-, средно- и високопланински, обхващащи части от: Среднострумската долина с живописния Кресненски пролом, Малешевска планина с първенеца Ильов връх /1803 м.н.в./ и Северен Пирин с най-високия си връх Вихрен /на границата с община Банско/.

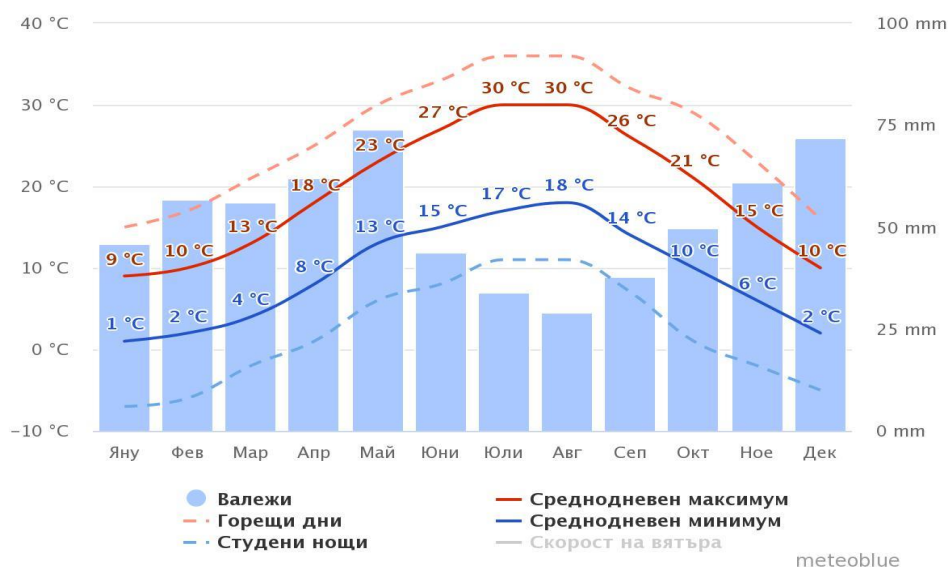
Забележителните форми на релефа са живописният Кресненски пролом на р. Струма, надиплените пясъчни сипеи Мело, причудливата каменна гора край с. Влахи, красиво изваяният скален комплекс Орлите, мраморният алпийски гребен Кончето-гордостта на Пирин, Синанишкия, Георгиевския, Влахинския и Невързумския циркуси.

От естествените водоеми изключителна туристическа атракция представляват Синевръшките, Георгиевските и Влахинските езера, известни още като “Кристалните очи на Пирин”. Още много са останалите забележителности и туристически атракции, но изключително неблагоприятно влияние за цялостното развитие на туризма в западната част на Пирин оказват лошите комуникации /един единствен, неасфалтиран път свързва общината с красивите дадености на Пирин/. Развитието на туризма в община Кресна би дало значителен тласък на семейното хотелиерство. Същевременно, развитието на екологичен и устойчив туризъм е една възможност за популяризиране на културните традиции и характерен бит на местното население.

Климат

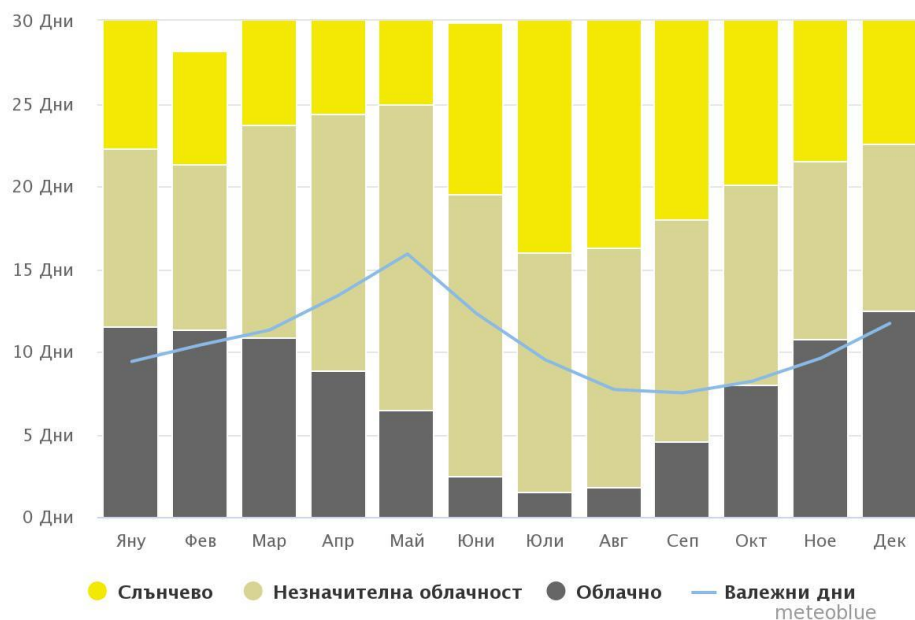
Поречието на р. Струма, което в границите на община Кресна обхваща долината на р. Струма и Кресненското поле като част от Санданско - Петричката котловина, се характеризира с типичен преходно- средиземноморски климат. Тук през цялата година се чувства осезателно топлото беломорско влияние, което нахлува по р. Струма чак до Кресненския пролом. Зимата е мека, настъпва късно и е безснежна /средната януарска температура +2,4 °C/; пролетта започва още от началото на м. март; лятото е сухо и горещо /средната юлска температура +24,7°C/, а през юли и август максималните температури достигат до 40-42°C; есента е дълга и топла.

Средни температури и валежи

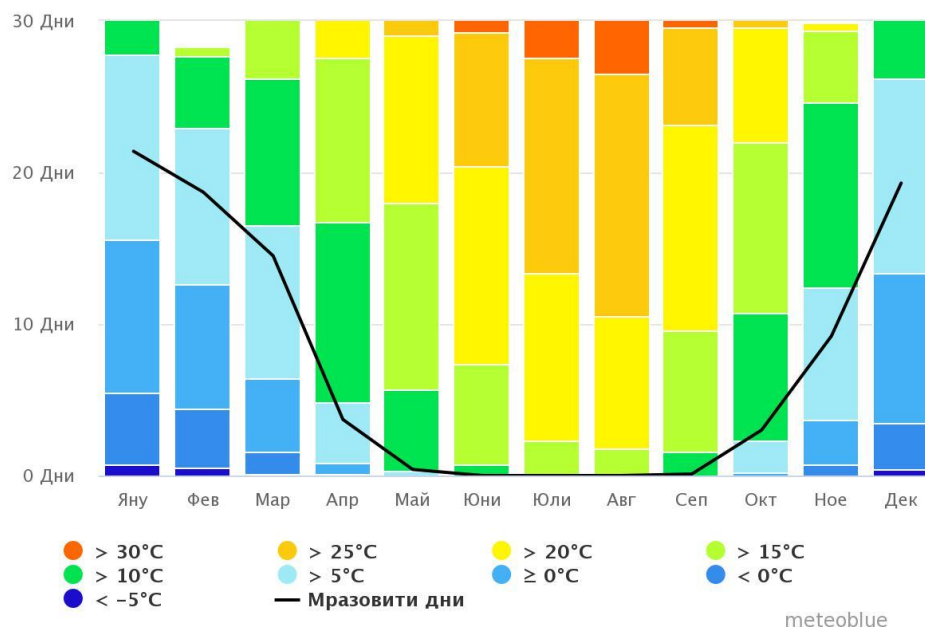
"Среднодневният максимум" (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец за Кресна. По същия начин "Среднодневният минимум" (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура. Горещите дни и студените нощи (пресечени червени и сини линии) изразяват средната дневна температура в най-топлия ден и средната-нощна температура в най-студената нощ от месеца за последните 30 години.

Облачни, слънчеви и валежни дни:

Средната слънчева радиация е около 2436 часа/год.- една от най високите стойности за страната.

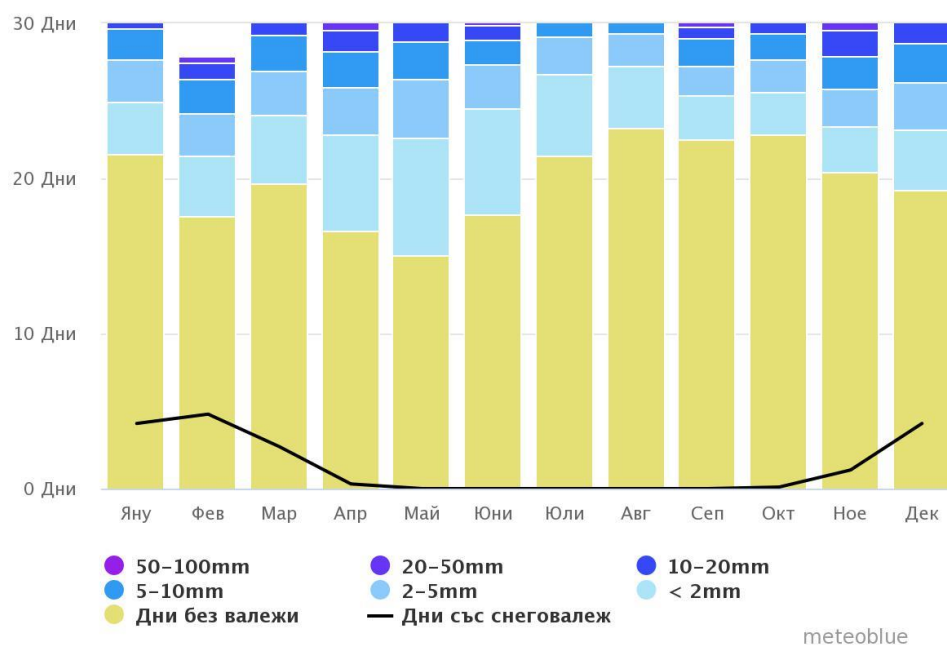
Максимални температури:

Диаграмата за "Максимална температура" за Кресна показва колко са дните на месечна база, в които са достигнати определени температурни стойности.

Валежите са средно 700мм/год. и са предимно от дъжд с главен максимум през ноември-декември.

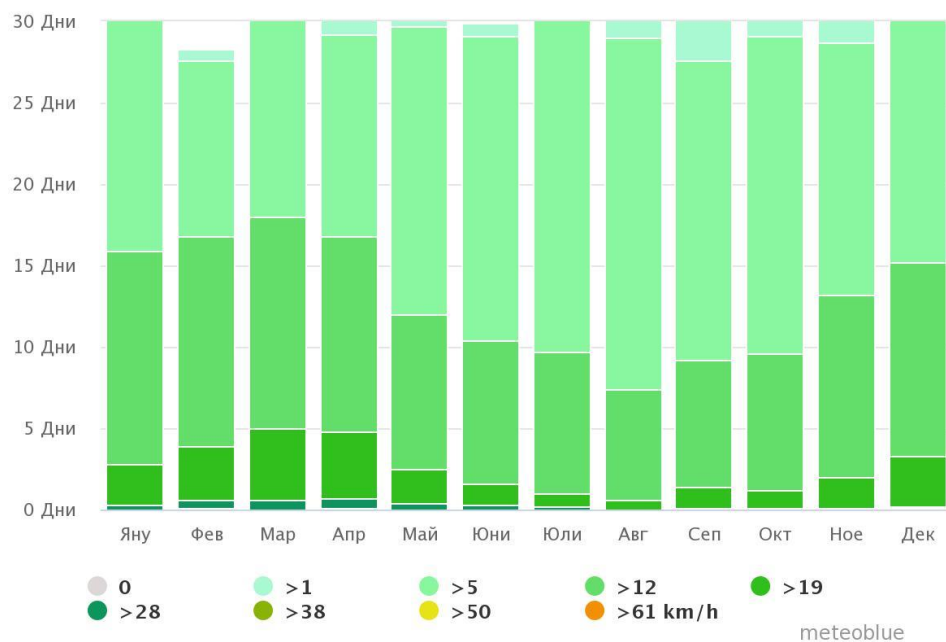
Количество на валежите:

Диаграмата за валежи за Кресна показва броя на дните от месеца, в които е достигнато определено количество валежи.

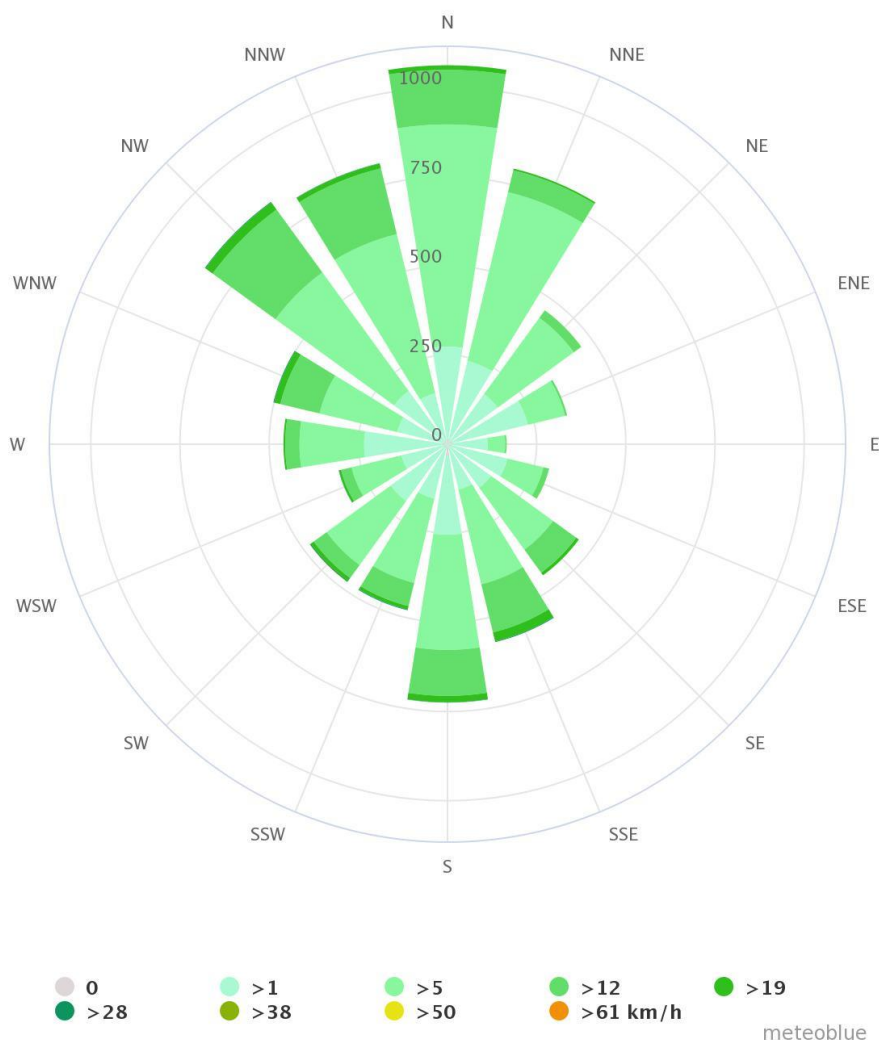
Ветровете обикновено нахлуват по долината на р.Струма от юг /топли/ и север /по-студени/като преобладават тези с южна компонента. Освежаващ ефект през топлото полугодие има планинско- долинният вятър.

Скорост на вятъра:

Диаграмата за Кресна показва дните в месеца, през които вятърът достига определена скорост.

Роза на ветровете е векторна диаграма, която се използва в метеорологията и градоустройството. Изразява режима на ветровете на дадено местоположение за определен период от време. Векторите зависят от повторемостта и средната скорост на ветровете в съответните посоки. Розата на вятъра за Кресна показва колко дни в годината вятърът духа от определена посока. Пример ЮЗ: Вятърът духа от югозапад (ЮЗ) към североизток (СИ).

С увеличаване на надморската височина в планините Малешевска и особено в Пирин средиземноморското влияние постепенно отслабва като в по-високите части се наблюдават типичните черти на планинския климат: кратко и прохладно лято, дълга и сурова зима с ниски температури и голяма облачност, обилни снеговалежи, силни ветрове и интензивно слънчево греење през ясните дни. В пояса над 2000м н. в. в Пирин средната годишна температура е 3,4°C с минимални температури, достигащи до -25°C; валежите са около 1150мм/год; снежната покривка през зимните месеци има до 3м

височина и се задържа около 7-8 месеца/год.; често явление са мъглите, силните стихийни бури, има опасност от лавини.

Води

Главната артерия е река Струма, която северно от Кресна образува красив пролом, носещ името на града. Тя има три леви притока, извиращи от Пирин- реките Ощавска, Влахинска и Градешка, и пет десни, събиращи водите си от Малешевска планина- реките Дивилска, Брезнишка, Моравска, Ганийца, и Сливнишка. На територията на общината са изградени 18 изкуствени водоема средно с обем от 5000-25000куб.м вода, от които само 4 са зарибени. От естествените водоеми изключителна атракция представляват Синевръшките, Георгиевските и Влахинските езера, известни още като “Кристалните очи на Пирин”.

***Синевръшките езера** - Синевръшки циркус, Северн Пирин, в границите на народния парк източно от гр. Кресна.

***Георгиевски езера** - Георгиевски циркус, Северен Пирин, в границите на народния парк източно от гр. Кресна.

***Влахински езера** - Влахински циркус, Северен Пирин, в границите на народния парк източно от гр.Кресна.

Минерални води-местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал.

Безценно природно богатство са откритите минерални извори, локализирани са в 4 основни находища-между гр. Кресна и с. Долна Градешница, между с. Стара Кресна и с. Ощава, при селата Горна Брезница и Влахи, като най разработени до този момент са Градешките извори.

***Градешки минерални извори:** Балнеоложки курорт с местно значение; 5 минерални извора с температура на водата от 20 до 68 градуса; водите са бистри без мирис и приятни за пиене; физико-химичен състав-хипертермални, хидрокарбонатни, сулфатно натриеви, силициеви и флуорни. Подходящи за лечение на опорно-двигателния апарат, дихателната система, нервната система, стомашно-чревния тракт, и др.

***Ощавски минерални бани:** Балнеоложки курорт с местно значение; 5 минерални извора с температура на водата от 38°C до 65°C; водите са бистри, без мирис и приятни за пиене; физико-химичен състав-хипертермални, хидрокарбонатно-сулфатно-натриеви, силициеви и флуорни, слабо радиоактивни. Подходящи са за лечение при заболявания на опорно-двигателния апарат, сърдечно-съдови, възпалителни-гинекологични и кожни болести. При хладкия извор има изградена баня с

два закрити калолечебници и примитивна база за настаняване собственост на Общинска администрация-гр. Кресна.

***Влахински минерален извор /Влашка чешма/** Студен минерален извор /3км западно от с. Влахи/; водата е каптирана и се характеризира като хидрокарбонатна и сулфатно-натриева, слабо минерализирана; легенда разказва, че Градешките минерални извори някога са били тук, но осквернени от турците и пресъхнали.

***Брезнишки минерални извори:** Каптирани два минерални извора с температура на водата 36°C;-38°C; и дебит 2,6л/сек; има чешма в центъра на селото. Подходяща за лечение при белодробни, костно-ставни и кожни заболявания; на хълма на селото в двора на манастира “Св. Пророк Илия” има стара римска чешма с лековита вода, свидетелстваща за използването на минералните води в Горна Брезница още в древността.

Почви

В почвено - географско отношение почвите в община Кресна принадлежат към Южнобългарската ксеротермална област. От зоналните почвени типове преобладават канелените горски, кафявите горски и тъмноцветните почви, а от аazonалните – алувиалните и делувиялните почви. В обезлесените участъци с по-големи наклони, поради интензивните ерозионни процеси, почвената покрива е представена във вид на изолирани почвени ареали, като на места тя напълно липсва и на повърхността се разкриват голи скали.

Биоразнообразие

Територията на община Кресна се отличава с богата и разнообразна *флора* и значително участие на средиземноморски видове. Във връзка с голямата денивиация на релефа се наблюдава ясно изразено вертикално зониране: до 400м н.в. /долината на Струма, Кресненското поле/ - главно обработваеми площи с остатъци естествена растителност от космат дъб, летен дъб, келяв габър, дървовидна хвойна, чинар /до Кресненско ханче/, топола, върба, акация, пърнар, дрян, черна елша, зеленика / хълма Главище/; до 1000м н.в. – благун, воден габър, зимен дъб, бук, клен, габър, елша, акация, мукина, брекина, офика, бял и черен бор; до 1800м н.в. – буково-иглолистен пояс, който в Малешевска планина е с преобладаване на бука /компактно в мест.Моравска, Ивишник, Леща, Заставата/ и примеси от воден габър, благун, зимен дъб, елша и върба, а в Пирин- с преобладаване на иглолистните видове бял бор /компактно в мест. Разколска, Борован, Маяница, Ощавски преслап/, черен бор /компактно в мест.Върбите и Брайкова поляна/, смърч /компактно в мест.Разколска и Черната вода/, ела, бяла мура /компактно в

мест. Пенков чарк, Синивръшка река, Горен Разкол /с примеси от бук, мъждрян и др.; 1800-1900м н.в. /Пирин/ - смърчово-муров пояс, представен от смърч, бял бор, бяла мура и др.; 1900-2000м н.в. – бяла мура с подлес от клек; над 2300м н.в. – клекови храсти и алпийска тревна растителност.

Интерес за природолюбителите биха представлявали вековните дървета в местността Църквата, Ганийца, бившето село Горна Градешница и с.Влахи.

- **Моравските дъбове:** мест. Църквата, Малешевска планина гр.Кресна, кв.Моравска /бивше село Стара Моравска/ 4км запад /югозападно от центъра на Кресна 22 вековни дървета от летен дъб на възраст между 300 и 400 год. с обиколка над 3м.

- **Вековни чинари :** местност Ганийца, долината на р.Струма м/у гр.Кресна и с.Сливница 2км асфалтов път южно от Кресна. Вековна чинарова гора на десния бряг на р. Струма, която по своята красота не отстъпва на чинаровите насаждения в местностите Буйна и Кучкарника край с. Горна Брезница.

- **Градешкият чинар:** Бившето с. Горна Градешница, Пирин планина 5км асфалтов път на юг до с. Долна Градешница + 5км черен път на югоизток Вековен чинар с височина 30м и обиколка над 5м.

- **Влашкият чинар** с. Влахи, Пирин планина 6км асфалтов път + 3км черен път източно от Кресна. Вековен чинар на възраст над 500години.

Фауна: Фауната също се отличава с голямо видово богатство. Често срещани са заекът, катерицата, белката, златката, лисицата, дивата свиня, сърната. Във високите части на Пирин в зоната на клека могат да се видят вълкът и кафявата мечка.

Защитени територии

- **Природна забележителност орлите /10ха/** местност Черната вода, Северен Пирин, в границите на народния парк. Причудливи скални образувания на югоизток от местност Черната вода; най-голямата и красива фигура от групата е известна с името Шангалов камен; гнездат орли.

- **Природна забележителност Чинарите /11,4 ха/** местност Кучкарника, Малешевска планина с. Горна Брезница. Естествено находище на чинари с възраст над 300 години; красива девствена природа; множество огромни дървета с хралупи в дънерите си, сплетени клони, чинари- сиамски близнаци, мелодично бълбукане на Брезнишка река –истински земен рай; привлекателни полянки за пикник около природната забележителност.

- **Природна забележителност Буйна /1,1 ха/** местност Буйна, Малешевска планина, с. Горна Брезница /в северозападния край на селото/. Вековна чинарова гора по

долината на р. Брезнишка със средна възраст на дърветата 180 години, а някои и на 300 години – едно от естествените чинарови насаждения в България; много чинарови – великани.

- **Трите дъба** Долината на р. Струма, гр. Кресна. Три вековни дървета летен дъб на възраст 300 години; височина 18м обиколка 3,6м.

Регистър на защитените зони в изпълнение на чл. 18 от ЗБР:

Защитени зони за опазване на дивите птици, приети с Решения на Министерски съвет (*№ 122/2 март 2007 г. и № 802/4 декември 2007 г.*), на основание чл. 10, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие:

код	наименование	заповед за обявяване	община	площ, ха
BG0000209	Пирин	Заповед № РД-572 от 8 септември 2008 г. (ДВ бр. 84/26.09.2008 г.), из. и доп. Заповед № РД-284/31.03.2021 г. (ДВ бр.45/28.05.2021 г.)	Разлог, Банско, Гоце Делчев, Струмяни, Симитли, Сандански, Кресна	40382,3813
BG0002003	Кресна	Заповед № РД-748 от 24 октомври 2008г. (ДВ, бр. 97 от 2008 г.)	Симитли, Сандански, Струмяни, Кресна	23495,5854
BG0002126	Пирин-Буфер	Заповед № 886 от 25 ноември 2013 г. (ДВ бр.107/2013 г.)	Банско, Гоце Делчев, Кресна, Сандански, Симитли, Струмяни, Хаджидимово	31801,32

Защитените зони за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, приети с Решения на Министерски Съвет (*№ 122/2 март 2007 г. , № 661/16 октомври 2007 г. и № 802/4 декември 2007 г.*), на основание чл. 10, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие

код	име	заповед за обявяване	община	площ, ха
BG0000209	Пирин	Заповед № РД-284/31.03.2021 г. (ДВ бр.45/28.05.2021 г.)	Разлог, Банско, Гоце Делчев, Струмяни, Симитли, Сандански, Кресна	40382,3813

BG0000366	Кресна-Илинденци	Заповед № РД-264/31.03.2021 г. (ДВ бр.41/18.05.2021 г.)	Кресна, Сандански, Симитли, Струмяни	48 596,43
-----------	------------------	---	--------------------------------------	-----------

Състояние на околната среда

Събирането и анализирането на актуална информация за екологичната обстановка в община Кресна е изключително трудно, поради липсата на действаща система за мониторинг. Единични измервания се извършват само на определени компоненти на околната среда по графици на РИОСВ-Благоевград и във връзка с някои инцидентни замърсявания. За замърсяването на атмосферния въздух изходна информация може да се почерпи от няколко публикации на НСИ, а за качествените характеристики на водните течения може да се съди по данни от МОСВ, публикувани в Доклада за състоянието на околната среда в България и от бюлетините за предходни години. Липсват конкретни данни от замервания на замърсени почви, а така също за доказано шумово и радиационно замърсяване на околната среда в общината.

Въпреки недостатъчната екологична информация, липсата на големи промишлени предприятия на територията на община Кресна дава основание да се допусне, че тя се отличава с относително чиста и съхранена природна среда. Това, наред с наличието на шест защитени природни територии от различни категории и други атрактивни туристически обекти, е важна предпоставка тя да стане притегателен туристически център. Като се имат предвид намеренията на общината за приоритетно развитие на туристическия сектор, една от главните задачи трябва да бъде опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси.

Основни замърсители на околната среда на територията на общината са няколко производствени предприятия, автомобилния транспорт и бита.

Главният път Е-79 и ж.п. линията създават условия за замърсяване на околната среда. Движението на автомобили и влакове е много интензивно и изгорелите газове замърсяват въздуха в гр. Кресна и с. Долна Градешница, тъй като тези магистрали минават през двете населени места. В непосредствена близост до тях има и повишено ниво на шума.

Канализационните води в гр. Кресна и селата, в които има изградена канализационна мрежа, се заустват направо в р. Струма или нейните притоци. На територията на общината няма изградени пречиствателни съоръжения и утаечни шахти.

II. 2. Социално-икономически анализ в контекста на въпросите по опазване на околната среда.

Демография

Единственият град на територията на общината е общинският център – гр. Кресна

Броят и структурата на населението в община Кресна оказват важно влияние върху цялостното развитие на общината. Факторите, оказващи влияние върху промяната на броя на населението на общината са многобройни. През последните 15 години, поради настъпилите промени в социално-икономическия и политическия живот в страната, се очертаха и негативни тенденции в демографското развитие на общината.

По брой на населението община Кресна е най-малката в област Благоевград, което е доказателство за ограничените ѝ човешки ресурси.

Населението на общината намалява с по-бързи темпове от тези за областта. Това се дължи основно на социално-икономическата ситуация в нейната територия и близостта на привлекателни центрове като Благоевград, Петрич и Сандански.

Табл. Население на община Кресна за периода 2016 – 2020г. Изт. НСИ

Община Кресна	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2016 г.	5389	2747	2642	3425	1731	1694	1964	1016	948
2017 г.	5279	2701	2578	3365	1710	1655	1914	991	923
2018 г.	5143	2626	2517	3286	1657	1629	1857	969	888
2019 г.	5423	2801	2622	3459	1762	1697	1964	1039	925
2020 г.	5214	2690	2524	3335	1688	1647	1879	1002	877

В последните години се наблюдава годишна и сезонна миграция. Годишната миграция е свързана преди всичко с младите хора, които учат и работят във Франция, Англия, Германия, Америка и Гърция. Сезонна миграция се наблюдава сред трудоспособното население 40-50 годишните.

Състояние на техническата инфраструктура

Силно разчлененият релеф и наклонените терени създават много трудности при изграждането и подържането на различните обекти на техническата инфраструктура. Поради тази причина, както и вследствие на ограничения финансов ресурс на общината, въпросите по благоустрояването, водоснабдяването, канализацията и другите системи на териториално-селищното устройство изпъкват като едни от най-важните за бъдещото развитие на общината.

Силно пресеченият релеф в по-голямата част от територия на общината обективно затруднява развитието на автомобилният транспорт, като основните пътни връзки са

изградени главно по протеженията на долините. Най-важната пътна артерия е международния път Е-79, които се явява единствения първокласен път на територията на общината. В останалата си част, пътната мрежа е съставена основно от общински пътища, по-голямата част от които не са в добро състояние. Тъй като тази част от пътните комуникации е в основата на обслужването на населението в общината и за достъпа им до общинския център, е необходимо планирането на значителни средства за поддържане и ремонтване на общинската пътна мрежа. В бъдеще чрез прокарване на трасето на автомагистралата значително ще се подобри достъпът до областния център, столицата и границата с Република Гърция, което от своя страна ще гарантира повишаване на инвестиционната атрактивност на територията на общината.

Водоснабдяването на населените места в общи линии е приключено (с изключение на с. Влахи), като за водоснабдено се счита 99.7% от населението в общината.

Стопанска сфера

Селско стопанство

Растениевъдство

Развитието на селското стопанство в община Кресна е обусловено пред всичко от физикогеографските дадености на територията, особено от преобладаващия планински характер на релефа и свързаните с него специфични климатични условия. Типичният планински релеф в общината създава трудности при обработването на земята. Общата площ на селскостопанските територии в общината е 77 242 декара в това число обработваема земя – 35 133 дка, като само 8 524 дка от тях са поливни площи.

С най-голяма площ в общината са горските територии, заемащи 246 551 дка (71,6 % от площта на общината). Земеделските територии формират 22,4 % от територията на община Кресна. Населените места и другите урбанизирани територии заемат само 3 150 дка (0,9 %). Водните течения и водните площи, както и териториите за транспорт и инфраструктура формират сравнително малки дялове.

Селското стопанство в община Кресна се отличава с екстензивен характер – т.е. произведената селскостопанска продукция служи предимно за задоволяването на потребностите на населението и сравнително по-малка част от нея отива на пазара или за вторична преработка в предприятията от комплекса на хранително-вкусовата промишленост.

В частните земеделски стопанства се отглеждат главно лозя, тютюн, домати, царевица, картофи, а от южните култури – актинидия (киви), нар и фъстъци.

Животновъдство

Животновъдството е концентрирано основно в частното стопанство и е с екстензивен характер. Недостатъчната обезпеченост с фуражи затруднява бъдещото му развитие.

Горско стопанство

Площта, която заема горския фонд при сегашното устройство на общината възлиза на 248 930 дка, или 72,2 % от общата площ.

Горите са от голямо значение за местната икономика не само като източник на дървесина, но и за развиване на други важни отрасли на стопанството като билкарство, гъбарство, ловен туризъм и др. Още преди Освобождението местни предприемачи са извозвали с помощта на салове по р. Струма дървесина до пазари в Беломорието. Началото на организираното стопанисване на горите се поставя през 1934 г., когато се учредява лесничейството в Гара Пирин.

Основните проблеми в съвременното развитие на горското стопанство в общината произтичат от:

- заболяване на отделни масиви от горски насаждения, поради липса на средства за пръскането им;
- липса на интерес сред младото поколение за реализация в областта на дърводобива и дървопреработването;
- залесяване предимно с иглолистни видове, което нарушава естествения режим на овлажняването и води до съкращаване на пашата за селскостопанските животни;
- не винаги се спазват предвидените в лесоустройствения проект мероприятия;
- регистрирани са и редица случаи на незаконна сеч.

Възможности за развитие на устойчиво горско стопанство

Горите засега слабо допринасят за реализиране на стопански резултати в община Кресна. Трябва да се потърсят възможности за тяхното по-рационално използване при условие, че то се осъществява в съответствие с техния естествен възпроизводителен потенциал.

Насоките за развитието на горското стопанство на територията на община Кресна трябва да включват:

- разнообразяване на залесителните мероприятия (не само с иглолистни насаждения);

- реализиране на противоерозионни лесотехнически мероприятия;
- използване на потенциала на горите и тяхното обогатяване чрез култивирано отглеждане на билки и гъби;
- развитие на цикъла на добив и обработка на дървен материал, особено на неговия последен ешелон – мебелното производство.

Промисленост

Промислеността има второстепенно значение в стопанската структура на община Кресна. Причини за това са недостатъчната на кадрова обезпеченост, производствените традиции на населението, отсъствието на богата суровинна база в района и др.

Най-голямото предприятие в общината е АД „Енергоремонт-Кресна”, което през 2001 г. осигурява трудова заетост на около 170 души. Предприятието е създадено през 1971 г. като леярски цех, част от Прокомбинат „Мир” в Благоевград. От 1977 г. предприятието функционира самостоятелно и постепенно се изграждат леярски цех, кислороден цех, механичен цех, отоплителна пароцентрала, електрическа подстанция с цяла система от трафопостове, районно осветление, отводнителни канали, пътна мрежа, складова база и др. През 80-те години предприятието открива собствено помощно стопанство, изгражда почивна станция в м. Върбите, както и собствени жилищни сгради. След 1989 г. „Енергоремонт-Кресна” произвежда багерни помпи, отливки и резервни части за нуждите на енергетиката и др. В номенклатурата на произведената продукция се включват – шламови помпи за ТЕЦ, брони за топкови мелници, покривни дискове за вентилаторни мелници, отливки за конусотрошачки, различни отливки за български промишлени и минно-обогатителни предприятия. Предприятието има и немски сертификат за производството на отливки за корабостроенето. Предвидено е производството на детайли от въглеродни и легирани стомани, износоустойчив и сив чугун, алуминиеви отливки и др. Основните клиенти на фирмата са от Германия, Сърбия и Черна гора, Македония, Израел, Белгия и над 20 фирми в България.

Обработка на мрамор е представена от фирма „Гръцки мрамор” и предприятие с гръцко участие в с. Долна Градешница. В град Кресна функционира и предприятието за добив и обработка на натурални камъни ЕТ „Боян Смиленов”.

Друг основен източник на доходи, основно за женското население в община Кресна, са предприятията от леката промисленост, представени от шивашки цехове, създадени с помощта на чуждестранни инвестиции:

II. 3. Климатични изменения

Настъпващите климатични промени, изискват община Кресна да следи настъпващите промени, да съобрази своите стратегически и планови документи по такъв начин, че да е подготвена за възможните неблагоприятни климатични проявления (интензивни валежи за кратък период от време, създаващи предпоставки за наводнения, периоди на дълго засушаване, рефлектиращи негативно икономиката и живота на хората.

Анализите на многогодишните климатични данни показват следните факти за промяната на климата в глобален аспект:

- повишението на средногодишните температури на въздуха през 20-ти век е най-голямо спрямо предишните векове за последните 1000 години;

- средната глобална приземна температура на въздуха се е увеличила с 0,74 0C през периода 1906-2005 година;

- над 10 от последните 15 години са измежду най-топлите от началото на регулярните инструментални метеорологични наблюдения, започнали около 1850 година;

- снежната покривка постепенно намалява в повечето региони на света, особено през пролетта;

- максималната продължителност на периода, през който земята е замръзнала, е намаляла с около 7% през втората половина на 20-ти век;

- годишната температура на въздуха, осреднена за Европа, се е повишила с 0,8 - 1,0 0C, а изминалите последни две десетилетия са били най-топлите на континента за периода на инструменталните измервания;

- през 20-ти век валежите над Северна Европа са се увеличили с 10 до 40%, докато в някои региони от Южна Европа те са намалели с 20%.

В България по отношение на промените на климата се наблюдава следното:

- налице е тенденция към затопляне – последното десетилетие е по-топло от предходното, което от своя страна е по-топло от десетгодишния период преди него;

- увеличава се честотата на екстремните метеорологични явления;

- увеличават се случаите с проливни валежи;

- увеличава се броят на дни с гръмотевични бури и градушки в по-хладни десетдневия през април и септември ;

- намалява годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната;

- намалява дебелината на снежната покривка.

Въз основа на тези данни за досегашните промени на климата са разработени модели за

прогнозиране на бъдещите климатични изменения, обусловени от дейността на човека.

Моделите симулират взаимодействия в климатичната система и изчисляват характеристиките на бъдещия климат въз основа на възможните бъдещи емисии на парникови газове и аерозоли в атмосферата. Прогнозирането на бъдещите емисии е свързано с прогноза за икономическото развитие на света, която може да има твърде разнопосочен и неопределен характер. Затова в климатологията се използват различни типове сценарии, отразяващи различни варианти на бъдещото развитие на човешката дейност. Въз основа на това се извършва многовариантно предвиждане на бъдещите изменения на климата, което не би следвало да се определя като прогноза, а само като предвиждане на „климатичния отговор“ при съответните сценарии.

Резултатите от предвижданията за климатичните промени в България през следващите сто години, получени чрез прилагане на регионалния модел ALADIN, показват, че затоплянето в страната през 2050 г. ще бъде с 0.75-1.5 °C според най-оптимистичния сценарий (RCP2.6) и с 2.5-3.5 °C според най-песимистичния сценарий (RCP8.5).

През 2070 г. нарастването на температурата се предвижда да бъде още по-значимо – с 1.5-2.5 °C според оптимистичния сценарий и с 3.5-4.5 °C според песимистичния сценарий.

По отношение на валежите, оптимистичният сценарий не превижда съществени промени към 2050-2070 г. Песимистичният сценарий, обаче, предвижда към този времеви хоризонт редуциране на валежите със 100-200 мм. Според този сценарий ще настъпят промени и в режима на валежите - те ще намалеят през вегетационния период, но ще нарастнат през студения сезон.

В обобщение: на базата на проведените дългогодишни инструментални наблюдения в страната върху средната годишна температура на въздуха и върху валежите, може да се направи изводът, че в България през следващите десетилетия се очаква затопляне, както и редуциране на валежите, особено през топлото полугодие. Намаляването на валежните количества ще доведе до промяна на водните ресурси. При най-песимистичните сценарий се очаква понижаване на речния отток в страната до 40-50%.

ИЗВОДИ

- Общинската администрация провежда информационни кампании към населението за опасностите свързани с изменението на климата и загубите на биоразнообразие в резултат от човешката дейност.
- Специфичните природни ресурси на общината създават благоприятни условия за развитието на екологичен и устойчив туризъм. В горите и по течението на р. Струма съществуват възможности за различни рекреационни дейности: спорт, риболов, събиране на диви плодове, пикници и др.
- Естествената растителност на територията на общината в миналото е била много богата и разнообразна, но по-късно с развитието на животновъдството и разширяването на обработваемите площи е силно обедняла.
- Разкриването и експлоатацията на залежите от мрамор е довело до изземане на почвената покривка и до изсичане на дървесната растителност.
- Недостатъчен персонал за полагане на грижи за горите.
- Основен метод на отопление през зимата продължава да бъде чрез изгаряне на дърва и твърди гориво. Увеличението на използването на дърва и въглища за отопление през зимата от населението оказва силно неблагоприятно въздействие на качествата на въздуха.

РАЗДЕЛ III АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ДИНАМИКАТА НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

III. 1. Въздух

Опазването на качеството на атмосферния въздух е огромен проблем, който ще доминира в политиката на ЕС и през следващите години. Въздухът няма да стане по – чист единствено чрез стриктен контрол на замърсяването. Това ще изисква задълбочени промени в политиката на ЕС, националните и местните политики като разнообразие на мерки, действия и практики в различните области. Спектърът от глобални проблеми, изискващ внимание е широк: изчерпването на озоновия слой, киселинните дъждове, нивата на озона и другите замърсители в приземните слоеве, промените в климата.

В градските територии са концентрирани голяма част от промишлените дейности, интензивен трафик, но тук са разположени и жилищата на хората. В резултат на това огромното нарастване на замърсяването на въздуха е проблем, който рефлектира

върху всеки от нас. Рамковата директива за управление на качеството на въздуха в градовете е ключов елемент от стратегията на ЕС за подобряване качеството на въздуха като цяло. Това налага стриктни изисквания относно извършвания мониторинг за вида и броя на контролираните замърсители, с оглед изготвяне на планове за действие за подобряване качеството на въздуха в средносрочен и дългосрочен аспект. От друга страна информирането на обществеността е основно изискване в Директивата.

Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството емисии от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата.

Емисионни норми са тези норми на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници. Нормите за емисии се класифицират по компоненти в зависимост от технологичните източници и провеждането на горивните процеси.

Емисионни норми са тези пределно допустими концентрации -ПДК на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места, регистрирани за определен период от време, чието наличие не е свързано с риск за здравето.

Качеството на въздуха е последица от комбинираното действие на много и разнообразни фактори. Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите, Изпълнителна агенция по околна среда, чрез Национална система за мониторинг на околната среда (НСМОС), Подсистема: Национална система за мониторинг на качество на атмосферния въздух (КАВ). За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ.

На територията на общината въздушният басейн се замърсява от дейността на “Енергоремонт” ЕАД – гр.Кресна, “Гръцки мрамор“ ЕООД (с.Долна Градешница) и цехът за производство на дървени въглища в м. “Солунско дере”. Интензивният автомобилен трафик по главния път Е-79 София-Кулата, минаващ през гр.Кресна и с.Долна Градешница, също причинява замърсяване на атмосферния въздух с вредни вещества.

За замърсяването на атмосферния въздух се съди по данните за общото количество на емисиите на вредни вещества в атмосферата по населени места, а така също по данни за емисиите на вредни вещества, постъпили в атмосферата в резултат от горивни и производствени процеси, включително от транспорта, селското стопанство и бита. Тъй като тези данни не са отнесени към никакви прагови стойности (ПДК), трудно е да се правят категорични изводи за степента на замърсяване на въздуха.

Кресна има незначителен дял в общото замърсяване на въздушния басейн в областта, с изключение на емисиите от въглероден окис, за които не могат да се правят категорични изводи без допълнителни проучвания. В рамките на общината основната част от източниците на замърсяване са концентрирани в общинския център, по-големите села и по протежение на главния път Е-79. Проблемите, свързани със замърсяването на атмосферния въздух налагат предприемането на мерки, сред които положителен ефект ще имат замяната на традиционните енергоносители с екологично по-безопасни (например, с природен газ и/или подмяна на остарелите отоплителни инсталации на въглища и нафта с модерни икономични и екологични съоръжения за изгаряне на биомаса), ограничаването на автомобилния трафик или извеждането на по-голямата част от него извън гр. Кресна и с. Долна Градешница, изграждането на зелени пояси и др.

Съгласно изискванията на националното и европейско законодателство територията на страната е разделена на шест района и агломерации (с население над 250 000 души) за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ), утвърдени със Заповед № 969/21.12.2013 г. на министъра на околната среда и водите, Фиг. I-04. Според утвърденият списък на районите (в т.ч. агломерациите) за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, считано от 01.01.2014г., територията на Община Кресна е включена в РОУКАВ „Югозападен”.

Праховите частици се емитират в атмосферата директно (първични емисии) или се образуват от емитираните в атмосферата газове - прекурсори на фини прахови частици (вторични емисии).

Серният диоксид, азотните оксиди и амонякът са неорганични газообразни вещества, прекурсори на фините прахови частици.

В Европейския съюз няма специфични изисквания за тавани на емисиите на ФПЧ₁₀, като мерките в момента са фокусирани към контрол на прекурсорите на ФПЧ₁₀.

Таваните на емисиите на прекурсори на ФПЧ₁₀ (NO_x, SO_x и NH₃) за 2010 г., 2015 г. и 2020 г. са регламентирани с Директива 2001/81/ЕС и Гьотеборския протокол за ограничаване на годишните национални емисии, които страните трябва да изпълнят. Допустимите тавани за България са еднакви и за трите периода.

Фини прахови частици /ФПЧ₁₀/

Фините прахови частици са фракция на общия суспендиран прах. Основни източници на прах за района на Кресна са транспортът, промишлеността, енергетиката и битовото отопление.

Норми:

- средноденонощната норма /СДН/ за опазване на човешкото здраве - 50 µg/m³ (не трябва да бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година)- допустимо отклонение - 50% от СДН;
- средногодишна норма /СГН/ за опазване на човешкото здраве - 40 µg/m³- допустимо отклонение – 20% от СГН.

Оценката на качеството на атмосферния въздух и нивата на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) се извършва въз основа на анализ на факторите, които могат да имат принос към наднормените нива на замърсяване по отношение на:

- наличие на неблагоприятни климатични условия, в т.ч. ниски средноденонощни и средногодишни скорости на вятъра (под 2 m/s) или тихо време; образуване на мъгли; влияние на топографските условия (особености) на терена (напр.

при котловинни и низинни форми на релефа); вертикално смесване на въздушни маси; противостоене на въздушни маси с океански произход с такива от континентален произход;

- наличие на специфични за дадено място други дисперсионни характеристики (т.е. характеристики на разпространение на замърсителите);
- наличие на други природни източници (силни ветрове, пренос на природни частици от сухи райони и др.).
- наличие на големи промишлени източници на замърсяване;
- наличие на други фактори, които оказват влияние върху замърсяването на въздуха (транспорт, бит, селско стопанство).

Замърсяването с ФПЧ10 продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух във община Кресна.

През годините във всички РОУКАВ е регистрирано превишение на СДН и СГН за ФПЧ10.

Източник на регистрираните наднормени замърсявания са трансгранични, промишлените, изгаряне на горива в бита и транспортните дейности на територията на общината, както и замърсените и лошо поддържани пътни настилки.

Допълнителен принос към замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици оказва и влиянието на неблагоприятните климатични условия в страната като слабо разреждане на локално емитираните замърсители в резултат на ниски скорости на вятъра (под 1,5 m/s), както и продължителни засушавания.

Според СЗО, излагането на наднормени концентрации на прахови частици за продължителен период може да причини или да влоши сърдечно-съдови и белодробни заболявания, сърдечни пристъпи и аритмии. Оценка от 2013г. на Международната агенция за изследване на рака на СЗО (IARC) заключава, че замърсяването на въздуха на открито е канцерогенно за хората, като замърсяването на въздуха с прахови частици е най-тясно свързан с повишена честота на рак, особено рак на белия дроб. Това е в допълнение към ролята, която замърсяването на въздуха играе за развитието на сърдечни и респираторни заболявания, включително остри респираторни инфекции и хронични обструктивни белодробни заболявания.

Серен диоксид /SO₂/

Серният диоксид спада към групата на серните оксиди, които се формират при изгаряне на горива с високо сярно съдържание. Източници, свързани с неговото

образуване са: топлоелектрическите централи, които използват сяросъдържащи горива - въглища, нефт, природен газ; черна и цветна металургия; химическа промишленост; добиване и дестилация на нефта; производство на сярна киселина и минерални торове и др.

Въглероден оксид /CO/

Въглеродният оксид е газ без цвят, без мирис, малко по-лек от въздуха, горящ газ и е силно токсичен. Образува се при изгарянето на различни видове горива при недостиг на кислород. Представлява един от най-широко разпространените атмосферни замърсители. Най - голям източник на CO е автомобилния транспорт – над 65 % от общото емитирано количество за страната.

Озон

Озонът е газ, естествено съдържащ се в атмосферата (приземен слой). Получава се при трансформации между някои органични съединения и азотните окиси от атмосферния въздух в присъствието на слънчева светлина. Основните източници на такива окиси са отпадните газове от транспорта (въздушен, железопътен, автомобилен) и от индустрията – предимно предприятия от енергийния отрасъл, рафинериите, вкл. бензиностанциите. Този озон (вторичен замърсител) се добавя към озона, естествено съдържащ се в атмосферата.

Предвид факта, че озонът е замърсител, свързан с фотохимични реакции на замърсители, най-силно следва да се проявява при силна слънчева ултравиолетова радиация и при условия на застой на атмосферата.

Сероводород (H₂S).

Сероводородът е токсичен, безцветен газ, с неприятна миризма. В природата големи количества се образуват при процеси на биологично разлагане. По-голяма част от атмосферния сероводород е с естествен геотермален произход. Замърсяването на въздуха има и антропогенен характер. Основен източник е промишлеността. Негативните здравни последствия за хората при контакт с този газ се определят от концентрацията и експозицията на въздействие. При ниски концентрации дразни лигавиците и предизвиква конюнктивит, а при високи са възможни сериозни поражения върху дихателните органи.

Резултатите от проведения мониторинг и през 2019 и 2020г. година не отчитат превишения, както на максималноеднократната, така и на средноденощната ПДК за сероводород в района на община Кресна.

Природните фактори, географските и метеорологични условия са основна предпоставка, която гарантира чистотата и доброто качество на въздуха.

Източници на емисии вредни вещества във въздуха:

- *Площни източници*

Поради ниското застрояване, характера на терена, вида на отоплителните уреди, като площни източници се разглеждат комините на битовото отопление и отоплението в обществените сгради на територията.

- *Линейни източници*

Транспортният поток от леки и товарни автомобили допринасят до известна степен за влошаване на качеството на атмосферния въздух. Отделените от двигателите вредни вещества (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, оловни оксиди) са в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в населените места на територията.

- *Неорганизиран източници*

Създаването на нерегламентирани сметища за отпадъци са едни от източниците на емисии на парниковия газ метан.

За вредни вещества в атмосферния въздух, които и към момента не представляват проблем за КАВ на територията на общината, не се очаква увеличаване на съдържанието им.

Съгласно действащата нормативна уредба, качеството на атмосферния въздух (КАВ) е незадоволително, дори когато превишение на нормата е факт за един единствен замърсител или за една точка или твърде малка област от територията на общината. В тази връзка е необходимо да бъдат предприети подходящи мерки, в следствие от които съответните норми за КАВ, за всички замърсители, да бъдат спазени.

Изводи и препоръки

- **Бъдещите мерки за управление на КАВ да се насочат към намаляване на емисиите на фини прахови частици от всички потенциални източници. Мерките трябва да бъдат такива, че да осигурят спазването на приетите норми за средногодишната и средноденонощната концентрация на ФПЧ10, ФПЧ2.5 и ПАВ, въпреки приноса на външни за община Кресна източници;**
- **Вземайки предвид, че основната причина за наднормени стойности на средноденонощните концентрации на ФПЧ10 и средногодишните концентрации на ФПЧ10, ФПЧ2.5 и ПАВ в атмосферния въздух е битовото**

горене през отоплителния сезон, то основните препоръки за подобряване КАВ са:

- повишаване на енергийната ефективност на жилищните сгради;
- подмяна на горивната база за отопление в битовия сектор с ниско емисионни горива/природен газ или преминаване, където е възможно, към централно топлоснабдяване;
- преминаване към високоефективни системи за отопление (климатици, термопомпи и др.).

➤ Вторият по значимост сектор, който има основен принос към общата емисия на замърсителите в атмосферния въздух е транспортът. Основните препоръки към намаляване приноса на този сектор към общото замърсяване на атмосферния въздух са:

- засилване контрола и ограничаване движението на МПС с неизправни „катализатори“;

- въвеждане на финансови механизми, стимулиращи употребата на автомобили, изгарящи нискоемисионно гориво (втечен газ, природен газ);

- увеличаване дела на електрическите и на хибридните автомобили за сметка на автомобили, задвижвани единствено чрез двигател с вътрешно горене;

- повишаване привлекателността на градския транспорт.

➤ Препоръките, които имат отношение към ограничаване замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ10, ФПЧ2.5 и ПАВ до голяма степен се отнасят и за останалите замърсители, за които няма установено наднормено замърсяване на атмосферния въздух.

III. 2. Води

Териториалният обхват на РИОСВ – Благоевград обхваща средно и долно поречие на главната река Струма от вливането на притока ѝ река Рилска до границата с Р. Гърция, както и поречието на река Места от изворите до граница на с Р. Гърция /включително и всички техни притоци/ като част от територията на Западнобеломорски район.

Мониторингът на повърхностните и подземните води осигурява информация за протичащите във водните тела процеси, промени и явления, необходима за оптималното управление на водните басейни. Предмет на мониторинг на водите са валежите,

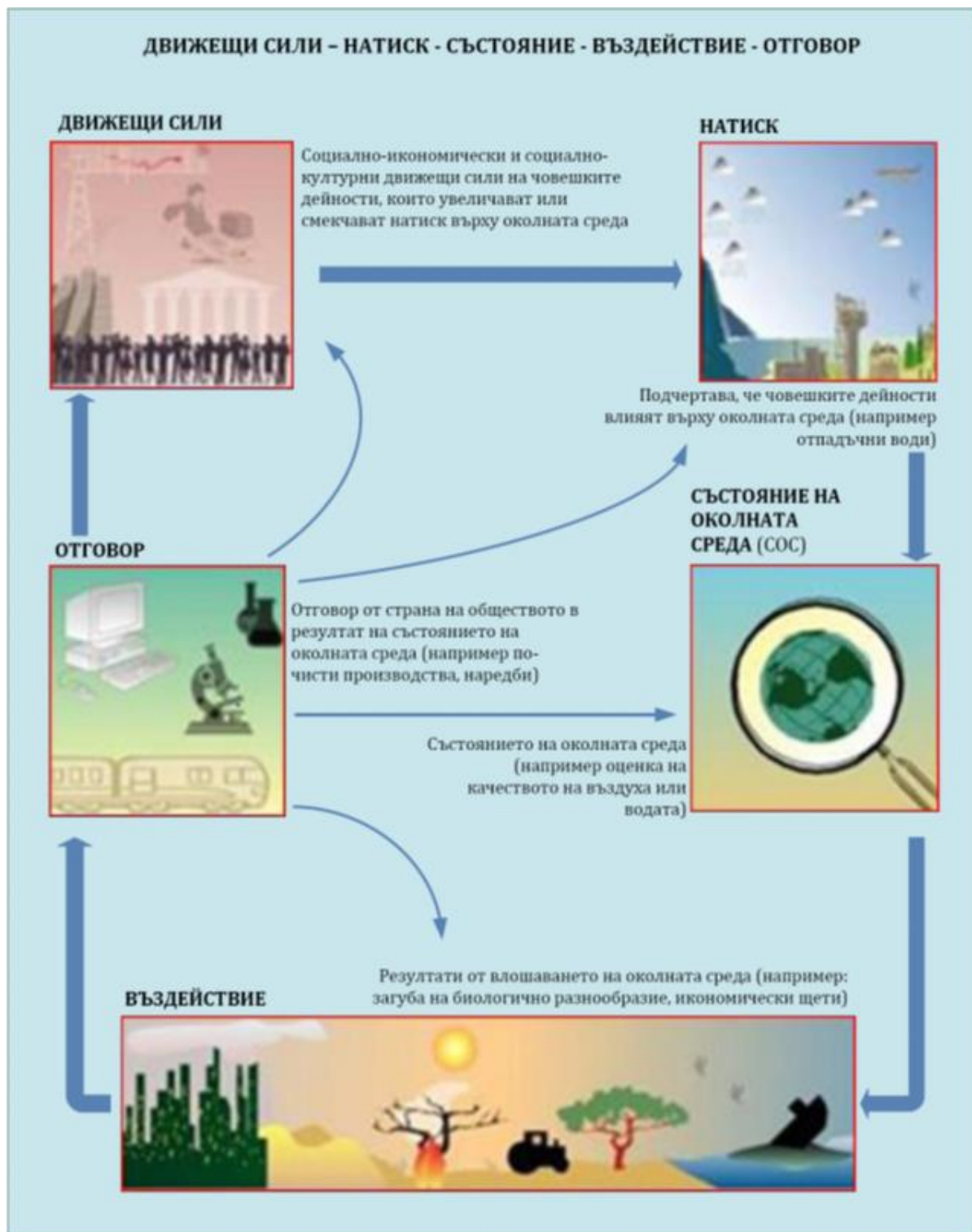
повърхностните води (реки, езера и язовири) и подземните води. Негативното въздействие върху качеството на водите е резултат от антропогенното въздействие, което се изразява в изменение на режима на водния им отток, зауставане на отпадъчни води от точкови и дифузни източници и др. Допълнително негативно влияние върху екологичното състояние на водите оказват някои косвени фактори като: замърсяването на атмосферата и свързаните с това валежи и седименти във водосборните области, глобалното изменение на климата и в частност повишаване на температурата, както и влиянието ѝ върху протичащите в тях химични, биохимични и сорбционни процеси и др.

Замърсяване на водите (натиск)

Прегледът на натиска върху повърхностните и подземните води е изготвен съгласно указанията на Ръководство № 3 „Анализ на натиска и въздействията” от Общата стратегия за изпълнение на Рамкова директива за водите - РДВ и в съответствие с чл. 5 на РДВ. Възприето е да се прилага концептуален модел **“Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие – Отговор” (ДНСВО)**, основан на причинно-следствените връзки и взаимодействието между обществото, неговата стопанска дейност и околната среда. Той се базира на разбирането, че хората чрез своята антропогенна дейност упражняват натиск върху повърхностните и подземните води, като по този начин въздействат върху състоянието им по отношение на качеството и количеството им. Основните определения, използвани в модела ДНСВО са представени в таблицата по-долу и са илюстрирани с пример на фигурата.

<i>Основни определения на модела „ДНСВО”</i>	
Понятия в модела ДНСВО	Определения за понятията в модела ДНСВО
Движещи сили	Източници на замърсяване (натиск) върху повърхностните и подземните води от човешка дейност и природни явления, които могат да окажат въздействие върху повърхностното или подземното водно тяло и да влошат неговото състояние
Натиск	Прякото проявление на движещите сили- пътищата и начините за разпространение и влияние на източниците на замърсяване върху повърхностните и подземните води

Състояние	Състоянието на повърхностното или подземното водно тяло в резултат на действащите му движещи сили и преките им проявления
Въздействие	Негативното влияние/проявление на натиска, предизвикващ замърсяване на повърхностното или подземното водно тяло
Отговор	Планиране на програми от мерки, необходими за запазване или подобряване състоянието на повърхностното или подземното водно тяло, вкл. и мерки за допълнително мониториране, проучвания или събиране на необходимата информация за натиска.

Повърхностни, води основни видове натиск:

Въз основа на събраната и анализирана информация са определени потенциалните категории натиск върху повърхностните води:

- натиск от точкови източници на замърсяване;
- натиск от дифузни източници на замърсяване;
- натиск от физични изменения/хидроморфологичен натиск;

- натиск от климатични изменения.

✓ ***Замърсяването от точкови източници***

- канализации и пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) от населени места (агломерации);

- индустриални емитери, заустващи отпадъчни води в повърхностни води;
- животновъдни ферми, заустващи в повърхностни води.

✓ ***Замърсяването от дифузни източници***, включително
преглед на ползването на земите

- Селското стопанство,
- Населени места без изградена канализация;
- Замърсяванията от въздуха.

✓ ***Натиск от физични изменения / хидроморфологични изменения***

- Натиск от водовземане (изменение на оттока);
- Натиск от морфологични изменения (корекции на речни легла; урбанизация; укрепване на речни участъци; добив на инертни материали; завирени участъци);
- Прегради в реките;
- Регулиране на оттока и прехвърляне на води.

✓ ***Натиск от климатични изменения:***

На този етап няма данни, респ. основания, натискът от климатични изменения да се определи като самостоятелна причина за непостигане на добро състояние на повърхностните водни тела, но значимостта на този натиск се определя от кумулативния ефект, който той оказва върху състоянието на водите в комбинация с другите видове натиск и от очертаните тенденции за засилване на въздействието му.

Подземни води, основни видове натиск за химично състояние:

При анализа на антропогенния натиск, въздействащ върху качеството (химичното състояние) на подземните водни тела, са разгледани основните видове източници на натиск, а именно:

- Точковите източници на замърсяване;
- Дифузните източници на замърсяване;
- Натиск от директно въвеждане на замърсители в подземните води

✓ ***Натиск от точкови източници*** - източници на територията на общината са:

- Значими зауствания на битови отпадъчни води – градски канализации
- Селскостопански обекти - складове за торове и пестициди;
- Депа за отпадъци.

✓ **Натиск от дифузни източници** - източници на територията на общината са:

- Селско стопанство (обработваема земя, трайни насаждения, пасища, хетерогенни селско стопанства);
- Населени места без изградена канализация;
- Участъци с висока степен на податливост на ерозия.

Основната движеща сила, пораждаща дифузно замърсяване е населените места без изградена канализация.

Друг значим източник на замърсяване се явява земеделието, поради силно развитата селско стопанаска дейност.

✓ **Натиск от водовземане** - Натискът от водовземане е определен като значим, когато експлоатационният индекс е над 40% (за цялото подземно ВТ или за частта от него), определен по модула на разполагаемите ресурси на ПВТ и площта на ПВТ /района.

Отговор /Необходими действия

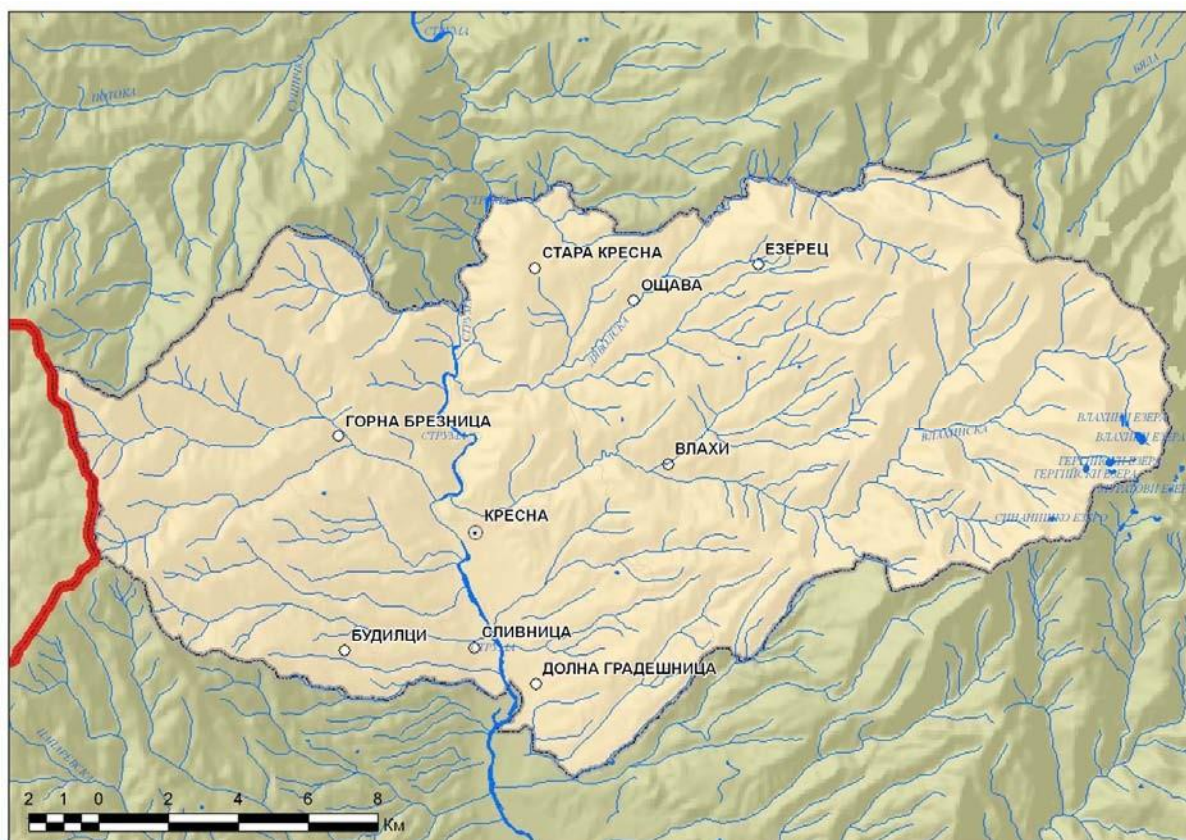
- Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води, със следните дейности за изпълнение:

- ✓ Проучване влиянието на дифузното замъряване от селско- и/или горско стопанство.
- ✓ Проучване за ерозия на брегове и дъно.
- Населени места с над 2 000 е.ж. без изградена или частично изградени канализационна мрежа във водосборната площ на поречията.
- ✓ Населените места с над 2000 е.ж. без изградена или частично изградена канализационна мрежа се отчитат като дифузен източник на замърсяване не при повърхностните, а при подземните води. След по-задълбочен анализ на този дифузен източник се прецени, че по – осезаемо и пряко въздействие оказва върху подземните води. В населени места без изградена или частично изградена канализационна мрежа битовите, стопанските и промишлени води се събират в септични ями или попивни изгребни ями. Тези ями често не са водоплътни и изолирани, и отпадъчните води (ОВ) се просмукват и замърсяват водоизточниците

най-често със замърсители от битов и селскостопански произход - органични и биогенни елементи (неразтворени вещества; замърсители влияещи на кислородния режим; различни форми на азот и фосфор).

III. 2. 2. Повърхностни води.

Хидрографска карта на община Кресна

Главна отводнителна артерия на територията на общината е р.Струма. Нейното поречие, заедно с поречието на Места, се включват в Западнобеломорския отточен район за басейново управление на водите, покриващ около 12 % от територията на страната. Площта на горното и средното поречие на Струма (до границата с Гърция) е 10 797 km² и по този показател басейнът на Струма е на второ място в България след поречието на Марица. Река Струма води началото си от южните склонове на Витоша на 2180 m н.в. От извора до държавната граница дължината на реката е 290 km и по този показател Струма е на пето място в страната. Повърхностните и подземните води в поречието на Струма се използват главно за питейно-битово и промишлено водоснабдяване на населените места, за напояване и енергодобив. В пределите на община Кресна попадат около 23 km от течението на р.Струма.

Средномногогодишният отток на р.Струма се изменя в границите от 2,117 m³/s при Перник до 76,167 m³/s при Марино поле. По течението на реката минималният отток

нараства от 1 m³/s при Перник до 33,49 m³/s при Марино поле. Нарастването на максималния отток по течението на реката е още по-голямо – от 3,5 m³/s при Перник до 149 m³/s при Марино поле. До Кресненския пролом в режима на оттока на р.Струма се регистрират два минимума – зимен (февруари-март) и лятно-есенен (септември-октомври), което се дължи на климатичното влияние на оградните планини, от където реката събира водите си. В тази част от поречието на Струма през различни години помалък е ту зимният, ту лятно-есенният минимум. След Крупник и Кресненския пролом (в Санданско-Петричкото поле), поради силно изразеното средиземноморското климатично влияние, маловодната фаза на оттока е предимно през лятото и началото на есента. Подхранването на р. Струма е предимно дъждовно-снежно и/или дъждовно, поради което съотношението между минималния и средногодишния отток ($Q_{min}/Q_{ср.год.}$) под 0,3. Зимно-пролетното пълноводие на р.Струма в нейното средно поречие има важно значение за нейния хидроенергиен потенциал, тъй като има съвпадение във времето между максималните потребности от електроенергия и зимното пълноводие на реката. Значителните водни обеми и неголемите наклони на речното легло позволяват усвояването на хидроенергийния потенциал на Струма да става чрез изграждане на малки ВЕЦ по стъпала от каскаден тип по долината на реката, без да е необходимо да се използват напорни деривации. В същото време, въпреки значимия икономически ефект, масовото изграждане на малки ВЕЦ през последните години по Струма (и в други поречия в цялата страна) създава екологични проблеми, особено по отношение на рибното богатство и биоразнообразието в прилежащите защитени територии. Ето защо тяхното изграждане трябва да се предшества от задълбочени научни експертизи и екологични оценки, с отчитане на интересите на всички заинтересовани страни.

Между долината на р.Сушичка при с.Крупник и гр.Кресна р.Струма образува красивия Кресненски пролом. От Кресна на юг реката навлиза в Санданско-Петричкото поле, което на територията на общината има вид на долинно разширение. В обхвата на Креснското дефиле десните притоци на Струма са относително къси. По-значими десни притоци са р.Дивилска, която се влива в Струма срещу Кресненското ханче и р.Брезнишка, вливаща се в Струма северно от гр.Кресна. Река Дивилска (Дивилица) е дълга около 10 km и води началото си от Крупнишкия рид. Река Брезнишка се образува от сливането на Равна река, Стара река и Сливенска река при с.Горна Брезница. Лявата приточна мрежа на Струма в обхвата на Кресненския пролом обаче е по-добре развита – тук в Струма се вливат следните по-големи пирински реки – Мечкулска и Баканов дол

(северно от Стара Кресна), Дяволска или Ощавска (северно от гара Пейо Явров) и Влахинска (северно от гр.Кресна). Приточната мрежа на р.Дяволска (Ощавска) включва реките Криводолец, Мочуришка, Герловец, Св.Петър, Каменишки дол, Невързумска река и др. Дяволска река е дълга около 18 km, а средната надморска височина на поречието ѝ е 1450 m. Река Влахинска води началото си от едноименните ледникови езера в Пирин. Дължината на реката е около 40 km. По-големите нейни притоци са р. Косовска, р.Шаралийска, р.Разколска, Пещерски дол, р.Синивръшка, р.Георгийца, р. Итипишка и др. На юг от Кресненското дефиле (в обхвата на общината) в Струма се вливат реките Моравска, Добромирска (Ганийца) и Сливнишка (десни притоци, събиращи водите си от Малешевска планина), а така също – Бански поток, Водния дол, Градешка река и др. (леви притоци, извиращи от Пирин).

Важно значение за формирането на водните ресурси в община Кресан имат разнообразието на скалната основа и релефа, различната залесеност в отделните части на общината, вида и степента на антропогенните въздействия. Измененията във водността на речните течения през годината зависят преди всичко от съчетанието между вътрешногодишното разпределение на валежите, снеготопенето и изпарението. Засушаванията главно през юли и август водят до бързо намаляване на водните количества за разлика от периодите декември-февруари и май-юни, когато оттокът е най-голям. Характерните за някои години интензивни валежи и бързо снеготопене предизвикват речни прииждания. Други фактори за речните прииждания са големите наклони на склоновете, обезлесените водосбори, непочистените речни легла и наличието на почви със специфичен механичен състав, които и след най-малкото овлажняване от предходен валеж практически спират инфилтрацията. Тези комплексни фактори са характерни за отточните условия на територията на общината, където някои от по-големите реки се отличават с бурни прииждания през студеното полугодие.

На територията на общината липсва хидрометрична станция на р. Струма, поради което за нейните хидроложки характеристики може да се съди по данни от двете найблизко разположени станции – Струма при Крупник (на север преди навлизането ѝ в Кресненския пролом) и Струма след Лебница (на юг в Санданско-Петричкото поле). На два от притоците на Струма – р. Дяволска (Ощавска) и р.Влахинска има хидрометрични станции, данните от които са представителни за пиринските притоци на Струма в обхвата на общината. За режима на десните притоци на Струма, водещи началото си от Малешевска планина, може да се съди по хидроложките данни за Цапаревска река, която

се влива в Струма при гр.Кресна. Макар и извън територията на общината, поречието на Цапаревска река е представително за речния режим на малешевските притоци на Струма.

Повърхностните водни тела р. Струма, р. Дяволска и р. Влахинска съгласно ПУРБ са с влошено състояние в следствие натиска от заустване на отпадни води в тях.

По отношение на повърхностните води се препоръчват следните мерки за прилагане съгласно План за управление на речните басейни:

№	Мярка	Мотиви за прилагане на мярката	Очакван положителен ефект/продължителност на ефекта	Тип на мярката (административна, инвестиционна)
1	Провеждане на проучвателен мониторинг за определяне на зони в реки или участъци от реки, които да бъдат защитени от хидроморфологичен натиск, с цел естествено размножаване на рибни видове	Неблагоприятни въздействия върху един от задължителните БЕК - риби.	Създаване на благоприятна среда за развитие на рибните съобщества и подобряване на екологичния статус. Дългосрочен ефект	Административна
2	Контрол по премахване на нерегламентирани сметища в близост до и в речни корита, които са причина за влошаване на състоянието на водите.	Регистрирани нерегламентирани сметища в близост до и в речни корита и временно пресъхнали дерета	Елиминиране на замърсителите и подобряване на състоянието на повърхностните води.	Административна

Екологичният проблем на общината свързан със замърсяването на водите е в тясна връзка с проектите и предвижданите действия по отношение на проектирането и изграждането на канализационни системи в селата и пречиствателни станции за отпадните води.

Основни източници на замърсяване на повърхностните водни тела са попивните ями, и прекомерното наторяване на селскостопанските площи. Проблем е и липсата на канализация и ПСОВ за малките населени места на общинта. Основни замърсители на повърхностните води в района на общината са и периодично възникващите

нерегламентирани сметища. Сред останалите източници на замърсяване на водите в общината са промишлеността, транспорта и животновъдството.

III. 2. 3. Подземни води.

Оценката на химичното състояние на подземните водни тела в Западнобеломорски район за басейново управление на водите в териториалния обхват на РИОСВ- Благоевград е направена на база на измерените стойности на концентрациите на замърсяващи вещества и показателите на замърсяване в пунктовете за мониторинг, определянето и сравняването на съответните средногодишни стойности със съответните стандарти за качество по Приложение №1 на Наредба №1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (изм. и доп., бр. 102 от 23.12.2016 г., в сила от 23.12.2016 г.), както и сравнение на средногодишните стойности на съответните замърсители/показатели на замърсяване със съответните прагови стойности за всяко от подземните водни тела, включени в ПУРБ на ЗБР (2016-2021).

- *Оценката на химичното състояние* на ПВТ BG4G000PtPz025 е добро, като няма превишения на концентрациите на замърсителите;
- *Воден баланс (средна степен на достоверност)*: състояние добро;
- *Обща оценка по количествено състояние*: лошо. За тези ПВТ се планират мерки за ограничаване на водовземаването и за установяването на минимални критерии за нивото на водата, за да се избегне разширяване на интрузията.

При ревизията на екологичните цели за ПУРБ 2016-2021г за всички подземни водни тела в Западнобеломорски район са приложени следните стъпки:

- ✓ За всяка от приложимите цели, основното изискване е да се постигне като цяло „добро състояние”.
- ✓ Възстановяването на доброто състояние трябва да бъде постигнато, където е технически осъществимо, екологично устойчиво и не изисква прекомерни разходи.
- ✓ Преценяване на необходимостта от залагане на допълнителни цели, в случаите, когато по силата на нормативен акт някои водни тела изискват поголяма защита (вкл. питейни, чувствителни, нитратно уязвими, защитени местообитания и видове).

По отношение на химичното състояние на подземните ВТ целта е ненадвишаване на:

- ✓ стандартите за качество на подземните води;

- ✓ стандартите за качество на замърсителите, установени в Приложение I на Директивата за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване;
- ✓ праговите стойности (ПС), определени за всички замърсители и показатели на замърсяване, които характеризират ПВТ определени в риск да не постигнат добро химично състояние.

По отношение на количественото състояние на подземните ВТ целите са следните:

- ✓ Нивото на подземните води в телата да бъде такова, че разполагаемите ресурси да не бъдат превишени от общото средно многогодишно черпене, включващо черпенето на базата на издадени разрешителни за водовземане и черпенето от кладенците за задоволяване на собствените потребности на гражданите;
- ✓ Промените в нивото на подземните води, в резултат от черпенето, да не предизвикват временна или постоянна промяна в посоката на потока.

Формирането на подземните води на територията на община Кресна и техните количествени и качествени характеристики са тясно свързани с особеностите на геоложкия ѝ строеж. Това дава основание да се обособят три основни типа подземни води:

$\frac{3}{4}$ - подземни води, формирани в гранитоидни скали и в метаморфния скален комплекс;

$\frac{3}{4}$ - подземни води, формирани в терциерния скален комплекс;

- подземни води в кватернерните наслаги.

От първата група по-водоносни са напуканите и разломени гранити, гнайси, мигматити и мрамори, които се дренират от реките и многобройните дерета. Подземните води формирани в тези скални формации са предимно от пукнатинен и пукнатинно карстов тип. Изворите имат най-често дебит до 1 l/s, но в разломните зони дебитът им достига няколко литра в секунда. В средното поречие на Струма са формирани грабенови понижения, изпълнени с материали от терциерния скален комплекс, препокрити с кватернерни отложения. Подземните води в тях са предимно от пластов тип. Такъв е Симитлийско - Санданският хидрогеоложки басейн, който е свързан с водоносните системи в оградните планински масиви. В него се акумулират студени пресни води и термални минерални води по разломните зони в кристалинния фундамент.

Кватернерните алувиални и пролувиални наноси, главно от чакъли и пясъци в заливните и ниските надзаливни тераси, а така също делувиалните наноси и поройните конуси са акумулатори на порови пресни и безнапорни грунтови води.

Минерални извори

Голямо природно богатство за община Кресна са минералните извори, локализирани в четири основни находища – между гр. Кресна и с. Долна Градешница, между с. Стара Кресна и с. Ощава, при селата Горна Брезница и край с. Влахи, като с най-голямо значение към момента са Градешките и Ощавските извори. Тяхното формиране е в тясна връзка с многобройните разломявания на земната кора.

Градешките минерални извори представляват група от 11 минерални извора, попадащи в рамките на Симитлийско-Санданския хидротермален басейн. Намират се на североизток от с. Долна Градешница и на югоизток от гр. Кресна. Разположени са в горната част на Бански дол. Предполага се, че водите им са използвани още в римско време. Дебитът на изворите е относително постоянен. Водите им нямат цвят и мирис и са приятни за пиене. Общата им минерализация е 836 mg/l. Съдържат около 14 mg/l флуор и са слабо радиокативни. Стопанско значение имат главно три от Градешките извори – Горещият извор, Калният извор и Изворът при банята. Горещият извор има температура 68 °C и се използват за балнеолечебни цели и за оранжерия. В миналото водите на извора са използвани и за пране на вълна. Дебитът на извора е 3 l/s. Водите на Калния извор имат температура около 40 °C. Над него е изградена калолечебница с две помещения. Химичният състав на водата му е същият, както на Горещия извор, а радиоактивността на водата има лечебен ефект. Изворът на банята има температура 42 °C и дебит около 1,1 l/s. Край банята има търговски обекти. Минералните води на Градешката баня се използват за лечение на хронични заболявания като дискова херния, бронхиална астма, травматични, стомашно-чревни и гинекологични заболявания. Посещават се и от чужденци. Близко до банята се намира вила „Тисата”, която също е осигурена с минерална вода. Пътят до банята е асфалтиран. Градешките минерални извори представляват балнеоложки курорт с местно значение.

Ощавски минерални бани включват група от 5 минерални извора, попадащи в Симитлийско-Санданския хидротермален басейн. Изворите се локализират в две групи, в зависимост от местоположението им. Първата група извори се намира в местността Дългио рид, който ограничава от юг долината на р. Дяволска (Ощавска). Изворите тук са известни като Врялата баня (или Горещият извор). Дебитът на водата е 0,3 l/s, а температурата – 65 °C. Водата се използва за битови и хигиенни цели (освен банята, има

изградена пералня). Водата е без цвят, със слаб мирис на сероводород. Общата ѝ минерализация възлиза на 474 mg/l. Водата е слабо минерализирана, сулфатнохидрокарбонатна-натриева, флуорна, силициева. От санитарно-хигиенна гледна точка се отчитат признаци на замърсяване. Втората група извори (Хладката баня) се намира в местността Банището в поречието на Бански поток. Дебитът на водата е 0,4 l/s, а температурата – 38 °C. Водата е слабоминерализирана, сулфатно-хидрокарбонатнатриева, флуорна, силициева. Качествените характеристики са подобни на водите в Хисаря, Баня и Бургаските минерални бани, но термалните води от изворите при с. Ощавя притежават най-високата радиоактивност в страната – 2800 mBq/l. Водата е подходяща за лечение на заболявания на опорно-двигателния апарат, ревматоиден артрит, болестта на Бехтерев, артрози, радикулит, дископатия, сърдечно-съдови заболявания, кожни болести и др. До банята е изградена калолечебница. При Хладкия извор има изградена баня с две закрити калолечебници. Ощавските минерални бани са балнеоложки курорт с местно значение.

Влахинският минерален извор (Влашка чешма) е студен минерален извор, който се намира в местността Чешмата (Влашка чешма) на 4 km югозападно от с. Влахи. Водата на извора е каптирана. Характеризира се като студена, хидрокарбонатно-сулфатнатриева, слабо минерализирана. Водата от извора се използва за водопой.

Брезнишките минерални извори се намират при с. Горна Брезница. Каптирани са два от изворите – единият в центъра на селото, а другият в двора на манастира “Св. Пророк Илия”, на хълма над селото. Температура на водата е 36 °C – 38 °C, а дебитът – 2,6 l/s.

Водата е подходяща за лечение на белодробни, костно-ставни и кожни заболявания.

III. 2. 4. Замърсяване на водите.

Като цяло екологичното състояние на водите на територията на община Кресна е добро. По данни на МОСВ в проби от средното поречие на Струма се установява наличието на нитрити, нитрати и амониак над нормите, но липсва ясна закономерност в разпространението на замърсителите

Установено, че най-силно замърсеният участък на р.Струма е между устието на Благоевградска Бистрица и Кресненското дефиле, т.е. извън територията на община Кресна. В тази част от течението на Струма водите ѝ са от четвърта категория – силно замърсени води с биотичен индекс от 1,1 до 2,2. Това се дължи на кумулативния ефект от замърсяването на реката от индустриалните производства, земеделието и населените

места в Пернишка и Кюстендилска област, на замърсяването от Благоевград, а също така на вливането в нея на някои притоци със силно замърсени води от четвърта категория, каквито са р.Джерман и р.Разметаница. На юг от Кресненския пролом до границата с Гърция водите на Струма подобряват качествените си характеристики и преминават от четвърта в трета категория. Основната причина за това е, че в Санданско-Петричкото поле Струма приема притоци с води от по-висока категория (първа и втора). В пределите на община Кресна водите на р.Струма са от трета категория (средно замърсени води) с биотичен индекс от 2,0 до 3,3, като всички вливащи се в нея малешевски и пирински притоци са от първа категория (незамърсени води с висок биотичен индекс – от 4,4 до 5,5). Това дава основание да се допусне, че на територията на общината общото екологично състояние на Струма се подобрява.

Основният екологичен проблем на община Кресна по отношение на водите е свързан с факта, че няма изградени пречиствателни съоръжения и утаечни шахти за канализационните води. В някои населени места няма изградена канализационна мрежа за отвеждане на отпадни води и за целта се използват септични ями (попивни кладенци) или отпадните води се заустват директно в реките и деретата, което създава потенциална опасност за вододайните зони – в селата Ощава, Стара Кресна и Влахи. В гр.Кресна почти 98% от населението е обхванато от канализационната мрежа. В селата Сливница и Долна Градешница – около 50-60%, а в с. Горна Брезница 30-40% от населението е обхванато от канализационната мрежа. В резултат на дългогодишната експлоатация, голяма част тръбите в канализационната мрежа на гр.Кресна са амортизирани, което също създава риск за здравето на хората. Това налага необходимостта от разширяване и реконструкция на канализационната мрежа в града.

III. 2. 5. Водоснабдителна система

На територията на общината има изградени 8 водохващания и 2 в строеж както следва:

- 1.1. гр.Кресна, с.Долна Градешница и с.Сливница- м.”Пещерата”, м.”Горни разкол”, и м.”Черната вода”- в строеж.
- 1.2. гр.Кресна и с.Сливница-м.”Ръзманица” и м.”Старата чешма”.
- 1.3. с.Горна Брезница- м.”Буина” и м.”Кучкарника”.
- 1.4. с.Ощава и с.с.Стара Кресна- мах.”Арnaudовци” и р.Ощавска- в строеж.
- 1.5. с.Будилци-м.”Ямката”
- 1.6. с.Влахи- не е изградено водохващане.

Пречиствателни станции:

На територията на общината няма изградени пречиствателни станции.

Външни водоснабдителни мрежи:

Всички населени места на територията на община Кресна, с изключение на с. Влахи са захранени с външни водопроводни мрежи:

- гр. Кресна- етернитов водопровод ф60-ф 300 с дължина 26647м.
- с. Долна Градешница- етернитов водопровод ф150 с дължина 1300м.
- с. Сливница- етернитов водопровод ф-60 ф250 с дължина 8376м.
- с. Горна Брезница- от водохващане м. "Буйна" етернитов водопровод ф 100 с дължина 200м и от водохващане "Кучкарника"- ф 150 етернитов водопровод с дължина 1500м.

- с. Ощава- етернитов водопровод ф100- около 5000м.
- с. Стара Кресна- етернитов водопровод ф80- около 5000м.
- с. Будилци- етернитов водопровод ф60 с дължина 222441м.

Резервоари за питейна вода

Изградени са 5 резервоара на територията на общината:

- гр. Кресна- м. "Сухата чешма" с V=180 куб.м., м."Подината" с V=1500куб.м.
- с. Сливница- V=300 куб.м.
- с. Горна Брезница- V=300куб.м.
- с. Ощава- V=100куб.м.

"В и К - Кресна" ЕООД е дружеството занимаващо се с поддържане и експлоатация на водопроводната мрежа на общината, строителство на нови водопроводи и канализация, извършване на ремонти на ВиК инсталации.

ИЗВОДИ

✓ Видно е, че най-често срещаната причина за недоброто състояние/потенциал на водните тела са натоварванията от точкови източници, следвана от дифузни източници, управление на речното легло, други значими натоварвания, регулиране на оттока, а най-рядко срещаната причина е водовземането. Понятието „други значими натоварвания” включва натоварванията от ерозия на водосбора, замърсяване от стари рудници, засушаване и недостиг на вода и неизвестен товар. Причина за състояние/потенциал по-лошо от добро на някои водни тела са повече от едно натоварвания.

✓ **Постигането на целите за опазване на околната среда по отношение на водните тела трябва да се осъществи чрез:**

а) предотвратяване влошаването на състоянието на всички повърхностни водни тела;

б) опазване, подобряване и възстановяване на всички повърхностни водни тела за постигане добро състояние на водите;

в) опазване и подобряване качеството на водите във всички изкуствени и силно модифицирани водни тела и постигане на добър екологичен потенциал и добро химично състояние на повърхностните води;

г) предотвратяване, прогресивно намаляване и прекратяване наведнъж или на етапи на замърсяването от емисии, зауствания и изпускания на приоритетни и приоритетно опасни вещества.

Мерките, за които е оценено, че е необходимо по-дълго време за изпълнение и следователно по-дълго време постигане очакван ефект върху състоянието на водните тела са следните:

- Изграждане на ПСОВ в големите села на общината;**
- Изграждане на пречиствателна станция или друг вид пречистване за индустриални отпадъчни води.**

Препоръки:

• Да се предприемат мерки за намаляване на замърсяването на повърхностните и подземните води, там където все още не е постигнато задоволително качество на водите;

• Всички отпадъчни води да бъдат предварително пречистени в локалните пречиствателни съоръжения до степен, позволяваща безопасното им заустване в канализацията;

• Да се осигури контрол по опазване на качеството на минералните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване;

• Да не се допуска лошо стопанисване на хидротехническите и хидромелиоративни съоръжения;

• В много от населените места на общината трябва да се извърши реконструкция и доизграждане на канализационни мрежи с прилагане на съвременни средства за третиране на отпадъчните води с цел подобряване на качеството на повърхностните и подземните води;

- Оптимизиране на водоснабдителната мрежа;**

- Да се повиши информираността на населението за превантивните мерки при риск от наводнения;
- Да се проучи възможността за ползване на дъждовната вода като ресурс. Необходимо са проучвания за вторично използване на отпадъчните води за напояване на селскостопански култури.

III. 3. Почви и нарушени терени

Съгласно почвено-географското райониране на България районът попада в Струмско-Местенската провинция. Характеризира се с ксеротермна почвена покривка от канелени почви, наносни-делувиални и алувиални почви. Всички те имат по-плитък профил и по-голяма скелетност, сравнени с аналозите им от останалите части на страната.

Почвената покривка в Кресненския край е разнообразна и това се дължи на големия интервал на надморската височина и различния климат, валежи, растителност и основните скали. Няма обаче съществени различия от почвите в поречието на областта Средна Струма, която спада към Струмко-Странджанската област по отношение на почвената покривка. Рязка граница в почвените типове не се забелязва. Разпространени са следните главни типове: кафяви горски, канелени горски, планинско-горски, тъмноцветни, планинско-ливадни, алувиални и алувиално-ливадни.

Кафявите горски почви са слабо излужени и излужени. Простират се на 880-900 м н.в. и се отличават със слаб почвен слой. Хумустният им хоризонт е глинесто пясъчлив, а преходният хоризонт е добре развит и силно уплътнен.

Високо в горната част на гората /1700-1800 м/ са разпространени планинско-горските тъмноцветни почви и планинско ливадните почви.

Алувиало-ливадни и алувиални почви покриват ниските терени край Струма и някои приточни течения.

Над стръмнospускащите се към речните долини пирински и малешевски склонове, част от намиращите се в тази зона заравености при 500-800м н.в. се простират обработваеми земи, ограничени условно в землищата на селата Стара Кресна, Ощава, Влахи, Горна Брезница, Моравска и Будилци. В тях се отглеждат тютюн, царевица, боб, картофи, голяма част е заета от ливади. С голяма плодородност се отличават равнинната ивица край Струма, която според географските особености в някои участъци се нарича поле а в други ормани.

Карта на почвите

1. Плитки кафяви горски, предимно кисели;
2. Плитки излужени канелени горски почви, на места силно ерозирани;
3. Алувиални и алувиално-ливадни, предимно неутрални, песъкливи и песъкливо-глинести почви;
4. Делувиални и делувиално-ливадни почви;
5. Канелени горски, тежко песъкливоглинести почви;
6. Плитки тъмнокафяви и тъмноцветни горски почви;
7. Плитки планинско-ливадни и алфехумусни почви.

В зависимост от генезиса и географското разпространение на почвите, територията на община Кресна може условно да се поделит на три района:

$\frac{3}{4}$ Район на Малешевска планина. В по-високите части на планината върху относително заравнени терени са разпространени плитки кафяви горски, предимно кисели почви. В по-ниските части на планината са развити плитки излужени канелени горски почви, на места силно ерозирани. Според агроекологичното райониране на България, почвите в Малешевска планина попадат в границите на VI.4. „Огражденски агроекологичен район”.

$\frac{1}{4}$ Район на долината на р. Струма. В района на Кресненското дефиле преобладават фрагментарно развити плитки излужени канелени горски почви. На юг от Кресненското дефиле по ниските надзаливни тераси на р.Струма са формирани алувиални и алувиално-ливадни, предимно неутрални, песъкливи и песъкливо-глинести почви. По заравнените участъци на старите високи надзаливни тераси са развити канелени горски, тежко песъкливо-глинести почви. В подножните участъци на пиринските склонове към долината на Струма са разпространени делувиални и делувиално-ливадни почви. Според агроекологичното райониране на България, почвите

в долината на Струма попадат в границите на V.1. „Петричко-Сандански агроекологичен район”.

^{3/4} Район на Пирин планина. В нископланинския пояс са формирани предимно ерозирани излужени канелени горски почви в комплекс със плитки излужени канелени горски почви. В среднопланинския пояс преобладават плитки тъмнокафяви и тъмноцветни горски почви, а в най-високия пояс – плитки планинско-ливадни и алфехумусни почви. Според агроекологичното райониране на България, почвите в района на Пирин планина попадат в границите на два агроекологични района: VI.6. „Рило-Пирински агроекологичен район” (обхваща ниско- и среднопланинската част на района) и VII.2. „Високо-Рило-Пирински агроекологичен район”.

В разпространението на почвите се проявява добре изразена вертикална зоналност.

В най-високите части в Пирин планина, над горната граница на гората, в пояса на високопланинските ливади и пасища, са разпространени предимно плитките планинско-ливадни (хумусно-силикатни) почви (Rankers). Те заемат почти изцяло алпийската част на високопланинския пояс (над 2500 m), където се намират често в комплекс с голи скали и сипеи, а в субалпийския подпояс (до 2500 m) са в съчетание с планинско-горски тъмноцветни почви. Образувани са предимно върху гранитни скали, а върху тях е развита главно високопланинска ливадна растителност. Ежегодното натрупване на значителни количества растителни остатъци от ливадната растителност, и тяхното бавно и напълно разлагане води до формирането на торфенисти и торфенисто-хумусни хоризонти над минералната част на почвата. Съдържанието на хумуса в повърхностния хоризонт (0-10 m) е твърде висока и надвишава 25%. Почвената реакция на планинско-ливадните почви е кисела.

В пояса на иглолистните гори (около 1700-1800 m) са развити тъмноцветните горски почви. Заемат значителни площи в среднопланинския и в по-малка степен във високопланинския горски пояс на Пирин, като осъществяват връзката с планинсколивадните почви над горната граница на гората и клековите формации. Почвообразуващите скали обикновено са безкарбонатни (гранити). Относително високото им естествено плодородие е причина върху тях да са развити едни от найдобрите насаждения от бяла мура (върху по-скелетните почви) и смърч.

Под тях, над 900 m н.в., в пояса на буковите и смесените иглолистно-широколистни гори, са разпространени кафявите горски почви. В зависимост от надморската височина, изложението на склоновете и вида на растителната покривка,

кафявите горски почви се разделят на светли, тъмни и вторично затревени. По склоновете на Пирин кафявите горски почви са предимно тъмни, а по склоновете на Малешевска планина – светли, които са по-бедни на хумус. В заравнените места, където е развит пълният им профил, съдържанието на хумус и азот е задоволително, а на фосфорни съединения – добро. Минералното торене трябва да бъде комбинирано с внасяне на оборски тор, а високата им киселинност може да бъде неутрализирана чрез варуване. Кафявите горски почви са подходящи за отглеждане на ръж, картофи, фий и др. Преобладаващата част от кафявите горски почви, които са развити на наклонени и обезлесени терени, се характеризират с плитък почвен профил и относително ниско съдържание на хумус. По механичен състав обикновено са каменисти, песъкливи и глинесто-песъкливи. По степен на ерозираност преобладават средно и силно ерозираните почви, които като цяло не са подходящи за земеделие. Основната част от кафявите горски попада в границите на горския фонд и в НП „Пирин”.

В сравнение с останалите почви, канелените горски почви заемат най-голяма площ от територията на общината. Те са разпространени предимно в пояса на дъбовите и смесените широколистни гори на около 500-900 m н.в. От този почвен тип преобладаващи подтипове са слабо излужените, излужените и оподзолените (предимно в Малешевска планина) канелени горски почви. Излужените канелени горски почви са образувани върху разнообразни изветрителни материали, като почвената им реакция е слабо кисела. Поради невисокото съдържание на хумус, излужените канелени горски почви се нуждаят от обилно торене с оборска тор и с азотни и фосфорни торове. Подходящи са предимно за полски култури като пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед, фасул, тютюн, както и за трайни насаждения, но не са подходящи за цвекло и зеленчуци. Оподзолените канелени горски почви са разпространени във вид на отделни петна предимно по склоновете на Малешевска планина. Образувани са главно върху безкарбонатни скали и се отличават с плитък хумусен хоризонт (20-25 cm). Имат ниско хумусно съдържание и кисела реакция. Структурата на почвените агрегати е неблагоприятна, поради което при наклонени терени валежите отнасят харинтелните вещества в горния почвен слой. Поради ниското хумусно съдържание оподзолените канелени горски почви се нуждаят от минерално и органично торене. Подходящи са за отглеждане на по-невзискателни към почвените условия култури като тютюн, овес и др., а така също за овощни насаждения и лозя. Поради значителните наклони и интензивната ерозия, по-голямата част от канелените горски почви на територията на община Кресна са с малка мощност и на много места с отнесен от ерозията хумусен слой.

В ерозираните канелени горски почви хумусното съдържание е ниско, а механичният им състав е лек, предимно песъклив и глинесто-песъклив. В землищата на селата Стара Кресна, Ощава, Влахи, Горна Брезница, Моравска и Будилци между речните долини и деретата по заравнените склонови участъци част от тези почви се характеризират с добра аерация и относително високо съдържание на някои минерални елементи, поради което се обработват. Голяма част от тях е заета с ливади, но са подходящи и за отглеждане на тютюн, картофи, фасул и някои трайни насаждения. Като цяло агроекологичният потенциал на канелените горски почви не е достатъчно висок за развитие на интензивно земеделие.

Алувиално-ливадните почви имат ограничено разпространение във вид на изолирани петна в най-ниските места на релефа – в долинните разширения по терасите на Струма и някои нейни приточни долини. Това са най-плодородните почви на територията на общината. Дебелината на почвения им профил варира в широки граници, в зависимост главно от дебелината на почвообразуващите материали, а механичният им състав зависи пряко от едрината на късовете на алувиалните материали. В най-горната част от почвения им профил е развит хумусният хоризонт, под който следват различни по механичен състав слоеве от речни наноси. Като цяло алувиалните почви са бедни на хумус (около 3 %), което определя необходимостта от органично и минерално торене. Имат неутрална реакция, благоприятни физикомеханични и топлинни свойства. Отличават се с добра водопроницаемост, но имат малка влагоемкост, поради което е необходимо често поливане с малки напоителни норми. Тези почви са почти напълно усвоени за земеделски цели, най-вече за зеленчукопроизводство, като най-подходящи са участъците, които могат да се напояват непосредствено от прилежащите речни течения. Алувиално-ливадните почви са подходящи за отглеждане на зеленчуци и фуражни култури, картофи, фъстъци, люцерна, слънчоглед, царевица и други.

В подножните части на склоновете фрагментарно са развити и делувиалноливадни почви, които обикновено са плитки, каменисти, с ерозиран хумусен хоризонт. Подобно на ерозираните канелени горски почви, те са подходящи предимно за тютюнопроизводство и лозарство, а така също за отглеждане на някои други невзискателни към почвените условия трайни насаждения.

Водно-физичните свойства на значителна част от почвите в община Кресна са благоприятни за развитие на ефективно земеделско производство, но преди всичко в поливни условия. При нормални години (с валежи около нормата) зимните валежи осигуряват пролетен воден запас в почвения профил, който почти достига пределната

полска влагоемкост. Продуктивната влага от този пролетен воден запас (усвоимата от растенията почвена влага) в излужените канелени горски почви възлиза средно на 1624 m³/ha, а в алувиално-ливадните почви – 1694 m³/ha . За посочените почвени типове, които в най-голяма степен се използват за земеделско производство в общината, тази продуктивна влага от пролетния воден запас създава условия за отглеждане на житните култури без напояване. Въпреки това, в поречието на Струма земеделското производство при неполивни условия е неефективно. За останалите култури, напояването дори в години с валежи около нормата гарантира значително увеличение на добивите.

Като цяло, независимо от благоприятните агроклиматични условия, територията на община Кресна се отличава с невисок агроекологичен потенциал на почвената покривка, поради ограничените площи на пригодните за земеделско използване почви, което ограничава и възможностите за развитие на интензивно земеделие. Това се илюстрира от факта, че преобладават почви от III и IV категория (по петстепенната скала), което е на границата между „средни” и „лоши” земи или земи със средно бонитетно число 40 бала (по 100-балната скала). Сравнително високи са бонитетните оценки по култури за територията на общината най-вече за поливно полско и оранжерийно зеленчукопроизводство, за лозарство, за отглеждане на картофи, ориенталски тютюн, ливадни фуражни култури, за пасища и някои трайни насаждения (освен лозата). За съвсем малки участъци бонитетните оценки са благоприятни за отглеждане на царевица, житни, захарно цвекло, люцерна и някои други). Това ограничава възможностите за увеличаване на обработваемите площи, които заемат само около 10,2 % от общата площ на общината. Тревожен е фактът, че част и от малкото обработваеми земи не се използват пълноценно, което се дължи предимно на раздробяването на земеделските земи на многобройни разпръснати маломерни парцели, на негодността им за механизирана обработка, на лошото състояние на напоителните системи (показателен е фактът, че под 10% от поливните земи се напояват) и недостатъчната финансова подкрепа за земеделските производители за осигуряване на съвременна агротехника, торене и растителна защита.

Наличният агроекологичен потенциал на територията на община Кресна може да се оцени като благоприятен за специализация в земеделското производство на ориенталски тютюн, грозде, картофи, оранжерийни домати и краставици, полски домати, късно зеле, фасул, пипер, фуражни култури (предимно за млечно животновъдство), както и за отглеждане на овощни култури. Високи добиви от поголямата част от отглежданите култури са възможни само в поливни условия. Опазването и ефективното използване на

почвените ресурси на територията на общината е свързано и с необходимостта от провеждането на залесителни и укрепителни мероприятия във водосборите за ограничаване на почвената ерозия и пороищата. Това се отнася в по-малка степен до парковата територия в източната част на общината (ПР „Синаница”), където ерозионните процеси имат ограничено разпространение. За това са допринесли изградените в миналото съоръжения за борба с ровинната ерозия, представляващи обикновено прагове от суха каменна зидария. Тези съоръжения са укрепили и заглушили ровините в парковата част на територията на общината. Малката площ на подходящите за земеделие територии в община Кресна налага стриктно спазване на екологичните изисквания при строителните и добивните дейности, като нарушените в резултат от тези дейности терени трябва задължително да се рекултивират, а амортизираните напоителни системи – да се възстановят и модернизират.

Почвените ресурси на България, притежаващи като цяло висок потенциал от продуктивни, регулаторни и буферни функции, са подложени на естествена и антропогенна деградация, което влияе неблагоприятно на функционирането на естествени и изкуствени екосистеми.

Основните заплахи за нарушаване на функциите на почвите са дефинирани в Закона за почвите: ерозия, киселяване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване и свлачища. Като най-сериозна заплаха за деградацията на почвите в България се определя ерозията, което произтича от природните дадености, начинът на земеползване, обработката на почвата, несъобразена с нейните специфични характеристики, технологията да отглеждане на земеделските култури, прилагане на необосновани сеитбообръщения. Около 85 % от почвите в страната са засегнати от процеси на ерозия, а около 30 % от тях са подложени на ветрова ерозия.

Нарушаване на земите и почвите

Нарушени са тези почви, на които механично са унищожени повърхностните почвени хоризонти или цялата почва.

Общо нарушените терени на територията на общината, които се нуждаят от рекултивация - 4 броя концесии за добив на инертни строителни материали.

Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди

Съгласно данните от пункт № 83 - с. Долени, общ. Кресна - съдържанията са в рамките на фоновите концентрации.

Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/

В изпълнение на изискванията на Наредба №2 от 16.10.2000 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници са разработени Правила за добри земеделски практики. В съответствие с тези правила се извършват редовни проверки на големите животновъдни обекти на територията на Общината и на съществуващите складове за минерални торове.

Складовете с негодни за употреба пестициди са локализирани и са обект на ежегодна инвентаризация от ИАОС/МОСВ, НСРЗ/МЗХ и МВР/ГД „Пожарна безопасност и защита на населението”. Съгласно общоприетата на национално ниво класификация тези места се делят на 3 вида - централни общински складове, складове за негодни за употреба пестициди и ББ кубове. Пестицидите са химични препарати за унищожаване причинителите на болести, насекоми, гризачи и акари при земеделските растения, в горите, както и за унищожаване на плевелите при посев. Пестицидите се подразделят на следните групи: инсектициди - химични препарати за унищожаване на вредни насекоми; фунгициди - химични вещества, които убиват и спират развитието на гъбични заболявания при растенията; хербициди - химически препарати за борба с плевели. При неправилна технологична употреба могат да бъдат класифицирани към групата на химичните замърсители на почвата. Установено е, че пестицидите не действат селективно. Едновременно с вредителите те унищожават и голям брой полезни организми. При извършваните контролни проверки не са констатирани замърсявания с продукти от растителна защита. Ползват се дози, които са необходими за третиране.

Ерозия на почвите

Ерозията е най-широко разпространеният и интензивно протичащ деградационен процес върху почвената покривка на земята. Крайният резултат от действието на ерозията е безвъзвратното разрушаване на почвата, както като природно тяло и средство за селскостопанско производство, така и като основа на природната среда. Прилагането на добрите земеделски практики, правилното залесяване и обработки са гаранция за предотвратяването на ветрова и водна ерозия на почвата. Опазването на почвите от ерозията става чрез земеустройствени, агротехнически, лесомелиоративни и мелиоративни-технически дейности.

Ветрова ерозия

Съгласно използвания в ИАОС модел за оценка на ветровата ерозия, който е базиран на уравнението WEQ (<http://www.weru.ksu.edu/nrcs/weq.html>) рискът от ветрова ерозия на териториите общината се степенува в зависимост от скоростта на вятъра,

особеностите на релефа, почвените условия както и някои други климатични фактори - валежи, атмосферна влажност.

За периода 2017 - 2020 г. на територията на общината не се наблюдава промяна в сравнение с предходния период. Слаб риск от ветрова ерозия имат обработваемите земи.

Засоляване и вкисляване на почвите

Процесите на вкисляване и засоляване засягат както косвено, така и пряко живота на всеки един от нас, влияейки върху характеристиките на заобикалящата ни среда и качеството на храните и продуктите незаменими за съществуването на човешкия живот. С развитието на технологиите, механизацията, увеличеното използване на изкуствени торове и препарати за растителна защита, от средата на миналия век този стопански отрасъл променя традиционния си семеен характер. Променят се и националните политики и новите цели във връзка с неговото развитие, са производството на максимално количество земеделска продукция. В резултат на това, земеделските земи повсеместно са подложени на прекомерна експлоатация, която е причина за тяхната деградация (т.н. активизиране на процесите на засоляване, вкисляване, и др.).

Земеделието и промишлеността като отрасли използват редица природни ресурси и съответно оказват негативно влияние върху тяхното количество и качество. Така например, за получаването на селскостопанска продукция, освен естественото плодородие на земята, са необходими допълнително и водни ресурси за напояване, чист атмосферен въздух в земеделския район, наторяване и др. Освен това, се оказва негативно влияние върху качеството на водите и атмосферния въздух косвено, чрез транспорта на стоки и продукти, свързани с отглеждането на културите.

Проблемите със засоляването и съответно увеличаването на киселинността е свързан не само с промяна на качеството на почвите, но се отразява и на контактните водни тела, от които ние черпим вода за напояване и питейни нужди.

Засоляването и вкисляването на почвата придобиват широк обхват, когато дори слабо солени води се използват върху плитки почви, сухи райони или когато водата в почвата е съсредоточена само в почвения слой, който съдържа коренната система на растенията и когато продължителен период от време са прилагани некоректни едностранни практики на използвани торове и небалансирани норми на торене.

Мониторингът на процесите, водещи до увреждане на почвените функции, като засоляването и вкисляването на почвите в България представлява система за регистрация, измерване, контрол и предупреждение за интензивно антропогенно

натоварване на почвите в земеделския поземлен фонд. Мониторингът по засоляване и киселяване е част от Информационната система на ИАОС за мониторинг и последващ контрол върху антропогенните процеси.

Степента на развитие на процесите на засоляване се определят от климатичните, хидроложките и стопанските условия. Голяма част от засолените почви, представляват главно изоставени земеделски ниви и не се обработват поради намалено плодородие.

Засоляването на почвата е процес, при който се увеличава съдържанието на водоразтворимите соли и /или обменен натрий в почвата в количества, влияещи негативно на техните свойства, респективно на продуктивния им потенциал. Засолените почви са типичен представител на почвите с неблагоприятен състав и свойства за развитие на растенията. Към тях се отнасят т.н. солончаки (същински засолени почви), чиято най-съществена педогенетична особеност е значителната концентрация на водоразтворими соли в почвения профил и т.н. солонци (алкални почви, съдържащи и в по-малко количество хидролизно - алкалния нормален натриев карбонат /сода/ и натрий в обменно състояние /над 20% от Тсорбционен капацитет).

Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци)

Отпадъкът е вещество, предмет или част от предмет, който няма предварително непосредствено приложение или от който притежателят желае или е длъжен да се освободи. Вещества, предмети или части от предмети, предавани на специализирани фирми за третиране на отпадъците от собственика или от упълномощено от него лице, също се определят като отпадъци до момента, в който възстановените от тях материали или произведената от тях енергия бъдат включени в производствения цикъл.

При осъществяването на превантивния и текущ контрол на фирмите, занимаващи се със строителни дейности се дават предписания за извозване на строителните отпадъци до Регионалното депо. Извършва се системен контрол по изпълнение на задълженията на кметовете на населените, произтичащи от Закона за управление на отпадъците за предотвратяване на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места, създаването на нерегламентирани сметища, както и тяхното почистване.

Деградационни почвени процеси на територията на община Кресна

Почвите в района са повлияни от водна и ветрова ерозия. Около 50 % от поливния фонд е застрашен от иригационна ерозия. Върху земеделските земи, разположени върху терени с по-голям наклон действа площна ерозия, което налага мерки

за противоерозионна дейност. Леглата и бреговете на реките и малките им притоци са подложени на ровинната ерозия.

На територията на община Кресна се наблюдават следните деградационни почвени процеси: *ерозия, засоляване и алкализирание, преовлажняване, заблатяване, дехумификация.*

Най-разпространеният деградационен процес в почвите е ерозията, вкл. водната ерозия, с различна степен на напредналост – слаба, средна и силна. На отделни места се наблюдава плоскостното измиване на почвени частици и струйчестата ерозия. Степента на ерозираност се свързва с механичния състав и структурната стабилност на почвата, и наклона на склона - над 3°. В обработваемите земи горният слой често е обезструктурен, силно податлив на ерозиране.

Излужените канелени горски почви са ерозираны върху значителна част от площта им. Големи количества химични елементи, проникнали в растителността чрез водната ерозия, се изнасят от почвата и заедно с почвените частици попадат в течението на р. Струма.

В общината има сериозни горски масиви, но това са предимно държавни гори.

Добиват се дърва, като практически няма добив на строителен дървен материал. Събирането на горски плодове, билки или диви животни е ограничено. Създаването на нови гори е незначително. В горите са наблюдават деградивни процеси: ерозия, малки площи се залесяват и др. Няма информация, доколко се използват пасищата и мерите в държавните гори.

ИЗВОДИ:

- ✓ През последните години на територията на община Кресна се забелязва намаляване на замърсяването на земите и почвите. Обръща се голямо внимание на ограниченото използване на пестициди и торове в земеделието, включително и на използването на разрешени за растителна защита препарати. Разработват се програми за екологично земеделие и животновъдство.
- ✓ Мерките, които се прилагат за опазване почвата от замърсяване са: недопускане палене на стърнища и следжътвени отпадъци, извършване на наторяване с течни, твърди торови маси и изкуствени торове при спазване на правилата за добри земеделски практики, недопускане на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и образуване на сметища.

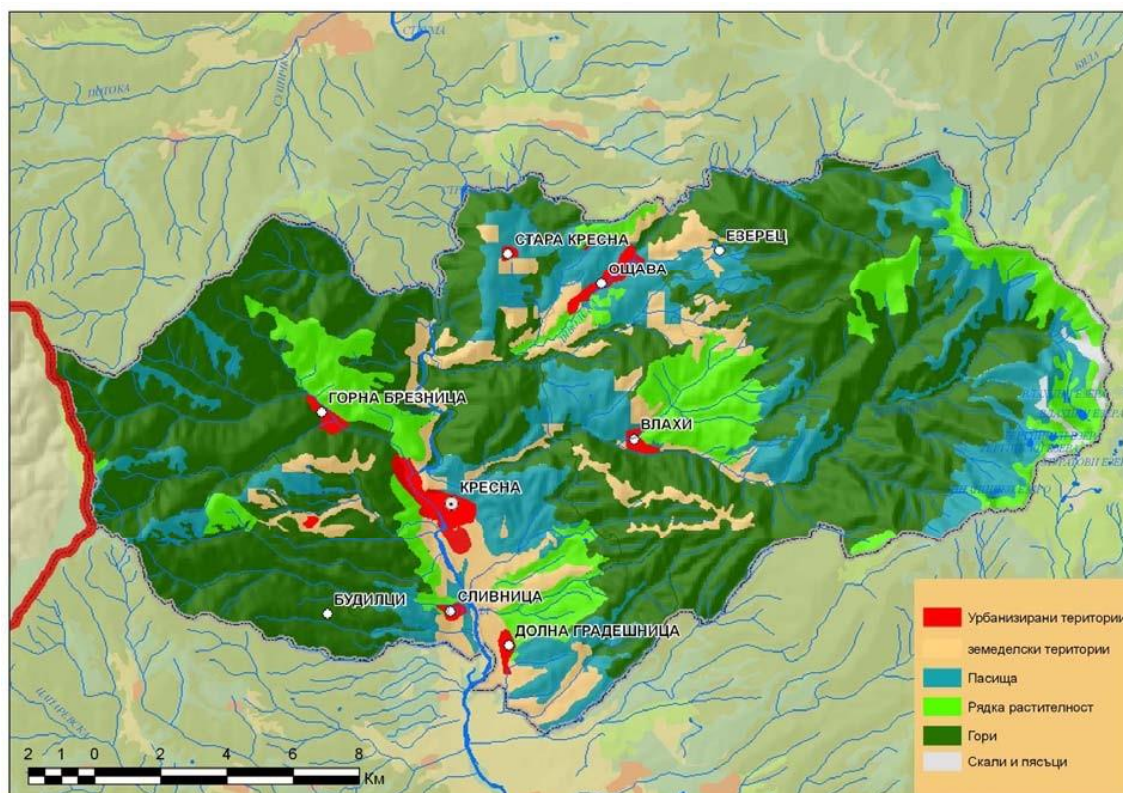
III. 4. Защитени територии, Защитени зони, Биоразнообразие, Лечебни растения.

III. 4. 1. Биоразнообразие

III. 4. 1.1 Флора

Територията на община Кресна се отличава с богата и разнообразна флора със значително участие на средиземноморски видове. Във връзка с голямата денивелация на релефа се наблюдава ясно изразено вертикално зониране. До 400 м н.в. са долината на река Струма и Кресненското поле. В тях се намира основната част от обработваеми площи в общината. В тези земи има и остатъци от естествена горска растителност, представена от космат дъб, летен дъб, келяв габър, дървовидна хвойна, чинар, топола, върба, акация, пърнар, дрян, черна елша и зеленика. До 1000 м н.в. са разпространени предимно благун, воден габър, зимен дъб, бук, клен, габър, елша, акация, мукина, брекина, офика, бял и черен бор. До 1800 м н.в. са разпространени букови и иглолистни формации. В Малешевска планина преобладава буковата растителност (местността Моравска, Ивишник, Леща, Заставата) и примеси от воден габър, благун, зимен дъб, елша и върба, а в Пирин - с преобладаване на иглолистните видове – предимно бял бор в местностите “Разколска”, “Борован”, “Маяница”, “Ощавски преслап”, черен бор в местностите “Върбите” и “Брайкова поляна”, смърч в местностите “Разколска” и “Черната вода”, ела, бяла мура в местностите “Пенков чарк”, “Синивръшка река”, “Горен Разкол” и др. В пояса 1800-1900 м н.в. в Пирин има смърчово-мурови гори, състоящи се от смърч, бял бор, бяла мура и др. В пояса 1900-2000 м н.в. е разпространена бялата мура с подлес от клек. Над 2300 м н.в. има клекови храсти и алпийска тревна растителност. Горите заемат 246 551 дка, което е около 71,6 % от площта на община Кресна. По относителен дял на горските територии в структурата на земеползването общината е на едно първите места в страната. Около 123 хил.дка са естествени гори, а останалата част са изкуствени насаждения.

Карта на земеползването в община Кресна

В зависимост от произхода си горските насаждения се разделят на три основни групи:

- естествени семенни насаждения – представляват основната част от горската растителност, попадаща в границите на НП „Пирин” и значителна част от горите в Малешевска планина;
- изкуствени насаждения предимно от иглолистни дървесни видове (бял бор, черен бор, смърч, дуглазка ела и др.), обхващащи по-малки части от горите в Малешевска планина и Пирин;
- издънкови насаждения от широколистни видове, предимно от бук, зимен дъб и по-рядко от габър, воден габър и келяв габър, главно в Малешевска планина и в по-малка степен в Пирин.

Характерна особеност за територията на община Кресна е, че поради по-топлия и по-сух климат се наблюдава по-високо разположение на горните граници на ареалите на почти всички дървесни видове, в сравнение със същите от вътрешността на страната.

До 600 м н.в. преобладават типични представители на субсредиземноморската и средиземноморската горска растителност като космат дъб, келяв габър, дървовидна

хвойна, а също изкуствени насаждения предимно от иглолистни видове. Край р.Струма и нейните притоци дървесната растителност е представена от влаголюбиви видове като върби, тополи, черна елша, чинари и др.

В нископланинския пояс (от 600 до 1000 м) са разпространени естествените дъбови и смесените широколистни гори. В тези територии видовото разнообразие до голяма степен е свързано с измененията в надморската височина, с различната експозиция на склоновете и с местните хидроклиматични и почвено-екологични условия. В добре дренираните и по-сухи места виреят благун, зимен дъб, воден габър и изкуствено създадени насаждения от бял и черен бор. В по-влажните хабитати дървесната растителност е представена от бук, клен, габър, елша, акация, офика, брекина и др.

В среднопланинския пояс (от 1000 до 1600 м н.в.) преобладават формациите на бука и смесените широколистно-иглолистни гори. В малешевската част от територията на общината в буковите гори се срещат още зимен дъб, благун и воден габър. Найкомпактните букови гори са в местностите Моравското, Ивишник, Леща, Заставата, Лисичарника. В пиринската част от територията на общината преобладават иглолистните гори, но се срещат както чисти букови гори, така и смесени широколистно-иглолистни гори от бук, ела, смърч, бял бор, черен бор, мъждрян и др. Белият бор е разпространен най-вече в местностите Разкола, Борован, Маяница и Ощавски преслап, а черният бор – в местностите Върбите, и Брайкова поляна. Съобщества на белия бор заемат предимно слънчеви (южни или с южна компонента) изложения и по-бедни местообитания. Черният бор расте добре върху варовитите терени и често образува съобщества с участието на белия бор и черната мура, а порядко с обикновената ела. Горите от бяла мура са характерни за местностите Пенков чарк, Горен разкол и в долината на Синаншика река.

В ниската част на високопланинския пояс (до 1900 м н.в.) има чисти и смесени гори от бял бор, бяла мура и смърч. В най-високата част на горския пояс преобладават съобщества от бяла мура с подлес от клек и сибирска хвойна, а над тях са разпространени типични клекови съобщества. Над зоната на клека се простират обширни пасища. По скалистите пирински върхове се среща еделвайс, а по горските поляни – омайниче, божур, иглика, мащерка, риган, синчец, боровинки и др.

Общото състояние на горските ресурси в общината може да се оцени като много добро, особено в рамките на парковата територия. Там средната възраст на горските насаждения е 70-80 г. Вековни гори от чинари, бук и дъб има и в Малешевска планина.

Горите се използват предимно за добив на строителна дървесина и дърва за огрев, но те имат и важно водорегулиращо, противоерозионно и екологично значение като местообитания на многобройни животински видове. Животнският свят е изключително разнообразен – често срещани представители на дивата фауна са заекът, катерицата, белката, златката, лисицата, дивата свиня, сърната. Във високите части на Пирин в зоната на клека могат да се видят вълкът и кафявата мечка. Рибното богатство в планинските части на общината е голямо – интерес за любителския риболов в Пирин представляват балканската пъстърва, американската пъстърва и сивенът, а в Струма – скобар, клен, мряна и много други.

Основните проблеми са свързани с болестите по горите (в края на лятото и началото на есента боровите гори се нападат от борова процесия), с повредите по младите борови култури от мокър сняг (прекъсване на върховете и клоните на дърветата), с регистрираните немалко нарушения от незаконна сеч и незаконна паша, с браконьерството и в по-малка степен с горските пожари. Проблем представлява и недостатъчният брой висококвалифицирани кадри в горското стопанство, преди всичко поради липсата на интерес у младите хора за професионална реализация в областта на дърводобива и дървопреработването.

Залесителните мероприятия през последните десетилетия като цяло подобриха общата екологична обстановка в община Кресна. Благодарение на тези мероприятия се засилиха дървопроизводителните и противоерозионните функции на горските екосистеми, но залесяването предимно с иглолистни видове (черен и бял бор) има и някои неблагоприятни последици. Икономическата изгода от залесяване с иглолистни видове не може да компенсира по-слабата им водоохранна функция, увеличаването на киселинността на почвите и съкращаването на пашата на животните, което за планинските територии има важно стопанско и социално значение, тъй като подходящите земи за фуражно производство в общината са недостатъчни.

Поради значителната им площ, горите в община Кресна са важен ресурс за нейното социално-икономическо развитие. Все още обаче те не се използват достатъчно ефективно и не допринасят в необходимата степен за подобряване на стопанските резултати в общината. Би следвало горските ресурси да бъдат включени още поактивно в стопански оборот и да носят повече приходи при задължително съобразяване с техния възпроизводствен потенциал. Горите в общината не са само източник на ценна дървесина – перспективите за ефективното им и екологосъобразно използване са свързани преди всичко с комплексното усвояване на техния разнообразен природноресурсен потенциал.

В този смисъл усилията трябва за бъдат насочени към:

- ✓ **опазване на горите от незаконни сечи и изграждане на допълнителни горски контролни пунктове;**
- ✓ **увеличаване дела на широколистните видове, използвани за залесяване;**
- ✓ **засилване на водоохранната функция на горите с цел опазване на водното богатство на общината;**
- ✓ **подобряване на системата от лесотехнически мероприятия за борба с ерозията;**
- ✓ **усвояване на значителния рекреационен потенциал на горските територии в общината;**
- ✓ **опазване и увеличаване на дивечовото разнообразие в горите и рибните запаси в реките;**
- ✓ **развитие на допълващи основния поминък дейности като събиране на билки, гъби и др.**

III. 4. 1. 2. Фауната

Най-често се срещат зайци, катерици, белки, златки, лисици, диви свине, сърни, елени и др. Във високите части на Пирин в зоната на клека могат да се видят вълци и кафяви мечки.

III. 4. 2. Защитени територии:

Важен природен и туристически ресурс за община Кресна са защитените територии:

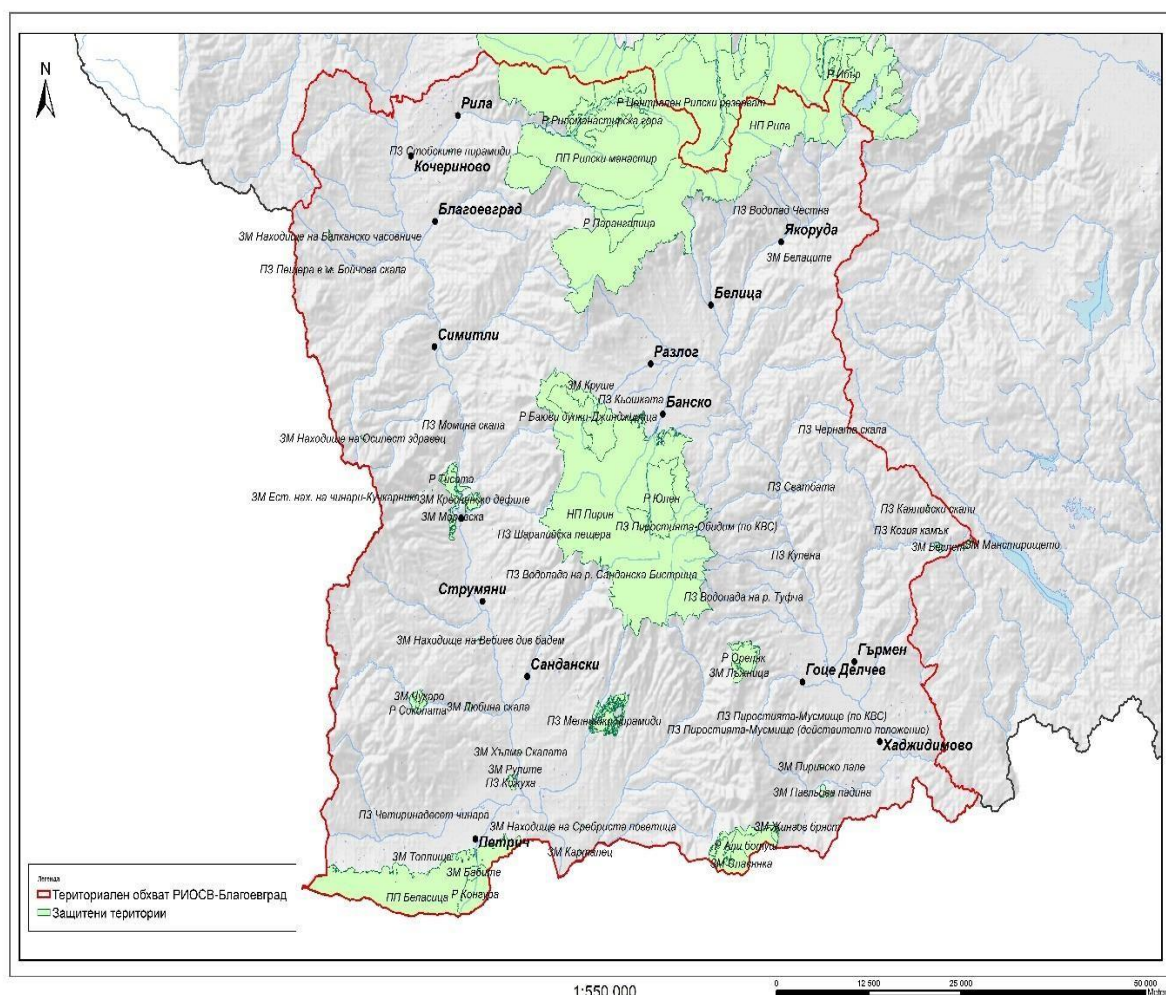
Съгласно нормативната уредба категориите защитени територии са: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк и защитена местност.

Опазването на елементите на Националната екологична мрежа и биологичното разнообразие, както и устойчивото използване на биологичните ресурси се осъществява чрез контролиране на дейности, свързани със:

- спазването на изискванията за опазване на биологичното разнообразие при осъществяването на дейностите на собствениците или ползвателите на земи, горски територии и водни площи, включени в Националната екологична мрежа;
- опазването на растителните и животинските видове, предмет на ЗБР;
- спазването на изискванията за опазване на вековни или забележителни дървета;
- спазването на специалния режим по чл. 10, ал. 1 по ЗЛР;

- дейността на билкозаготвители в билкозаготвителните пунктове и складовете за билки;
- вида и количествата на билките за преработване и търговия;
- опазването на находищата и ползването на лечебните растения;
- лицата, които събират билки или генетичен материал, по отношение на вида и количеството, както и начините и средствата за събиране;
- издадените позволителни от органите и лицата по чл. 22 ЗЛР;
- изпълнение на мерките за защита на дивите животни по ЗЗЖ;
- дейностите на собствениците или ползвателите на земи, горски територии и водни площи, включени в Националната екологична мрежа;
- спазването на изискванията за опазване на биологичното разнообразие при осъществяването на дейностите на собствениците или ползвателите на земи, горски територии и водни площи, включени в Националната екологична мрежа.

Визуализация на защитените територии в обхвата на дейност на РИОСВ – Благоевград е представена на фигурата по-долу:

На територията на общината попадат следните защитените територии:

Сред защитените природни територии в община Кресна изпъква Национален парк “Пирин” (западните му части с площ 6014,5 ха попадат в границите на общината и заемат 1/4 от територията ѝ на изток). В тази част на Националния парк се намират 10 от 140-те “Кристални очи на Пирин” (Синанишки, Георгийски и Влахински езера). Тук се намират и мраморният гребен “Кончето”, първенецът вр. Вихрен, Сини връх, скалният феномен “Орлите” и други природни туристически атракции.

Природен резерват “Тисата” (574,5 ха). Разположен е от двете страни на р. Струма в планините Малешевска [2/3] и Пирин [1/3]. Включва компактни естествени растителни видове от защитения терциерен реликт “дървовидна хвойна», наричан още «тиса» (куполообразно вечнозелено дърво с височина до 12 м и диаметър на стъблото 40-50 см). Тук се намира най-богатото находище на дървовидна хвойна в България и едно от най-значимите в Европа. В резервата има и съобщества от средиземноморски тип, главно с участието на грипа, космат дъб, зеленика, червена хвойна и драка. Флористичният състав на резервата наброява над 450 вида, 28 от които са включени в “Червената книга” на България. На територията му гнездят над 100 вида птици (поголямата част от които са защитени), 9 вида редки змии, голямо разнообразие от безгръбначни животни (например 156 вида пеперуди, сред които е “нощната комарова вечерница” - с единствено находище в страната).

Защитена местност „Моравска“ (184,5 ха). Намира се в Малешевска планина, на 2 км западно от Кресна. Това е второто по големина находище на защитения вид “дървовидна хвойна» в България след резервата “Тисата”. В нея попадат участъци от местностите «Николов чукар», «Градище» и «Брежница», където има много представители на медитеранската флора и фауна.

Природна забележителност “Орлите” (10ха). Намира се в местността “Черната вода”, в границите на НП “Пирин”. Включва причудливи скални образувания на югоизток от Черната вода, сред които изпъква най-голямата и красива фигура с името “Шангалов камен”. В местността гнездят орли.

Природна забележителност “Чинарите” (11,4 ха). Представлява естествено находище на чинари с възраст над 300 години и се намира в околностите на село Горна Брежница в Малешевска планина. Откроява се с красива девствена природа, множество дървета с хралупи в дънерите си, сплетени клони, чинари-сиамски близнаци, привлекателни полянки за пикник около природната забележителност и др.

Природна забележителност “Буйна” (1,1 ха). Намира се в северозападния край на с. Горна Брезница. Има вековна чинарова гора по долината на р. Брезнишка със средна възраст на дърветата около 180 години, а някои и над 300 години. Това е едно от естествените чинарови находища в България.

III. 4. 3. Защитени зони:

На територията на община Кресна попадат следните защитени зони

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Тип на защитена зона
<u>BG0002003</u>	Кресна	Защитена зона по директивата за птиците
<u>BG0000366</u>	Кресна - Илинденци	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0000224</u>	Огражден - Малешево	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0000209</u>	Пирин	Защитена зона по директивата за птиците
<u>BG0000209</u>	Пирин	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0002126</u>	Пирин буфер	Защитена зона по директивата за птиците

BG0002003 защитена зона “Кресна” с идентификационен код BG0002003 в землищата на селата Будилци, Влахи, Горна Брезница и Долна Градешница, Кресна, селата Ощава, Сливница и Стара Кресна, община Кресна, област Благоевград, с. Плоски, община Сандански, област Благоевград, селата Крупник, Мечкул, Полето, Ракитна и Сушица, община Симитли, област Благоевград, селата Горна Крушица, Илинденци, Каменица, Кърпелево, Драката и Микрево, община Струмяни, област Благоевград, с обща площ 234 955,854 дка.

Предмет на опазване в защитена зона “Кресна” с идентификационен код BG0002003 са следните видове птици:

✓ *видове по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие:*

Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Осояд (*Pernis apivorus*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Планински кеклик (*Alectoris graeca*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Турилик (*Burhinus oedicnemus*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно

рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрия (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Белочела сврачка (*Lanius nubicus*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*).

✓ **видове по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие:**

Сива чапла (*Ardea cinerea*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*).

В границите на защитената зона се забранява: премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива; залесяването на ливади, пасища, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения; използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади; намаляването площта на крайречните гори от местни дървесни видове; изграждането на нови ВЕЦ и съоръжения за производство на електроенергия посредством силата на вятъра, с изключение на такива, които към датата на публикуване на заповедта са съгласувани по реда на действащата нормативна уредба по околна среда; изземването на инертни материали от речните корита.

Защитена зона “Кресна - Илинденци” (BG0000366)

Защитена зона BG0000366 „Кресна – Илинденци“ в землищата на с. Влахи, с. Горна Брезница, с. Долна Градешница, гр. Кресна, с. Ощава, с. Сливница, с. Стара Кресна, община Кресна, област Благоевград, с. Лиляново, с. Плоски, община Сандански, област Благоевград, с. Брежани, с. Брестово, с. Градево, с. Крупник, с. Мечкул, с. Полето, с. Ракитна, с. Сенокос, гр. Симитли, с. Сухострел, с. Сушица, с. Тросково, община Симитли, област Благоевград, с. Велющец, с. Вракуповица, с. Гореме, с. Горна Крушица, с. Горна Рибница, с. Добри лаки, с. Илинденци, с. Каменица, с. Клепало, с. Кърпелево, с. Микрево, с. Раздол, с. Седелец, с. Цапарево, община Струмяни, област Благоевград, с обща площ 485 965,184 дка.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000366 „Кресна – Илинденци“ са:

✓ *следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):* – 4060 А лпийски и бореални ерикоидни съобщества; – 4070 * Храстови съобщества с *Pinus mugo*; – 5210 Храсталаци с *Juniperus* spp.; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи); – 6220 * Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*; – 6230 * Богати на видове картълони съобщества върху силикатен терен в планините; – 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества; – 62D0 Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества; – 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; – 6510 Низинни сенокосни ливади; – 6520 Планински сенокосни ливади; – 8110 Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс; – 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; – 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове; – 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*; – 8310 Неблагоустроени пещери; – 9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*; – 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*; – 9150 Термофилни букови гори (*CephalantheroFagion*); – 9170 Дъбово-габърони гори от типа *GalioCarpinetum*; – 9180 * Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове; – 91AA * Източни гори от космат дъб; – 91BA Мизийски гори от обикновена ела; – 91CA Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори; – 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа; – 9260 Гори от *Castanea sativa*; – 92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*; – 92C0 Гори от *Platanus orientalis*; – 92D0 Южни крайречни галерии и храсталаци (*Nerio-Tamaricetea* и *Securinegion tinctoriae*); – 9410 Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*); – 9530 * Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор; – 9560 * Ендемични гори от *Juniperus* spp.; – 95A0 Гори от бяла и черна мура;

✓ *Местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:*

бозайници – *Кафява мечка (*Ursus arctos*), *Европейски вълк (*Canis lupus*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*);

2.2.2. земноводни и влечуги – Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*), Леопардов смок (*Elaphe situla*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*);

риби – Распер (*Aspius aspius*), Маришка мряна (*Barbus cyclolepis*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*);

безгръбначни – *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), Офиогомфус (Зелено речно водно конче) (*Ophiogomphus cecilia*), Кордулегастер (Балканско воденичарче) (*Cordulegaster heros*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Набръчкан пробатикус (*Probaticus subrugosus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), *Cuscuta cinnabarinus*, Торбогнезница (*Eriogaster catax*), *Erannis ankeraria*, Лицена (Голяма огневка) (*Lycaena dispar*), Полиоматус (*Polyommatus eroides*), *Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*), Бисерна мида (*Unio crassus*);

растения – Имануелова метличина (*Centaurea immanuelis-loewii*).

Защитената зона се обявява с цел:

- опазване и под държане на типовете природни местообитания, местообитанията на посочените видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в съответните биогеографски региони;

- увеличаване на приноса на защитената зона по отношение на площта на природни местообитания с кодове 6220* и 8230 в Алпийския и Континенталния биогеографски региони;

- подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 6210 (* важни местообитания на орхидеи), 6220*, 6520, 9530*, 91E0* и 91M0 в двата биогеографски региона;

- подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 5210, 9180*, 9260, 9560*, 91AA*, 91CA, 91Z0, 92A0, 92C0, 92D0 в частта от защитената зона, попадаща в Континенталния биогеографски регион и на природно местообитание с код 9110 в частта от защитената зона, попадаща в Алпийския биогеографски регион;

- подобряване на местообитанията на видовете Дългоух ношник (*Myotis bechsteinii*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*), Леопардов смок (*Elaphe situla*), Обикновена блатна костенурка (*Emys*

orbicularis) и Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) в частта от защитената зона, попадаща в Континенталния биогеографски регион;

- при необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, местообитания на видове и техни популации;

- поддържане на свързаността на местообитанията на приоритетните за опазване видове *Кафява мечка (*Ursus arctos*) и *Европейски вълк (*Canis lupus*).

Целите на защитената са определени съобразно важността на защитената зона за постигане и поддържане на благоприятното природозащитно състояние на типовете природни местообитания и видовете в съответните биогеографски региони, както и за свързаността и целостта на мрежата от защитени зони в страната като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000. Те определят и приоритетите при планиране и прилагане на мерки в защитената зона.

Приоритетни за опазване в защитената зона са типовете природни местообитания и видовете, означени със знак (*) в приложения № 1 и № 2 от ЗБР, видът *Erannis ankeraria*, както и типовете природни местообитания и видовете, за които са определени цели за подобряване.

Режим на дейности, подлежащи на съгласуване/одобрение: планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, които не са непосредствено свързани или необходими за управлението на защитената зона и които поотделно или във взаимодействие с други планове, програми, проекти или инвестиционни предложения могат да окажат значително отрицателно въздействие върху нея, се подлагат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитената зона съгласно чл. 31 от ЗБР и наредбата по чл. 31а от същия закон.

Защитена зона BG0000224 „Огражден – Малешево“ в землищата на с. Баскалци, с. Богородица, с. Боровичене, с. Вишлене, с. Волно, с. Гега, с. Долене, с. Долна Крушица, с. Долна Рибница, с. Драгуш, с. Дреново, с. Зойчене, с. Кладенци, с. Крънджилица, с. Кукурахцево, с. Кърналово, с. Мендово, с. Михнево, с. Право бърдо, с. Рибник, с. Старчево, с. Струмешница, с. Чурилово, с. Чуричени, с. Яково, община Петрич, област Благоевград, с. Вълково, с. Кръстилци, с. Лебница, с. Струма, община Сандански, област Благоевград, с. Велювец, с. Добри лаки, с. Драката, с. Игралище, с. Колибите, с. Махалата, с. Микрево, с. Никудин, с. Палат, община Струмяни, област Благоевград, с обща площ 273 735,025 дка.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000224 „Огражден – Малешево“ са:

✓ **следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):** – 5210 Храсталаци с *Juniperus* spp.; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи); – 6220 * Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*; – 6510 Низинни сенокосни ливади; – 6520 Планински сенокосни ливади; – 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове; – 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*; – 8310 Неблагоустроени пещери; – 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*; – 9170 Дъбово-габърови гори от типа *GalioCarpinetum*; – 91AA * Източни гори от космат дъб; – 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 91W0 Мизийски букови гори; – 9260 Гори от *Castanea sativa*; – 92C0 Гори от *Platanus orientalis*;

✓ **местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР**

бозайници – *Европейски вълк (*Canis lupus*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*);

земноводни и влечуги – Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Леопардов смок (*Elaphe situla*), Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

риби – Маришка мряна (*Barbus cyclolepis*);

безгръбначни – *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), *Cuscuta cinnaberinus*, Буков сечко (*Morimus funereus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), Офиогомфус (Зелено речно водно конче) (*Ophiogomphus cecilia*), *Четириточкова мечка пеперуда (*Euplagia* (*Callimorpha*) *quadripunctaria*), Лицена (*Lycaena dispar*), Бисерна мида (*Unio crassus*).

Защитената зона се обявява с цел:

- опазване и поддържане на типовете природни местообитания, , местообитанията на посочените видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион;

- подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 6220*, 6510, 6520, 8230, 91AA*, 91W0, 9260 и 92C0;
- подобряване на местообитанията на видовете Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Леопардов смок (*Elaphe situla*), Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*) и Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*);
- при необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, местообитания на видове и техни популации.

Целите на защитената зона са определени съобразно важността на защитената зона за постигане и поддържане на благоприятното природозащитно състояние на типовете природни местообитания и видовете в Континенталния биогеографски регион, както и за свързаността и целостта на мрежата от защитени зони в страната като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000. Те определят и приоритетите при планиране и прилагане на мерки в защитената зона.

Приоритетни за опазване в защитената зона са типовете природни местообитания и видовете, означени със знак (*) в приложения № 1 и № 2 от ЗБР, както и тези, за които са определени цели за подобряване.

Режим на дейности, подлежащи на съгласуване/одобрение: планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, които не са непосредствено свързани или необходими за управлението на защитената зона и които поотделно или във взаимодействие с други планове, програми, проекти или инвестиционни предложения могат да окажат значително отрицателно въздействие върху нея, се подлагат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитената зона съгласно чл. 31 от ЗБР и наредбата по чл. 31а от същия закон.

Защитена зона „Пирин“ BG0000209 е от тип „С“

– Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици и защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Основни проблеми са:

- Потенциална уязвимост на екосистеми, местообитания и видове;
- Проблеми по състоянието и дейностите в горите, Влошено състояние на високопланински тревни местообитания и езера от паша на домашни животни;
- Заплахи за водорасловата Флора;
- Уязвимост на ядливите гъби; Уязвимост на видовете от ихтиофауната и местообитания вследствие на човешка дейност;

- Нерешени проблеми с отвеждане и пречистване на отпадните води; Свързани със строителство;

- Състояние на обслужващите обекти за подслон и прилежащите им площи.

Министърът на околната среда и водите е издадал заповед за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура “Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати” по Оперативна програма “Околна среда 2014 – 2020 г.” по приоритетна ос 3 “Натура 2000 и биоразнообразие” за проект с регистрационен № BG16M1OP002-3.007-0007 “Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на Защитена зона BG0000209 „Пирин” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка, приет с Решение № 122/2007 г. на Министерския съвет (обн., ДВ, бр. 21/2007 г.)/защитена територия „Национален парк Пирин””

Бенефициентът – Дирекция Национален Парк “Пирин” изпълнява проекта в продължение на 43 месеца с финансовата подкрепа на Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

Проектът обхваща защитена зона от мрежата „Натура 2000“ и защитена територия BG0000209 „Пирин“ – национален парк „Пирин“.

Потребността, която ще бъде удовлетворена чрез изпълнението на проекта, е запазване и подобряване на екологичното състояние на Националния парк чрез изпълнение на пакет от мерки, насочени към намаляване на вредното въздействие от антропогенна дейност (свързана например със значителния туристически поток), а също и към влиянието на редица естествени вредители. В допълнение, ще се създадат предпоставки за по-добро изпълнение на задачите и мерките по опазване състоянието на флората и фауната, ще се намали вредното въздействие от пожари и браконьерска дейност.

Дейностите, предвидени по проекта, предвиждат подобряване на природозащитното състояние на местообитанията:

9410 – Ацидофилни гори от Picea в планинския до алпийския пояс (Vaccinio-piceetea)

95A0 – Гори от бяла и черна мура

6170 – Алпийски и субалпийски варовикови тревни съобщества

62D0 – Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества

6430 – Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс

8210 – Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове

3130 – Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*

3160 – Естествени дистрофни езера

и видовете дива коза (*Rupicapra rupicapra*) и кафява мечка (*Ursus arctos*).

Целевите групи, обхванати от проектните дейности, са две основни – естествените обитатели и растителния свят, както и множеството туристи, посещаващи парка.

Общите цели на проекта са няколко:

1. Подобряване състоянието на горски местообитания
2. Подобряване състоянието на олиготрофни езера
3. Подобряване природозащитното състояние на природни местообитания и видове.

Очакваните резултати са свързани с посочените по-горе цели, а именно цялостното подобряване на редица горски и природни местообитания и видове, а също и ограничаване на въздействието от човешка дейност върху тези местообитания и видове.

Основните дейности, които ще бъдат реализирани са:

- Подобряване на състоянието на горско местообитание 9410 – Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-piceetea*) в защитена зона BG0000209 „Пирин“, на територията на Национален парк „Пирин“, чрез изпълнение на дейности за борба с вредителите по клоните и стъблата – корояди“

- „Подобряване природозащитното състояние на олиготрофни езера (местообитание 3130 – Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от *Littorelletea unifloare* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*) и дистрофни езера (местообитание 3160 – Естествени дистрофни езера) в защитена зона BG0000209 „Пирин“, на територията на Национален парк „Пирин“, чрез геодезическо заснемане на водните огледала (за проследяване на евентуални промени на водното огледало), изследване на хидробиологичното състояние и изготвяне на методики за наблюдение на еутрофикация в целевите езера, анализ на резултатите от теренните дейности и наблюдения, и изготвяне на система от мерки за борба с еутрофикацията в олиготрофни и дистрофни

езера, впоследствие изпълнение на тези мерки и ограничаване на достъпа за паша – заграждане с електропастир на Спанополски езера, Превалско, Тевно и Башлийско езеро.

- Инвестиционно проектиране и строителство за обекти „Подобряване състоянието на природно местообитание 9410 чрез регулиране на движението на хора и превозни средства по определени участъци от пътната инфраструктура в ЗЗ „Пирин“ и „Подобряване на природозащитното състояние на местообитания чрез рехабилитация на участъци на част от туристическите маршрути в ЗЗ „Пирин”

- Подобряване на природозащитното състояние на природни местообитания и видове в ЗЗ BG0000209 “Пирин”/НП „Пирин”, чрез превенция и борба с пожарите

- Подобряване на природозащитното състояние на видовете дива коза (*Rupicapra rupicapra*) и кафява мечка (*Ursus arctos*), чрез изграждане на система за регистриране на изстрели в защитена зона BG0000209 Пирин, на територията на Национален парк „Пирин“

- Подобряване на природозащитното състояние на видове и природни местообитания, чрез изготвяне на мобилно електронно приложение с информация за регламентираните маршрути за територията, в защитена зона BG0000209 Пирин, на територията на Национален парк „Пирин“.

Защитена зона Пирин - Буфер (BG0002126)

Защитената зона е обявена по директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици. Територията на зоната е 31801,32 ха и попада в общините Банско, Гоце Делчев, Кресна, Симитли, Симитли, Струмяни, Хаджидимово.

Защитената зона "Пирин буфер" е разположен в долните части на Пирин планина, обхващайки предимно зони южно и западно от Национален парк Пирин. Районът има среден и нископланински характер. Основно местообитание в района са иглолистните гори, повечето от тях са доминирани от бял бор / *Pinus sylvestris* / и смесени иглолистни гори.

В "Пирин буфер" гнездат 17 вида птици от приложение 1 към Директивата за птиците и 20 вида прелетни птици също включени в приложение 1 към директивата преминават през нейна територия. Районът поддържа национално значими популации на европейския меден мишелов / *Pernis apivorus* /, Сапсан / *Falco peregrinus* /, Бореална сова / *Aegolius funereus* /, Черен кълвач / *Dryocopus martius* /, и допринася значително за опазването на популациите на късопръстите Змийски орел / *Circaetus gallicus* /, Златен орел / *Aquila chrysaetos* /, Дългокрак мишелов / *Buteo rufinus* /, Леска Тетерев / *Bonasa bonasia* /, Nightjars / *Caprimulgus europaeus* /, Woodlark / *Lullula arborea* / и

червеногърба сврачка / *Lanius collurio* / в Пирин планина и ОВМ "Пирин". Заедно със защитена зона „Пирин“, защитена зона „Пирин Буфер“ има за цел ефективна защита на популациите на консервационно важни видове в Пирин планина и ОВМ "Пирин".

III. 4. 4. Лечебни растения:

Лечебните растения са важна част от природните растителни ресурси и национално природно богатство. Те имат важно място в бита на повечето български домакинства, а през последните десетилетия добиват и важно икономическо значение. За да се опази и съхрани този ресурс, то той трябва да се ползва устойчиво, в количества и по начин които не водят до трайно намаляване на генетичния или ресурсния им потенциал и позволяват дългосрочното задоволяване на нуждите на сегашните и бъдещите поколения.

България е единствената страна в ЕС, която има специализиран Закон за лечебните растения и две свързани с него наредби. Според изискванията на чл.50, т.3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР) за опазване и устойчиво ползване на лечебните растения към общинската програма за опазване на околната среда се разработва специален раздел "Лечебни растения", което е задължение на кмета на общината.

Разделът „Лечебни растения“ към ОПООС на община Кресна е разработен на основание чл.50, т.3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР) и чл.79, ал.1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Спазени са изискванията на действащото в момента законодателство по отношение на биоразнообразието и лечебните растения, в т.ч. и изискванията на чл. 55 от ЗЛР относно съдържанието на раздела.

Целта на раздел „Лечебни растения“ е да осигури опазване на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси на територията на община Кресна, като планира ползването, така че то да бъде екологосъобразно и устойчиво.

Дейностите по опазването и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки са във връзка с целите на общината в тази насока:

- Опазване на естествените находища на лечебни растения в община Кресна от увреждане и унищожаване;
- Осигуряване на устойчивото ползване на лечебните растения, недопускащо намаляване на генетичния и/или ресурсния им потенциал;

- Постигане на ефективно прилагане на изпълнителната и контролна дейност на община Кресна в съответствие с изискванията на Закона за лечебните растения и наредбите към него.

„Ресурси от лечебни растения" е съвкупността от лечебни растения, разгледани като природен продукт, използван от хората за задоволяване на сегашни или потенциални техни нужди“.

Лечебните растения участват в състава на дървесни, храстови и тревни съобщества, като в някои от тях доминират, заемат обширни територии и придават облика на растителността. Други имат много ограничено разпространение, единични находища и са с природозащитна значимост. Лечебните растения формират и участват в местообитания с консервационна значимост, включени в мрежата Натура 2000.

Като част от биоразнообразието на страната, лечебните растения са подложени на редица заплахи: влошаване, фрагментация и загуба на местообитания; прекомерно използване и неспазване на правилата за опазване на находищата и видовете; замърсяване на въздуха, водата и почвата; ниската численост и ниска плътност на индивидите в някои популации; климатични промени и др.

Законът за лечебните растения (обн., ДВ, бр. 29/ 2000 г.) е специализиран ресурсологичен закон, който регламентира дейностите по опазване и ползване на лечебните растения, задълженията на физическите и юридическите лица и на органите на държавната и местната власт.

Основната цел на закона е осигуряване на условия за дългосрочно устойчиво ползване на лечебните растения на територията на страната. Към него има списък със 739 вида лечебни растения.

Законът допуска два вида ползване – за лична употреба и за стопански нужди. Под **лични нужди** се разбира количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един

ден, както следва:

- а) корени, коренища, луковици или грудки – до 1 кг;
- б) стръкове – до 2 кг;
- в) листа – до 1 кг;
- г) кори – до 0,5 кг;
- д) цветове – до 0,5 кг;
- е) семена – до 0,1 кг;
- ж) плодове – до 10 кг;

з) пъпки – до 0,5 кг;

и) талус – до 1 кг.

Събирането за стопански цели е събирането на билки в големи количества за търговски цели или преработка. Събирането за стопански цели се извършва от физически и/или юридически (билкозаготвители) лица, след издаване на разрешително и заплащане на такса за ползване, преди да започне събирането на съответните билки. В билкозаготвителните пунктове се изкупуват само билки, за които е издадено разрешително по чл. 21, ал. 2 от Закона за лечебните растения, когато билките са събрани от диворастящи лечебни растения. Разрешителните придружават събраните количества билки в пунктовете.

Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от общински съвет в размер не по-голям от размера на таксите за ползване на лечебни растения от земите включени в Държавния фонд. Към момента има приета от Общинския съвет *Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Кресна*. В нея са определени таксите за ползвания на лечебни растения и страничните горски продукти, добити от общински горски фонд.

Разрешителното за ползване се издава на физическо лице, което събира билки за продажба или за първична обработка или генетичен материал от лечебни растения, и определя:

- 1) вида на ползването;
- 2) разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части;
- 3) района или конкретното находище;
- 4) начина на ползване;
- 5) задължения на ползвателя.

При издаването на разрешителни на територията на Община Кресна се осъществява контрол по отношение на:

- Уведомяване на РИОСВ Благоевград за организираните билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител;
- Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ Благоевград;

- Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;
- Спазване на законоустановения срок (до 20 януари) за представяне в РИОСВ Благоевград на обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;
- Водене на регистър на издадените позволителни за ползване на лечебни растения на територията на Община Кресна;
- Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;
- Отнемане на позволителното за ползване със заповед на кмета на общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляря на позволителното за ползване.

Изкупуването и/или първичната обработка на билки се извършва в билкозаготвителни пунктове. Съхраняването на изсушени билки се извършва в складове за билки. Изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, са определени в Наредба №5 от 19.07.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки.

Със заповед по чл.10, ал.1, 2 и 3 и чл.14 от ЗЛР на Министъра на околната среда и водите. ежегодно се определя специален режим за опазване и ползване на защитените лечебни растения в която се определят допустимите за събиране количества билки от естествените находища извън територията на националните паркове на конкретни видове лечебни растения и се въвежда забрана за събирането на билки от естествените им находища на определени видове лечебни растения;

Контрол по изпълнение на заповедта за територията на община Кресна се осъществява от РИОСВ Благоевград.

„Природозащитно значими“ или „консервационно значими“ видове са видовете диворастящи растения, които са уязвими или под заплаха от изчезване и се нуждаят по една или друга причина от мерки за защита. Според степента на застрашеност на видовете в определен географски обхват се създават локални, национални и т.н. Червени списъци.

Консервационно значимите видове лечебни растения в България са няколко десетки. Те оформят различни групи в зависимост от: степента им на застрашеност; нормативната рамка за защита, нивото на заплаха – национално, европейско и глобално; разрешената степен на ползване и т.н.

Необходимо е винаги да се има предвид, че и широко разпространени видове лечебни растения, при неправилно събиране и/или изчерпване на находищата до край, могат бързо да намалееят, да станат редки или уязвими и да се окажат в риск от унищожаване. Затова е важно да се опазват и ползват правилно, така че находищата да имат възможност да продължат да съществуват през следващите години и да се възобновяват.

Ползването на лечебните растения трябва да бъде съобразено с разпоредбите на действащото в страната национално и европейско законодателство.

„Стопански значими“ видове лечебни растения

Тези видове имат много добри запаси в природата или се култивират, което позволява събиране на големи количества. Това са: липа, коприва, жълт кантарион, глог, мента, маточина, лавандула, лайка, диянка, шипка, трънка, къпина, малина, хвойна и др.

Лечебните растения в региона на Община Кресна, се срещат изключително около пътните артерии, синурите на поземлените имоти, пасища и мери, запустели и необработени участъци, в горския фонд (ДГФ), Общински горски фонд (ОГФ) или в частните горски парцели, както и в прилежащите селищни системи около дворовете.

Биологически неоправданата експлоатация на лечебните растения, вследствие на тяхното неправилно събиране, е една от негативните страни на антропогенния фактор. Това от своя страна води до влошаване състоянията на техните естествени местообитания и находища.

На основание чл.10, ал.1, 2 и 3 от Закона за лечебните растения ежегодно със Заповед на Министъра на околната среда и водите се определят допустимите за събиране количества билки (в килограми сухо тегло) от естествените находища, извън територията на националните паркове на следните видове лечебни растения:

Божур червен (*Paeonia peregrina* Mill.)

Зърнастец елшовиден (*Frangula alnus* Mill.)

Иглика лечебна (*Primula veris* L.)

Катраника, пелин бял (*Artemisia alba* Turra)

Лазаркия, Еньовче ароматно (*Galium odoratum* (L.) Scop.)

Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna* L.)

Ранилист лечебен (*Betonica officinalis* L.)

Решетка безстъблена (*Carlina acanthifolia* All.)

Тлъстига лютива, жълто прозориче (*Sedum acre* L.)

Кисел трън обикновен (*Berberis vulgaris* L.)

Шапиче (*Alchemilla vulgaris* complex)

Не се разрешава събирането на тези билки извън определените за годината райони, както и в количества, по големи от определените квоти.

Опазването на биологичното разнообразие е регламентирано чрез осъществяване на превантивен контрол чрез регистрация на екземпляри по чл. 91 от ЗБР и чл. 22 от ЗЗЖ, извършване на наблюдения и контрол, свързани с мониторинга на биоразнообразието и биологичните ресурси и генетично модифицираните организми и чрез осъществяване на текущ и последващ контрол в съответствие с изискванията на ЗБР чрез извършване на проверки „на място“ и по документи, свързан със: спазване на забраните, въведени с чл. 40 от ЗБР; изпълнението на изискванията и условията, поставени в нормативни актове и актове, издадени от министъра на околната среда и водите; спазване на режимите за вековните или забележителни дървета; спазване на специалния режим по чл. 10, ал. 1 по ЗЛР, определян ежегодно за съответната календарна година със заповед на министъра на околната среда и водите.

С издадената и през 2020 г. заповед на министъра на околната среда и водите, за поредна година е въведена забрана за събиране на лечебното растение Пирински (Мурсалски или Алиботушки) чай (*Sideritis scardica* Griseb.) от естествените му находища, включително и за лични нужди. Забраната не важи за продажба на билки от култивиран Пирински (Мурсалски или Алиботушки) чай, която се разрешава след издадено удостоверение от съответната общинска администрация с данни за местонахождение, площ и количество на произведените количества билки през годината; спазване на изискванията на ЗЛР по отношение на издадените разрешителни от органите и лицата по чл. 22 ЗЛР; установяване на щети от защитени видове хищници върху селскостопански животни и култури, пчелини и друго имущество.

Състоянието на находищата от лечебни растения в Община Кресна може да се определи, като благоприятно, но в риск, тъй като извън границите на населените места голям процент от територията е заета от агроценозите на обработваемите земи. Направеният преглед на състоянието на най-важните лечебни растения в общината определя главните и оперативни цели на управление, свързани с опазване и поддържане на разнообразието на екосистемите и на видовете лечебни растения, като създава предпоставки за развитие на следните приоритети с отношение към този сектор:

1. Развитие на екотуризъм и съпътстващи дейности. Това допринася за повишаване на конкурентноспособността на местната икономика и екологосъобразния

начин на ползване на ресурсите чрез опазване на дивата природа, както и на нейното разумно и устойчиво използване от местното население.

2. Превръщането на природните дадености в поминък за част от населението.

3. Осъществяване на образователни дейности за постигане на устойчиво развитие и добро управление, свързано със съхраняване на природата и нарастването на дела на лечебните растения в местната икономика.

4. Устойчиво и балансирано развитие на земеделието, в т.ч. и в посока за култивиране на диворастващи лечебни растения и превръщането им в основа за развитие на малък бизнес.

Извод в контекста на програмата за опазване на околната среда:

✓ **Община Кресна има феноменален природен потенциал за развитие на екотуризм, един от най-бързо развиващите се сегменти на туристическата индустрия в международен план. Особено внимание трябва да се обърне на развитие на форми с относително малко въздействие върху природата и другите ресурси, каквито са екотуризмът, селският туризъм и други форми на т.н. устойчив или алтернативен туризъм. На местно и регионално ниво трябва да бъдат изградени механизми за генериране на приходи и справедливо разпределение на ползите от екотуризма, за привличане на средства и достъп до финансиране, за подкрепа на малкия и среден екотуристически бизнес.**

Мерки за опазване,

- Дейности по поддържане и управление на пасища и ливади, като определяне на правилната пасищна натовареност и контрол, правилни срокове за косене на ливадите, почистване на дървесна и храстова растителност и др.

- Екологосъобразно земеделие и животновъдство.

- Екологосъобразно стопанисване на горите, така че да не се променя драстично тяхната екологична структура и оттам условията за различните видове лечебни растения.

- Дейности по опазване и възстановяване на ресурсите на лечебни видове.

III. 5. Отпадъци:

Законът за управление на отпадъците (ЗУО, обн. ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 год., изм. и доп.) регламентира контрола и мерките за защита на околната среда и човешкото здраве чрез действия в следните насоки:

- предотвратяване или намаляване на вредното и негативно въздействие от образуването и управлението на отпадъците;
- намаляване на цялостното въздействие от прекомерното използване на ресурси; - повишаване ефективността на ползваните ресурси.

Насърчаването на повторната употреба, предотвратяването, рециклирането и друг вид оползотворяване на образуваните масово разпространени отпадъци са основни цели залегнали в ЗУО. Със закона се определят и изискванията за разширена отговорност на производителите на продукти, след използване на които се образуват масово разпространени отпадъци.

Задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация включват и организиране на екологосъобразно управление на битовите и строителните отпадъци, образувани в съответната административно териториална единица. В тази връзка кметът на общината разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците (съгласно чл. 52, ал. 1 от ЗУО). Тя е неразделна част от общинската програма за околна среда и периодът на действието ѝ съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Условията и реда за изхвърлянето, събирането (включително разделното), транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, (включително биоотпадъци), опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината се определят с общински наредби. Общината има приети наредби, прилагащи се при управлението на отпадъците.

Същите са публикувани на интернет страницата на общината.

По голямата част от мерките в Програмата за управление на отпадъците 2016 – 2020г. са изпълнени.

Общината е изготвила Програма по управление на отпадъците за периода 2021-2028г (ОПУО). Програмата е разработена на основание чл. 52 от ЗУО и в съответствие с Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците от 2021г. утвърдени със Заповед на Министъра на околната среда и водите, в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците до 2028г.

Основната цел на Програмата е да се идентифицират дейностите, свързани с устойчивото управление на отпадъците на община Кресна.

Общината е приела Наредба за управление на отпадъците на територията на община Кресна - приета с Решение № 815 по Протокол № 58/28.08.2015 г. на ОбС гр.

Кресна. Същата е качена на сайта на общината www.kresna-bg.com на следният линк: https://kresna-bg.com/subsection-25-ekologiya_i_zemedelie.html

Управление на битовите отпадъци

Дейностите, свързани със събиране, транспортиране и последващо третиране на отпадъците се извършват от лица, притежаващи съответните документи, изискващи се по ЗУО. Транспортирането на битовите отпадъци се извършва до Регионално депо за неопасни отпадъци за общини Сандански, Струмяни и Кресна.

Делът на обхванатото население от системите за сметосъбиране е 99,8%. В населените места с малък брой население и/или труднодостъпно географско положение (планински райони), характерни за община Кресна, е затруднено извършването на сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъци. За тях събирането и транспортирането на отпадъците се извършва по заявка от съответния кмет или кметски наместник.

Община Кресна има сключен договор с ЕТ „Иван Трендафилов” за събиране и транспортиране на битовите отпадъци с изх. № Д-197/2020 г. Същият притежава регистрационен документ № 01-РД-204-3/2018 г., издаден от РИОСВ - Благоевград. Със Заповед № 1895/30.10.2020 г. Кмета на общината е определил границите на районите за сметосъбиране за 2021 г., като заповедта е качена на сайта на общината на следният линк: <https://kresna-bg.com/inc/service/service-download-file.php?fid=1157>

В общината има шест населени места с организирано сметосъбиране –гр. Кресна, с. Долна Градешница, с. Сливница, с. Горна Брезница, с. Ощава и с. Стара Кресна, като сметосъбирането се осъществява по график и събраните отпадъците се транспортират до сепарираща инсталация, оперирана от „Югозападни еко инсталации” ООД, гр. Сандански, на основание тристранен Договор за приемо-предаване на смесени битови отпадъци от територията на община Кресна за последващо третиране в инсталация за предварително третиране към регионална система за управление на отпадъците на общините Сандански, Кресна и Струмяни с изх. № Д-237/2020 г. Останалите след сепариращата инсталация отпадъци се насочват за депониране на РДНО, оперирано от „Стройкомтранс” ЕООД.

Сметосъбирането се осъществява по график както следва: 4 /четири/ пъти месечно в гр. Кресна, три пъти месечно в с. Долна Градешница, с. Сливница и с. Горна Брезница и един път в месеца в с. Ощава и с. Стара Кресна.

На територията на общината няма инсталация за сепариране на смесени битови и за сортиране на разделно събрани битови отпадъци, както и инсталация за оползотворяване и рециклиране на биоразградими битови отпадъци, в т. ч. и компостиране на биоотпадъци.

През 2020 г. са въведени в експлоатация инсталации за сепариране на смесени битови отпадъци и инсталации за компостиране на разделно събрани зелени отпадъци на РСУО-Сандански.

Управление на битовите биоотпадъци

В изпълнение на задълженията по Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците на територията на община Кресна са разположени 12 броя контейнери за зелени отпадъци – 8 броя в гр. Кресна, 2 броя в с. Долна Градешница и 2 броя в с. Сливница. Извозването на отпадъците става ежеседмично, като при нужда /препълване/ на контейнерите и по- често.

Към момента на населението на общината са осигурени и 6 /шест/ бр. домашни компостери.

Дейностите по почистване на улици, паркове и алеи, както и поддържането на тревните площи се извършва от лица по временна заетост – ръчно и механизирано.

Управление на строителните отпадъци

На територията на общината няма организирана система за събирането, транспортирането и обезвреждане на строителни отпадъци образувани от ремонтна дейност на домакинства. При наличие на строителни отпадъци, след подадена заявка същите се извозват от оператора на депото в гр. Сандански – „СТройкомтранс” ООД.

Практиката показва, че разделно събиране по видове строителни отпадъци почти не се извършва, както от фирмите, така и от населението. Единствено металните отпадъци, образувани от строителните дейности, се оползотворяват на 100%.

Отпадъците от строителни дейности и тези от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения на територията на община Кресна се използват за запълване на негативни форми (дупки по уличната мрежа и/или за укрепване на разрушени терени). В общината не е организирана система за разделно събиране на строителния отпадък от малки ремонтни дейности на домакинствата. Единствено металните отпадъци генерирани от строителните дейности в региона намират оползотворяване на 100%. Общината не разполага с информация за количествата на генерираните строителни отпадъци. Такава е налична само за областта.

Масово разпространени отпадъци:

Управление на отпадъци от опаковки

Във връзка със Задълженията за организиране на дейности по разделно събиране на отпадъци от опаковки и др. масово разпространени отпадъци, общината е сключила Договор от 26.01.2017 г. с „Екопак България” АД за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината. Изготвена е Програма за развиване на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на община Кресна за периода 2020-2022 г.

ИУЕЕО

-Общината има сключен договор от 24.06.2016 г. с „Екобултех” АД за събиране на ИУЕЕО, с подизпълнител „Хевти металс” ЕООД. Събирането се извършва кампанийно два пъти годишно.

НУБА

На територията на общината са осигурени 10 броя съдове за разделно събиране на негодни за употреба батерии. Съдовете са разположени в училището и в административните сгради на територията на общината.

Отпадъци от обувки и текстил

Сключен е договор за сътрудничество по чл. 81, ал. 4 от ЗУО с „Текстилна организация” АД за сътрудничество в областта на събирането на отпадъците от обувки и текстил.

За предотвратяване образуването на нерегламентирани сметища, е издадена Заповед № 63/14.01.2016 г. на Кмета на община Кресна за определяне отговорностите на Кметовете по населени места. При подаден сигнал за наличие на нерегламентирани отпадъци същите своевременно се почистват и се транспортират до депото в община Сандански.

Производствени и опасни отпадъци

На територията на РИОСВ-Благоевград обектите, извършващи дейности с отпадъци са предимно от дървопреработващата, текстилната и обувната промишленост, както и голяма част в сферата на услугите (авторемонтни, автомивки). В производство на пелети, фирмите оползотворяват голяма част от дървесните отпадъци, генерирани от дървопреработващите предприятия на територията на инспекцията. Значителна част дървесни отпадъци се използват и като гориво за получаване на топлинна енергия.

Една част от производствените отпадъци (вкл. текстилните) се депонират, в случай че не притежават характеристики (физически и химически), позволяващи тяхното

оползотворяване, не представляват интерес за рециклиращата индустрия и/или за оползотворяването им, както и липсата на съоръжения и инсталации. Генераторите на отпадъци, които следва да бъдат депонирани изготвят доклади от основно охарактеризиране съгласно „Ръководство за основно охарактеризиране на отпадъците и прилагане на критериите за приемане на отпадъци на различни класове депа”, утвърдено от министъра на околната среда и водите със Заповед № РД156 от 04.03.2015 г.

Съгласно изискванията на ЗУО опасните отпадъци се предават за последващо третиране на лица, притежаващи необходимите разрешения за дейности със съответните отпадъци.

При третирането на производствените и опасни отпадъци се срещат и редица проблеми. Главно затрудненията произтичат от непълно и неефективно организиране и управление на разделно събираните отпадъци, което води до невъзможност за рециклиране и оползотворяване от една страна, и от друга - липсата на съоръжения за третиране на някои видове отпадъци.

Относно проследяването на количествата образувани, транспортирани, оползотворявани и обезвреждани отпадъци по видове се изготвят годишни отчети.

Основни нерешени проблеми с производствени отпадъци на територията на РИОСВ; Съществен проблем е нерегламентираното изгаряне на производствени отпадъци и поконкретно текстилни отпадъци, отпадъци от хартиени и пластмасови опаковки. Някои генератори на производствени отпадъци продължават практиката да използват отпадъците, като алтернатива на утвърдените горива за отопление.

Друг важен проблем е, че капацитетът на депата за неопасни отпадъци бързо се изчерпва, поради депонирането на значителна част от производствените отпадъци. Сериозен проблем остава и продължаващото нерегламентирано изхвърляне на отпадъци от генератори на производствени отпадъци с цел избягване на финансовата обремененост.

Основни нерешени проблеми с опасни отпадъци (битови и производствени) на територията на РИОСВ:

На територията на РИОСВ-Благоевград няма изграден център и/или съоръжение за обезвреждане на опасни отпадъци. Фирмите срещат затруднение при предаването им за последващо третиране, тъй като образуваните количества са малки, лицата, имащи право да третират подобни отпадъци са в отдалечени точки на страната, което води до оскъпяване на услугата. Това пък от своя страна допринася до съхраняването им на

мястото на образуване за по-дълъг период от време, което е в разрез със законовите изисквания.

На територията на общината все още не са изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други, каквото е изискването на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.

Дейностите по рециклирането и/или оползотворяването са приоритетни цели при управлението на отпадъците. Въведената процедура по основно охарактеризиране цели отклоняване от депото на отпадъчните потоци, които могат да бъдат рециклирани и/или оползотворени. Към генераторите на отпадъци остава изискването за следване приоритетния ред (йерархия) при тяхното управление, чрез преориентиране на отпадъчните потоци към рециклиране и/или оползотворяване.

Община Кресна е извършила изследване на морфологичния състав на битовите отпадъци на базата на четирисезонно проучване за община Кресна. Резултатите от това проучване са условие за освобождаване на общините от заплащане на отчисления по чл. 64 от ЗУО при отчитане на целите за рециклируемите битови отпадъци. Предвижда се в края на периода на настоящата Програма да се направи ново проучване на морфологичния състав на отпадъците, тъй като нормативната уредба изисква тази дейност да се извършва от общините на всеки пет години, което пък от своя страна ще осигури надеждни данни, необходими при планирането на мерки за управление на отпадъците на общината за следващия програмен период.

Изводи и заключения

- ✓ **Нараства делът на лицата, извършващи дейности по оползотворяване на отпадъците. Основно дървесни отпадъци и отпадъци от пластмаси се третират в съоръжения за оползотворяване, действащи на територията на РИОСВ-Благоевград.**
- ✓ **От извършените проверки по чл. 59 от ЗУО, на лица, пускащи на пазара масово разпространени отпадъци, следва да отбележим, че по-голяма част от тях изпълняват задълженията си като участват в колективни системи за оползотворяване на отпадъци от опаковки.**
- ✓ **Извършени са проверки за наличието на нерегламентирани замърсявания с отпадъци по речните легла и прилежащите територии на реките на територията на общината. Извършени са проверки относно наличие на нерегламентирани замърсявания и почистването от**

отпадъци на населените места, на общински пътища, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси и опорните пунктове за поддържане.

✓ Извършени са проверки за наличие на нерегламентирани замърсявания с отпадъци в обхвата на републиканската пътна мрежа, контролирана от РИОСВ-Благоевград. Констатирано се замърсявания с отпадъци най-често по пътните отбивки и местата за отдих. Замърсяванията са основно с отпадъци от опаковки. Поставяни са предписания с конкретни срокове за изпълнение, като в следствие е извършван и последващ контрол.

✓ Засилен контрол се осъществява по отношение управлението на текстилните отпадъци, генерирани от шивашки цехове, извършващи дейност на територията контролирана от РИОСВ Благоевград. Основните констатирани нарушения са свързани с изгарянето на текстилни отпадъци през отоплителния сезон на годината, неводенето на отчетност и предаването на отпадъците за последващо третиране на лица, които не притежават необходимите документи по чл. 35 от ЗУО.

III. 6. Шум

Като екологичен фактор, шумът винаги присъства в жизнената среда на човека. Законът за защита от шума в околната среда (ЗЗШОС) предвижда опазването на околната среда от шум да се постига чрез разработване и прилагане на мерки за избягване, предотвратяване или намаляване на шума.

По-голяма част от промишлените предприятия в района на общината са разположени в производствено-складови зони или извън населените места, така че влиянието на излъчвания от тяхната дейност шум върху населението, е минимално. Допустимите гранични нива на шум за тях са 70 dB(A) съгласно Наредба 6/2006 г., изм. и доп. ДВ бр.26/2019 г.

Освен промишлените предприятия, основен източник на шум в населените места е транспортът.

По данни от общината в града има 2 бр. кръстовища с натоварен автомобилен трафик около 200 МПС/час. През 2020 г. няма значителна промяна в акустичната обстановка в общината сравнено с предишни години.

През 2020 г. на територията на община Кресна не са заложили обекти за извършване на контролни измервания. Няма и представени доклади от собствени периодични измервания.

Препоръки, които биха могли да бъдат отправени за общи действия по ограничаване на акустичното замърсяване са:

1. Извършване на регулярно измерване на нивата на шумова замърсеност в различните зони на града и преди всичко в жилищните зони в близост до транспортните артерии.
2. Екраниране транспортния шум с мрежа от многоетажна растителност и чрез озеленяване с храсти и дървета разположени шахматно. Засаждане на повече дървета близо до пътните артерии.
3. При невъзможност за екраниране с растителност или установяване на недостатъчен ефект от тази защита да се осигури екраниране със защитни пана.
4. Продължаваща поддръжка на състоянието на пътната мрежа чрез собствено и проектно финансиране.
5. Подобряване на организацията на движението и ефективен контрол за спазване ограничението на скоростта на движение на МПС в рамките на населените места в общината.

III. 7. Радиационен контрол

Закона за безопасно използване на ядрената енергия урежда обществените отношения, свързани с държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и с безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, както и правата и задълженията на лицата, които осъществяват тези дейности за осигуряване на ядрена безопасност и радиационна защита.

Наблюденията през 2020 г. на територията на РИОСВ – Благоевград показват, че радиационния гама-фон е в границите на характерния естествен-гама фон за региона. Няма регистрирани превишения.

Обобщени изводи за радиационното състояние на околната среда.

- ✓ През 2020 година е проведен контрол върху радиационното състояние на реките Струма и Места в близост до обектите с ликвидиран

уранодобив. Резултатите от наблюденията и анализите показват, че основните реки на територията на РИОСВ – Благоевград са в добро радиационно състояние и стойностите на радиологичните показатели са значително под ПДК. Радиологичният мониторинг на руднични води от бивши уранодобивни обекти се изразява в контрол на радиологичните показатели, съгласно Наредбата за норми за целите на радиационната защита и безопасност при ликвидиране на последствията от урановата промишленост в Р България. (Наредба № 1/15.11.1999 г.)

- ✓ За водните обекти в близост до такива обекти се прилага Наредба № 1/15.11.1999 г. за норми за целите на радиационната защита и безопасност при ликвидиране на последствията от урановата промишленост – обща бета активност (2 Bq/l), обща алфа активност (0,5 Bq/l), съдържание на общ уран (0,3 mg/l) и специфична активност на радий-226 (0,5 Bq/l).
- ✓ Изследванията на водите от реките протичащи в райони на контролираните обекти (р. Златарица, р. Лебница, р. Мелнишка, р. Сугаревска и р. Луда река) са с показатели под допустимите норми.

I.V. УПРАВЛЕНСКА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА КРЕСНА В СВЪРЗАНА С ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Съгласно *Закона за местното самоуправление и местната администрация* /ЗМСМА/ община Кресна е административно-териториална единица, която има и статут на област.

Община Кресна е юридическо лице със своя собственост (публична и частна) и свой бюджет. Орган на изпълнителната власт в Общината е нейният кмет, а орган на местното самоуправление е Общинският съвет. Към общински съвет е сформирана Постоянна комисия по земеделие , гори , екология 5/пет/члена.

Общинската администрация е структурирана по функционални и отраслови управления и отдели, ръководени по направления от избрани от общински съвет по предложение на кмета заместник-кметове.

Анализът на състоянието на човешките ресурси показва, че един от водещите проблеми е количественият недостиг на персонал, особено във връзка с осъществяване на ефективен контрол по спазване на националната и общинската нормативна уредба за околната среда и отпадъците.

Квалификацията на служителите е много добра. Общината не разполага с достатъчен брой служители с висока професионална квалификация, които да осигуряват екологосъобразното управление на околната среда.

Община Кресна има добре разработена нормативна база в областта на околната среда.

За оптималното изпълнение на своите задачи в разглежданата област, Община Кресна си сътрудничи със съседни общини, регионални органи на централни ведомства от компетенциите, на които са въпроси по опазване на околната среда, бизнеса и НПО. Обменът на документи с други административни органи, юридическите лица и общинските предприятия се осъществява по електронен път чрез Системата за електронен обмен на съобщения.

За реализацията на комуникационните и други цели, заложи в проектите, Община Кресна си партнира с различни организации, включително представители на бизнеса.

Препоръки

- **Необходимо е полагане на съвместни усилия и сътрудничество между община Кресна и съседните ѝ общини за справяне с някои проблеми, като подобряване КАВ, овладяване популацията на безстопанствените кучета и др.**
- **Необходим е засилен контрол и по-добра координация от страна на община Кресна с другите ведомства (РЗИ, МВР, РИОСВ и др.) по отношение на допусканите нарушения.**
- **Провеждане на информационни кампании и повишаване на знанията и ангажираността на обществото по въпросите за опазване на околната среда.**
- **Информация за отпадъците. Като се има предвид значението и обхвата на този вид общински услуги, препоръчително е община Кресна да организира специална секция за отпадъците на интернет страницата на Общината (портал за отпадъци)**

I.V.2. УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ ОБЩИНАТА И НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Услуги предоставяни от Общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда, са:

Третиране на отпадъците.

Дейностите, свързани с третиране на отпадъците. В резултат на внедрената цялостна Интегрирана система от инсталации и съоръжения за рециклиране, третиране

и оползотворяване на отпадъците”, депонирането на рециклируеми отпадъци в община Кресна се очаква да намалее.

Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води.

Като дружество-концесионер, Водоснабдяване и канализация ЕООД осигурява тези услуги на територията на общината. Дружеството е с предмет на дейност: водоснабдяване, канализация, пречистване на битови и отпадни води, услуги на граждани и фирми, търговска дейност, проучване, проектиране, изграждане, поддържане и управление и контрол при изграждане на водоснабдителни, канализационни и пречиствателни системи.

Озеленяване в населените места.

В Наредба за изграждане, поддържане и опазване на зелената система на Община Кресна е записано, че общината третира: планирането, изграждането, устойчивото поддържане, опазването и развитието на зелената система. Определени са начините за осигуряване на необходимите средства за поддържане на оптимални жизнени условия на декоративната растителност. Планирането на зелената система се извършва с Общ устройствен план (ОУП) и ПУП. Отношението на компетентните органи относно т.нар. компенсаторно озеленяване в Кресна е чрез предписани размерът, видовият състав и мястото му.

Общината подкрепя и стимулира проекти за озеленяване и изграждане, подмяна или естетизация на елементите на парковото обзавеждане в зелените площи общинска собственост.

Чистота в населените места.

Поддържането и опазването на чистотата на територията на община Кресна се извършва съгласно наредба за управление на дейностите с битови, строителни и масово разпространени отпадъци на територията на община Кресна и наредба за опазване на околната среда на територията на Община Кресна

Община Кресна предоставя и други услуги, свързани с опазване на околната среда на своята територия във връзка с изпълнението на проекти, инициативи и други.

Препоръки

- Да се повиши информираността на населението за превантивните мерки за намаляване на количествата на генерираните отпадъци.
- Да се разработят програми и да се прилагат добри практики за минимизиране на отпадъците от храни.

- Изграждане или реконструкция на канализационните системи в някои населени места.
- Изграждане на малки пречиствателни станции в по-големите села на общината, съгласно ОУП на общината.
- Намаляване на течовете от канализационната мрежа и подобряване ефективността на отвеждане на отпадъчните води.
- Намаляване загубите по водопроводната мрежа.
- Провеждане на кампании за разумно използване на питейната вода.

До 2020 г. всяка страна-членка на ЕС следва да включи в системите си за отчет и докладване екосистемните услуги. В изпълнение на тези ангажименти община Кресна следва да картира и остойности екосистемните услуги и да ги интегрира в отчетите си.

IV.3. ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА ОБЩИНА КРЕСНА

Дейностите по опазване на околната среда и управление на отпадъците се организират и осъществяват от Общинска администрация – за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Кресна и назначените за целта служители. Разходите за тези функции в общинския бюджет се покриват предимно от приходите от такса „битови отпадъци“ и други собствени приходи на Общината.

Необходимостта от изграждането на нови допълнителни съоръжения и инсталации за третиране на отпадъците и осъществяване на дейности, свързани с предотвратяване на последиците от климатичните промени, бедствия, аварии и катастрофи, пряко свързани с опазването на природата и околната среда ще постави остро въпроса за тяхното финансиране.

Средствата от общинския бюджет се събират ежегодно от такса битови отпадъци и се разходва, съгласно приета План - сметка за приходите и разходите за извършване на услугите по третиране на отпадъци, както и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на територията на Община за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Кресна.

Таксата за битови отпадъци се определя като промил върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица и промил върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на недвижимите имоти на юридическите лица по смисъла на чл.21 от ЗМДТ.

Предвид чувствителността на населението към увеличаването на размера на такса „битови отпадъци“, Община Кресна трябва да търси и допълнителни източници на

финансиране на дейностите по опазване на околната среда, чистота и управление на отпадъците.

Други източници на приходи за опазване на околната среда и управление на отпадъците

Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на опазване на околната среда и управлението на отпадъците. Необходимо е подобряване на координацията между институциите при определянето на проектите, в т.ч. разработване на ясни критерии за финансиране и процедури за контрол.

Външно финансиране - Оперативни програми

Външното финансиране се извършва чрез кандидатстване с проекти пред ОП „Околна среда”, ПУДООС, ПРСР, НДЕФ и други финансиращи организации.

Необходимостта от засилване на контролната дейност от страна на администрацията както и провеждане на кампании сред населението за в бъдеще има вероятност да доведат до още по - голямо увеличаване на необходимите финансови средства.

За изпълнението на плановете за действие предвидени в стратегическите документи на общината следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансирани от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програми за трансгранично сътрудничество, Програми на българските министерства и други.

V. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/

На основата на направените подробни анализи (Раздел II) и на основните изводи и препоръки към тях, е направена взаимнообвързана оценка на вътрешните за община Кресна силни и слаби страни, както и на външните за общината възможности и заплахи.

SWOT-анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегически анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ (Община Кресна) е разгледан откъм неговите „силни“ и „слаби страни“. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на „възможности“ и „заплахи“.

Целта на този анализ е да оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в община Кресна са най-ефективни, в кои може да се постигне най - добър

успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

При използване на цялата налична информация за съществуващото състояние и тенденциите по компоненти и фактори на околната среда, са изведени основни аспекти на силните и слабите страни на общината по отношение на опазване на околната среда, както и на възможностите и заплахите от страна на средата, които са представени в **Таблица № 1.**

Между четирите квадранта съществуват определени зависимости.

Връзката между силните страни и възможностите дава представа за лостовете на развитие.

Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие.

Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие.

Таблица № 1.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
➤ Красива природа и чиста околна среда. ➤ Запазено биоразнообразие - флора и фауна, лечебни растения и диворастящи плодове. ➤ Чист атмосферен въздух, липса на сериозни източници на замърсяване на околната среда, на наднормен шум и йонизиращи лъчения. ➤ Плодородна земя и благоприятни климатични условия за биологично земеделие и животновъдство. Изградено Регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на съвременните екологични изисквания.	➤ Лошо състояние на част от елементите на техническата инфраструктура. Амортизирана водопроводна мрежа. ➤ Липса на канализация и ПСОВ в селата. Заустване на отпадни води в повърхностни водни обекти. Основен източник на отопление в общината са твърдите горива. Високо ниво на депониране на различни видове отпадъци, включително биоразградими и рециклируеми.

➤ Добре изградена система за организирано сметосъбиране във всички населени места на общината. Наличие на нормативна база и стратегически документи на местно ниво за разрешаване на проблемите по опазване на околната среда.	Липса на система за организирано събиране и оползотворяване на строителните отпадъци. Периодично възникване на нерегламентирани замърсявания. Липса на собствени финансови средства за съфинансиране на големи екологични проекти. Отрицателен баланс между приходите и разходите за дейностите за чистота, озеленяване и управление на отпадъците Ниска екологична култура на населението. Слабо развито био земеделие.
--	--

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
➤ Потенциал за развитие на биологично земеделие, растениевъдство и животновъдство. ➤ Ресурси, традиции и потенциал за развитие на екологични производства в предприятия от хранително-вкусовата промишленост. ➤ Изграждане на канализация и ПСОВ. ➤ Използване на нови технологии за възстановяването на екологичното равновесие и за третирането и оползотворяването на отпадъците. ➤ Съхранение на зелените системи и залесителни мероприятия.	➤ Замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори. ➤ Нарастването на енергийните нужди може да доведе до неекологосъобразни решения и ➤ увеличаване използването на твърди горива. ➤ Незаконна сеч и браконьерство в горите. ➤ Риск от горски пожари и природни бедствия. ➤ Нарастващи разходи за управление и депониране на отпадъците, чистота и озеленяване. ➤ Социална чувствителност към повишаване на такса „Битови отпадъци“.

➤ Намаляване използването на конвенционални източници на енергия, включително твърди горива, чрез замяната им с възобновяеми такива. ➤ Въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение. ➤ Повишаване на екологичната култура на населението за опазване на околната среда. ➤ Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на екологични проекти. ➤ Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда.	➤ Недостатъчна държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на законовите задължения в сферата на опазването на околната среда. ➤ Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждање на ресурсни проблеми. ➤ Риск от ускоряване на ерозионните процеси. ➤ Загуба на биоразнообразие от неконтролирани антропогенни дейности. ➤ Непокриване на ветеринарно-санитарните изисквания за производство на животновъдна продукция. ➤ Глобални пандемии и влошаване на епизоотичната обстановка.
--	---

На база на проведения SWOT-анализ и позициониране на обекта на анализ съобразно таблицата горе, е определена най-удачната стратегия с дейности за реализиране от Община Кресна в бъдеще, в контекста на въпросите по опазване на околната среда. Това е най-благоприятната стратегическа позиция (в първи квадрант), която се заема от агресивната стратегия. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията с дейности трябва да е построена така, че заемащата в нея площ само да се увеличава.

Координатна система за определяне на най-подходяща стратегия за Община Кресна, основаваща се на SWOT-анализа

Заплахи

От ключова значение за положителното развитие на община Кресна при реализацията и на политики за опазване на околната среда е да бъдат предвидени освен дейности за укрепване на силните страни и възползване от възможностите, също и такива за намаляване на слабите страни и ограничаване на заплахите.

РАЗДЕЛ VI. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията описва крайното желано състояние на околната среда на община Кресна според представите на населението и на общинското ръководство.

УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ В ОБЩИНА КРЕСНА, ЧРЕЗ РАЦИОНАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ

Следствие от проведената от Общината политика в областта на опазване на околната среда:

- До 2028 г. и в следващите години, по отношение на качеството на атмосферния въздух, замърсителите ще се поддържат под установените законодателни норми.
- Цялата територия на община Кресна е обхваната от канализационна мрежа и всички отпадъчни води се пречистват преди заустване. Подменена е голяма част от остарелите водопреносни съоръжения. Рискът от наводнения е сведен до минимум.
- Делът на смесеносъбраните битови отпадъци е намален с повече от 50%, а количеството на разделно събраните отпадъци е увеличено. Като цяло количеството генерирани отпадъци на човек е намаляло.

- Увеличена е площта на зелените площи, както в рамките на населените места, така и в околностите. Създадени са условия за увеличаване на видовото разнообразие в градските части и е подобро състоянието на популациите на видовете обитаващи града.
- Шумовото натоварване, особено в централните градски части и по време на ремонтни и строителни дейности, е в границите на допустимите норми. Създадени са добри условия за рекреация в по-големите паркове на територията на община Кресна.
- Проблемът с безстопанствените кучета е останал в миналото. Изградена е необходимата инфраструктура за свободно разхождане на домашни кучета.

Визията за околната среда на общината може да се постигне чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда.

РАЗДЕЛ VII. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Генерална стратегическа цел

„УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНА КРЕСНА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОБРИ УСЛОВИЯ ЗА ЖИВОТ И РАБОТА, ЧРЕЗ ОБНОВЯВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА, БЛАГОУСТРОЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И ЗАПАЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ“.

2. Специфични цели

Стратегическата цел на Община Кресна в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките ѝ компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението. За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

✓ Специфична цел № 1: Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси

o *Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината.*

Подобряване на водоснабдяването и качеството на питейната вода в Община Кресна. Изграждане на канализационна мрежа и осигуряване на необходимата инфраструктура за пречистване и отвеждане на отпадъчните води от населените места.

Подобряване на мониторинга и контрола върху състоянието и качеството на повърхностните и подземни води.

○ *Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия Корекция на речни корита, прочистване и укрепване на канали, дерета и др.*

✓ **Специфична цел №2: Усъвършенстване на системата за управление на отпадъците**

Осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване и ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

○ *Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци*
○ *Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.*

○ *Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците*

○ *Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците*

○ *Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците*

✓ **Специфична цел № 3: Опазване и управление на почвите и биологичното разнообразие**

○ *Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие*

Опазване и възстановяване на природните екосистеми, генетичното биоразнообразие и обезпечаване на биологичната сигурност, съгласно българското и международно екологично законодателство. Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху почвите и биологичното разнообразие и обезпечаване постигането на устойчиво използване на биологичните ресурси в Община Кресна.

○ *Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000*

Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на Община Кресна. Устройване и социализиране на защитените зони по Натура 2000 като част от рекреационния потенциал на общината.

✓ **№4: Опазване качеството на атмосферния въздух и подобряване чистотата на населените места в Община Кресна**

○ ***Мярка 4.1: Развитие и оптимизиране на системите за мониторинг и подобряване качеството на атмосферния въздух***

Поддържане на нивата на замърсителите на въздуха в населените места до нормативно определените нива в страната.

○ ***Мярка 4.2: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за общественно ползване***

Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа. Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места.

✓ **Специфична цел №5: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население**

○ ***Мярка 5.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация - Община Кресна***

○ ***Мярка 5.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда***

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до информация относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ чрез интернет платформа.

Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Кресна представят не само посоката на развитие на политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и базиращи за бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината. Постигането на целите заложи в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми в Община Кресна.

РАЗДЕЛ VIII: ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА КРЕСНА 2021 Г. – 2027 Г.

Специфична цел № 1: Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината	1.1.1. Изграждане, разширяване и ремонт на водоснабдителните мрежи в населените места на Община Кресна	1500	Община, „В и К” ООД	2021 – 2027	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет, СПРЗСР, ФЛАГ, Публична инвестиционна програма на МС и др.
	1.1.2. Въвеждане на алтернативни технологии за пречистване на битови отпадъчни води в малките населени места	-	Община	2021 – 2027	МОСВ, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.3. Осъществяване на постоянен и периодичен мониторинг относно качествата на подаваната питейна вода на територията на Общината	-	ВиК РЗИ	2021 – 2027	„В и К” ООД РЗИ
Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия	1.2.1. Брегоукрепване, почистване и поддръжка на речните корита в общината	2000	Община	2021 – 2027	ОПОС, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.

	1.2.2. Почистване, обезопасяване и благоустрояване на дерета	1800	Община	2021 – 2027	ОПОС, МОСВ, ДБ, Общински бюджет
	1.2.3. Техническо заснемане, проектиране и ремонт на технически съоръжения на язовирите общинска собственост		Община	2021 – 2027	Общински бюджет и др.
	1.2.4. Превенция и управление на риска от наводнения и засушаване в общината (в т.ч. екологосъобразна инфраструктура)	600	Община	2021 – 2027	ОПОС, ДБ, Общински бюджет
	1.2.5. Картиране на уязвимите от наводнения зони в общината.	70	Община	2021 – 2027	ДБ, Общински бюджет
	1.2.6. Превенция и управление на риска от горски пожари	2000	Община	2021 – 2027	ОПОС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет
	1.2.7. Залесяване/създаване на нови горски насаждения за ограничаване на ерозията	200	Община, ДГС, частни собственици на гори	2021 – 2027	СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, Частни инвестиции
	1.2.8. Актуализиране на План за действие при бедствия и аварии	20	Община	2021 – 2027	Общински бюджет

Специфична цел №2: Усъвършенстване на системата за управлението на отпадъците

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	2.1.1. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	60	Община и медии	постоянен до 2027 г.	Общински бюджет и др.
	2.1.2. Разяснителна кампания сред населението, живеещо в селата за ползите от фамилното компостиране	60	Община и медии	постоянен до 2027 г.	Общински бюджет и др.
	2.1.3. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2024 г.	12	Община	2024	Общински бюджет, ДБ и др.
	2.1.4. Почистване на нерегламентирани сметища в покрайнините на селищата в общината	240	Община	постоянен до 2027 г.	Общински бюджет и др.
Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова	2.2.1. Въвеждане и усъвършенстване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	190	Община	2021-2027	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, Общински бюджет и др.

икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.	2.2.2. Закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	220	Община	2021-2027	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО или ОПОС
	2.2.3. Закупуване на компостери за домашно компостиране и реализиране на пилотни проекти по населени места с увеличаване броя на обхванатите домакинства	180	Община	2021-2027	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО ПУДООС и др.
	2.2.4. Отреждане и предоставяне на временни площадки в населените места на общината, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности.	45	Община	2021-2027	Общински бюджет, ПУДООС, и други
	2.2.5. Въвеждане на системи за събиране на масово разпространени и опасни отпадъци, т.ч. /луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и отработени масла, електрически и електронни уреди, излезли от употреба МПС и др./	25	Община	2021-2027	Общински бюджет и други
Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и	2.3.1. Участие в регионалната система за управление на отпадъците - регион Кресна	-	РСУО	2021-2027	РСУО, МОСВ

транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците	2.3.2. Поставяне на видеонаблюдение и контрол на критичните точки за образуване на нерегламентирани сметища	60	Община	2021-2027	Общински бюджет, Държавен бюджет, МОСВ
	2.3.3. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	1900	Община	2021-2027	Общински бюджет
Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общината за управление на отпадъците	2.4.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци	-	-	2021-2027	-
	2.4.2. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	12	Община, МОСВ, НСОРБ	2021-2027	Общински бюджет, Държавен бюджет и др. източници
	2.4.3. Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	800	Община	2021-2027	Общински бюджет и др. източници
	2.4.4. Изготвяне и публикуване на годишен отчет по изпълнение на дейностите заложи в Програмата за управление на отпадъците		Община	Постоянен веднъж годишно до 31 март	-

Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	2.5.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на отпадъците	-	Община	2021-2027	-
	2.5.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на	10	Община	2021-2027	Общински бюджет и др.
	управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи				
	2.5.3. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площи и др.	35	Община	2021-2027	Общински бюджет и др.
	2.5.4. Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	2	Община, училища и детски градини	2021-2027	Общински бюджет и др.
	2.5.5. Участие в национални кампании на ПУДООС	60	Община, кметства, училища и детски градини	2021-2027	ПУДООС

Специфична цел № 3: Опазване и управление на почвите и биологичното разнообразие

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка.3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в общината	3.1.1. Проучване на потребностите, разработка и реализация на проекти, насочени към запазване и подобряване на биологичното разнообразие в общината	50	Община РИОСВ, ДГС	2021 – 2027	ПУДООС и други
	3.1.2. Изграждане на нови и поддържане на съществуващи екопътеки в общината	2500	Община, ДГС,	2021 – 2027	СПРЗСР, Общинския бюджет и други
	3.1.3. Подобряване икономическата стойност на горите, увеличаване на зелените системи и залесителни мероприятия	800	Община	2021 – 2027	СПРЗСР, Общински бюджет и други
	3.1.4: Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата		РИОСВ, ДГС, Община	2021 – 2027	Общински бюджет и други
	3.1.5:Извършване на съвместни проверки на място (находища, пунктове и пазари), относно спазване на условията, поставени в разрешителните за ползване на лечебни растения		РИОСВ, ДГС, Община	2021 – 2027	Общински бюджет и други

	3.1.6. Насърчаване към модерно, екологично селско стопанство.		ДГС, Община Бизнес	2021 – 2027	Държавен бюджет Бизнес Донорски програми
	3.1.7. Инвентаризация на площи със замърсена почва – предварителен преглед и предварителни проучвания Актуализация на информацията за състоянието на почвите в близост до големите рискови индустриални предприятия.		ИАОС МОСВ Общинска администрация	До 5-та година след приемане на Програмата	Държавен бюджет Бизнес
	3.1.8. Устойчиво управление на деградирани земеделски земи, чрез: - Биологична рекултивация с тревни смеси, характерни за района; - Прилагане на противоерозионни мерки и техники за обработка на почвата	х 380 лв/ha	МЗХГ Земеделски стопани	Ежегодно, по време на изпълнение на ПООС	ПРСР /Държавен бюджет Мярка 10 За рекултивация
Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000 в общината	3.2.1. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	300	РИОСВ, ДГС, Община	2021 – 2027	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.2. Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове за горските територии	50	Община, ДГС	2021 – 2027	ДБ, Общинския бюджет и други финансиращи програми
	3.2.3. Развитие на предприятия за преработка на диворастващи плодове, билки и гъби.		Частен сектор	2021 – 2027	СПРЗСР, ОПИК и частни инвестиции

Специфична цел №4: Опазване качеството на атмосферния въздух и подобряване чистотата на населените места

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употреба на твърди горива и внедряване на щадящи околната среда производства	4.1.1. Въвеждане на ВЕИ в общинска инфраструктура	3500	Община	2021 – 2027	Общински бюджет, ДБ, Европейски фондове
	4.1.2. Реализиране на проекти за енергийна ефективност в обществени и жилищни сгради	2500	Община	2021 – 2027	Общински бюджет, ДБ, Европейски фондове
	4.1.3. Въвеждане на енергоспестяващо улично осветление в населените места на община Кресна	2000	Община	2021 – 2027	ЕИП, Общински бюджет, ДБ, Европейски фондове
	4.1.4. Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на енергоспестяващи мерки и за вредното въздействие на изгарянето на твърди горива	10	Община	2021 – 2027	Общински бюджет

Мярка 4.2: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за общественно ползване	4.2.1. Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места – дървесна и храстова растителност, цветни алеи и др.	5000	Община	2021 – 2027	Общински бюджет, ПУДООС и други
	4.2.2. Организиране на ежегодни кампании за почистване на обществени зелени площи във всички населени на общината	35	Община	2021 – 2027	Общински бюджет
	населени на общината				
	4.2.3. Контрол за спазване на нормативните изисквания в областта на опазване на околната среда, включително изсичане на дървета и изгаряне на битови отпадъци	-	Община	2021 – 2027	-
	4.2.4. Намаляване на емисиите на прах от общински улици и пътища, чрез редовно почистване и поддържане	35	Община	2021 – 2027	Общински бюджет

Специфична цел №5: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното

население

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2		3	4	5
Мярка 5.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация	5.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	50	Община	2021 – 2027 г.	НСОРБ, ДБ, Общински бюджет
на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация - Кресна	5.1.2. Създаване на общинска информационна система за мониторинг и управление на околната среда и регистър на зелени площи	150	Община	2021 – 2027 г.	Общински бюджет
Мярка 5.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда	5.2.1. Консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни	-	Община	2021 – 2027 г.	-
	актове и документи в областта на опазването на околната среда				
	5.2.2. Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с опазването на околната среда	10	Община, РИОСВ, НПО Училища	2021 – 2027 г.	ПУДООС, Общински бюджет
	5.2.3. Провеждане на анкетни проучвания за мнението на населението за опазването на околната среда	-	Община	2021 - 2027 г.	-

	5.2.4. Организиране на конкурси на екологична тематика и „зелени“ училища за деца и ученици от общината	-	Община, Училища, Детски градини	2021 - 2027 г.	-
--	---	---	---------------------------------------	----------------	---

РАЗДЕЛ IX. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Организацията за изпълнението на общинската Програма за опазване на околната среда на община Кресна може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна организация за изпълнението на програмата, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности. За установяване на степента на изпълнение на целите на Общинската програма за опазване на околната среда се предвижда система за наблюдение и оценка, която ще работи при условията на:

- Използване на показатели за наблюдение и оценка
- Съответствие с принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ОПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случаи, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

За наблюдение и оценка на изпълнението на ОПООС, координиращ орган е РИОСВ.

По отношение реализацията на заложените в Програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколога на общината.

Периодично да се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи.

Да се представя ежегоден отчет за изпълнението пред Общинския съвет.

Източници на финансиране на екологични проекти

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- Общинския бюджет;
- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националния доверителен екофонд;

- Публична инвестиционната програма на МС;
- Кохезионен фонд;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 г.;
- Финансов механизъм на ЕИП;
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027 г. (СПРЗСР);
- Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г.;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- Международни организации, финансови институции и др.

РАЗДЕЛ X. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2027 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице, най-често еколога на общината. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя **в срок до 31 март** и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Благоевград /ИАОС/. Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за: Същността на общинската политика за опазване на околната среда; Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките; Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване; Осъществяваните мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

За осъществяване на мониторинга се използват следните документи: Въпросници; Протокол за предаване на въпросниците; Протокол за приемане на

попълнените въпросници; Анкетни карти; Протоколи от провеждане на публични мероприятия; Матрични карти за оценка на индикаторите; Мониторингови доклади.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания за законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Кресна има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики. В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания.

Реализирането на ПООС на община Кресна е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и

насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

РАЗДЕЛ XI. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

- Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.
- Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
- Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030г.
- Национална програма за развитие: България 2030
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
- Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
- Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци
- Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа
- Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда

Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851) относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.

- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда.
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 75/439/ЕИО относно отработени масла;
- Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и поспециално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид;
- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/;

- Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води;
- Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци;

[Директива 2004/35/ЕО от 21 април 2004 г.](#) относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети.

- [Директива 85/337/ЕЕС](#) относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с [Директива 2003/35/ЕС](#) относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда [31985L0337 31997L0011 32003L0035](#).

- Директива 90/313/ЕЕС относно достъпа до информация за състоянието на околната среда, отменена с [Директива 2003/4/ЕС](#) относно достъпа на обществеността до информация [31990L0313 32003L0004](#).

- [Директива 2001/42/ЕС](#) за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда [32001L0042](#).

Директива 2008/50/ ЕО от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за почист въздух за Европа

- [Директива 2004/107/ЕО](#) на Европейския парламент и на Съвета от 15 Декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.

- [Директива 2001/80/ЕС](#) относно ограничаване на емисиите от определени замърсители, изпускани в атмосферния въздух от големите горивни инсталации.

- [Директива 94/63/ЕС](#) за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции [31994L0063](#).

- Директиви 98/70/ЕС , изменена и допълнена с Директива 2003/17/ЕС относно нормите за съдържание на вредни вещества в бензините, газьола за промишлени и комунални цели и дизеловото гориво [31998L007032003L0017](#).

- [Директиви 99/32/ЕС](#) относно намаляване съдържанието на сяра в определени течни горива [31999L0032](#).

- [Директива 2005/33/ЕС](#), изменяща Директива 99/32/ЕС.

- [Директива 99/13/ЕС](#) за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности [31999L0013](#).

- [Директива 2004/42/ЕО](#) от 21 април 2004 година относно намаляването на емисиите от летливи органични съединения, които се дължат на използването на

органични разтворители в някои лакове и бои и в продукти за преобоядисване на превозните средства и за изменение на Директива 1999/13/ЕО.

- [Директива 97/68/ЕС](#) относно мерките за ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух с газо- и прахообразни замърсители от двигатели, инсталирани в извънпътни машини.
- [Рамкова Директива 2000/60/ЕС за водите 32000L0060.](#)
- [Директива 2006/7/ЕС](#) относно управление на качеството на водите за къпане, отменяща Директива 76/160/ЕЕС 32006L0007.
- [Директива 76/160/ЕЕС](#) относно качеството на водите за къпане: [31976L0160.](#)
- [Директива 98/83/ЕС](#) относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека [31998L0083.](#)
- [Директива 75/440/ЕЕС](#) относно изискванията за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно битови водоснабдяване, изменена от [Директиви 79/869/ЕЕС](#) и [91/692/ЕЕС](#): [31975L0440 31979L0869 31991L0692.](#)
- [Директива 91/271/ЕЕС](#) относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС: [31991L0271 31998L0015.](#)
- [Директива 91/676/ЕЕС](#) относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници [31991L0676.](#)

[Директива 80/68/ЕЕС](#) за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС: [31980L0068](#) и [31991L0692](#) и Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им

- [Директива 2006/11/ЕС](#) за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни директиви, отменяща Директива 76/464/ЕЕС 32006L0011.

[Директива 76/464/ЕЕС](#) за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни към нея, всички изменени от Директива 91/692/ЕЕС [31976L0464 31991L0692.](#)

- [Директива 92/43/ЕЕС относно съхранението на природните местообитания и на дивата флора и фауна](#) 31992L0043.
- [Директива 79/409 за съхранението на дивите птици](#) 31979L0409
- Директива 1999/22/ЕС относно отглеждането на диви животни в зоологическите градини.
- [Директива 96/82/ЕЕС относно контрола на големите аварии с опасни химикали](#) 31996L0082.

- Директива 2003/105/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2003 изменяща Директива на Съвета 96/82/ЕС за контрол на големите аварии с опасни вещества [32003L0105](#).
- [Рамкова Директива 2000/14/ЕС относно шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба извън сградите 32000L0014](#).
- [Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049](#).
- [Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания \(Бернска\), ратифицирана на 25.01.1991 г., в сила за Р България от 01.05. 1991 г., обн. ДВ, бр. 23/1995 г.](#)
- [Конвенция за биологичното разнообразие е ратифицирана на 29.02.1996 г., в сила за РБългария от 16.07.1996, обн. ДВ, бр.19/1999 г.](#)
- [Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбива птици \(Рамсарска\), ратифицирана, в сила за РБългария от 24.01.1976 г., обн. ДВ, бр. 56/10.07.1992 г.](#)
- [Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора \(Вашингтонска, CITES\), ратифицирана през 1990 г., в сила за Р България от 16.04.1991 г., обн. ДВ, бр. 6/1992 г.](#)
- Конвенция за защита на световното културно и природно наследство, ратифицирана и влязла в сила за България през 1976 г.
- [Конвенция за защита на мигриращите видове \(Бонска\), ратифицирана със закон - ДВ, бр. 69/1999 г., обн. в ДВ, бр. 16/2000 г., в сила от 01.11.1999 г.](#)
- Закон за опазване на околната среда
- Закон за водите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за чистотата на атмосферния въздух
- Закон за почвите
- Закон за защита от шума в околната среда
- Закон за подземните богатства
- Закон за опазване на земеделските земи
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за лечебните растения

- Закон за защитените територии
- Закон за защита на растенията
- Закон за защита на животните
- [Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати](#)

Закон за устройство на територията

- Закон за местните данъци и такси
- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане
- Наредба №7 от 22 декември 2003 г. с посл. изм. ДВ. бр.21 от 1 Март 2013 г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони;
- Наредба №7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух;
- Наредба №12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, с посл. изм. и доп. ДВ бр.79 от 8 октомври 2019 г.;
- Наредба №11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, доп. и изм. ДВ бр. 25/2017 г., в сила от 24.03.2017 г.;
- Наредба №1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, с посл. изм. и доп. ДВ бр.102 от 23 Декември 2016 г.;
- Наредба №2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, с посл. изм. и доп. ДВ бр.30 / 09.12.2011 г.;
- Наредба №3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- Наредба №1 от 11 април 2011 г. за мониторинг на водите, с посл. изм. и доп. ДВ бр.20 от 15 март 2016 г.;

- Наредба №6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти, с посл. изм. и доп. ДВ бр.24 от 23 март 2004 г.;
- Наредба №9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейнобитови цели, с посл. изм. и доп. ДВ бр.6 от 16 януари 2018 г.;
- Наредба №2 от 8 юни 2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.48 от 27 юни 2015 г.;
- Наредба №12 от 18 юни 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.15 от 21 февруари 2012 г.;
- Наредба за ползването на повърхностните води, обн. ДВ бр. 100 от 16 декември 2016 г.
- Наредба №26 (посл. изм. ДВ. бр.30 от 22 Март 2002 г.) за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;
- Наредба №2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
- Наредба №4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;

- Наредба №7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;

- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;

- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември

2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;

- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017 г.;

- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;

- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);

- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба №3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;

- Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия, обн. ДВ бр. 15 от 16 февруари 2007 г.;
- Наредба №4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите;
- Наредба №2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.;
- Наредба №5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, посл. изм. ДВ бр.66 от 10.08. 2018 г.;
- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии с посл. изм. ДВ бр.55 от 7 юли 2017 г.;
- Наредба №54 от 13 декември 2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, обн. ДВ бр.3 от 11 януари 2011 г.;
- Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението, с посл. изм. и доп. ДВ. бр.26 от 29 Март 2019 г.;

Наредба за изграждане, експлоатация и развитие на национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България, изм. ДВ бр.40 от 16 Май 2006 г.;

- Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения;
- Наредба №9 от 14 март 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти, изм. ДВ. бр.8 от 22 Януари 2002 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.
- Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда